

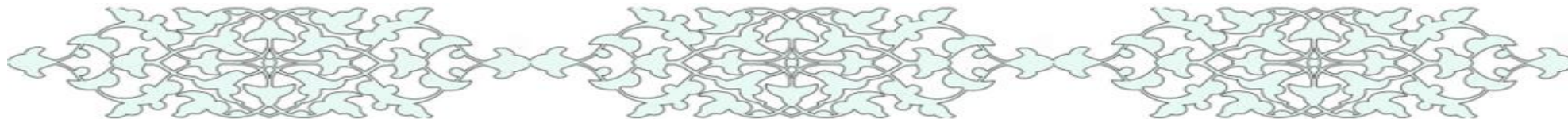

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عنوان: سرمایه گذاری

مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

مهر ۱۴۰۲

شناسنامه گزارش

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عنوان:

سرمایه گذاری

مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

تهیه کننده: سعیده به نژاد

ناظر: شهرام عیدی زاده

واژگان کلیدی:

تاریخ انتشار: مهر ۱۴۰۲

نشانی: مشهد مقدس - خیابان امام خمینی - جنب باغ ملی - ساختمان اتاق بازرگانی - کد پستی: ۹۱۳۷۷۳۴۱۹۵

مقدمه

❖ سرمایه‌گذاری فرایندی استراتژیک و بلندمدت است که در آن تخصیص منابع کلان و قابل توجه مدنظر بوده و از ویژگی‌های مهم آن بالا بودن ریسک و به تبع آن انتظار کسب بازده بالا است. سرمایه‌گذاری، انکارناپذیرترین مولفه و عامل برنامه‌ریزی برای دستیابی به اهداف توسعه است. در حقیقت سرمایه‌گذاری یکی از مؤلفه‌های اصلی در رشد اقتصادی کشورهاست. افزایش در سرمایه‌گذاری می‌تواند به افزایش ظرفیت تولیدی، انتقال فناوری، رشد بهره‌وری و تقویت سرمایه انسانی، گسترش صادرات و کاهش وابستگی به واردات منجر گردد و رقابت پذیری را بهبود بخشد.

❖ وضعیت سرمایه‌گذاری علاوه بر اینکه در بروز چرخه‌های تجاری رونق و رکود کشورها اهمیت ویژه‌ای دارد و از عوامل اصلی توضیح دهنده نوسانات کوتاه مدت اقتصادی است، نقش اساسی در تعیین ظرفیت بالقوه رشد اقتصادی و مسیر بلندمدت تولید ملی کشورها نیز دارد. به عبارت دیگر دو موضوع ثبات و رشد اقتصادی که از اهداف اصلی سیاست‌گذاری در کشورها محسوب می‌شود، هر دو وابستگی قابل توجهی به سرمایه‌گذاری و در نتیجه عوامل مؤثر بر آن دارند.

تعریف سرمایه‌گذاری

❖ در ادبیات اقتصادی، سرمایه‌گذاری عبارت است از به تعویق انداختن مصرف فعلی، برای دستیابی به امکان مصرف بیشتر در آینده. به طور کلی منظور از سرمایه‌گذاری، آن دسته از مخارج نهایی است که به حفظ، تداوم یا افزایش ظرفیت تولید کالاها و خدمات در اقتصاد می‌انجامد (شاه‌آبادی و همکاران، ۱۳۹۹). باید توجه داشت که سرمایه‌گذاری یک متغیر جریان و موجودی سرمایه یک متغیر انباشت است (یعنی موجودی سرمایه را در یک لحظه از زمان می‌توان اندازه‌گیری کرد، ولی چنین کاری در مورد سرمایه‌گذاری ممکن نیست و برای اندازه‌گیری آن باید یک دوره زمانی را مد نظر قرار داد) (اتاق بازرگانی تهران، ۱۳۹۲). بر اساس نظر املینگ و فردریک، سرمایه‌گذاری فعالیتی است که منجر به خرید دارائی‌های واقعی یا اوراق بهادار می‌شود (سیف‌اللهی، ۱۴۰۱).

❖ سرمایه‌گذاری بر حسب موضوع به دو دسته سرمایه‌گذاری واقعی و سرمایه‌گذاری مالی تقسیم می‌شود. در سرمایه‌گذاری واقعی، سرمایه‌گذار در ازای سرمایه خود کالایی واقعی را به دست می‌آورد؛ نظیر خرید ملک یا ساختمان.

در سرمایه‌گذاری مالی، سرمایه‌گذار درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری را به شکل وجه نقد دریافت می‌کند؛ نظیر سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار مثل سهام عادی یا اوراق مشارکت که فرد در ازای پرداخت پول، محق به دریافت جریانی از وجوه نقد به شکل سود میشود.

قوانین و اسناد بالادستی

شماره ماده	خلاصه حکم	مجری	نوع حمایت	بخش مورد حمایت
قانون حمایت از ایجاد نواحی صنعتی روستایی (مصوب ۶ / ۷ / ۱۳۸۴)				
ماده واحده	کلیه نواحی صنعتی ایجاد شده توسط وزارت جهاد کشاورزی از تاریخ تصویب این قانون مشمول قانون راجع به تأسیس شرکت شهرکهای صنعتی ایران مصوب ۷ / ۱۲ / ۱۳۶۲ و اصلاحیه های بعدی آن و سایر قوانین و مقررات مربوط به شهرکهای صنعتی میشوند و از امتیازات مقرر در آنها برخوردار یگردند ...	وزارت صنعت ، معدن و تجارت	حمایت زیرساختی	صنعت
الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۲۷ / ۱۱ / ۱۳۸۰ (مصوب ۱۵ / ۸ / ۱۳۸۴)				
بند ۵ ماده (۱۲)	دولت مکلف است با حذف تخفیف ها و معافیت ها، ضمن وصول درآمدهای دولت از ایجاد امتیاز برای افراد خاص جلوگیری نماید. شورای اقتصاد و سایر مراجع نمیتوانند به طور موردی سود بازرگانی یا مابه التفاوت را برای اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی تخفیف داده یا مشمول بخشودگی نموده و یا با وضع تعرفه هایی برای اشخاص فوق الذکر ایجاد امتیاز نمایند.	دولت	حمایت از رقابت	کلیه بخشها
بند ۱ ماده (۲۲)	به منظور تسریع در امر توسعه هتلها و اقامتگاهها و سایر تأسیسات گردشگری، با تقاضای سازمان میراث فرهنگی و گردشگری : سازمان ملی زمین و مسکن موظف است اراضی مورد نیاز را به قیمت کارشناسی به صورت اجاره به شرط تملیک پنج ساله در اختیار سرمایه گذاران قرار دهد	سازمان ملی زمین و مسکن (وزارت راه و شهرسازی)	تأمین زمین	ساختمان و مسکن

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
ایران رضوی

قوانین و اسناد بالادستی

شماره ماده	خلاصه حکم	مجری	نوع حمایت	بخش مورد حمایت
بند ۲ ماده (۲۲)	سازمان جنگلها و مراتع و آبخیزداری کشور و ادارات کل منابع طبیعی استانها و سازمان امور اراضی وزارت جهاد کشاورزی مکلفند اراضی مورد نیاز را به قیمت منطقه ای در اختیار سرمایه گذاران قرار دهند	وزارت جهاد کشاورزی	تأمین زمین	ساختمان و مسکن
ماده (۲۴)	به منظور تحقق اهداف بخش گردشگری و میراث فرهنگی، افزایش اشتغال، فراهم شدن زمینه های سرمایه گذاری در تأسیسات گردشگری با تأکید بر مناطق کمتر توسعه یافته و نیز احیای بافتهای قدیمی شهرها و روستاهای تاریخی فرهنگی کشور، سازمان میراث فرهنگی و گردشگری بر اساس قراردادهای منعقد شده با بانکها و مؤسسات اعتباری دولتی و غیر دولتی، تسهیلات لازم را به سرمایه گذاران بخش غیردولتی پرداخت نماید. نرخ سود تسهیلات اعطایی توسط بانکها و مؤسسات دولتی و غیردولتی، نرخهای مورد عمل بانک خواهد بود.	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	تأمین مالی	ساختمان و مسکن
قانون تسهیل اعطاء تسهیلات بانکی و کاهش هزینه های طرح و تسریع در اجرای طرحهای تولیدی و افزایش منابع مالی و کارآیی بانکها (مصوب ۱۳۸۶ / ۴ / ۵)				
ماده (۱)	به منظور تسریع، تسهیل و تقویت سرمایه گذاری در طرحهای تولیدی (اعم از کالا یا خدمت) دریافت وثیقه خارج از ارزش دارایی و عواید آتی طرح، از گیرندگان تسهیلات که توان مجری و توجیه اقتصادی، فنی و مالی و قابل ترهین طرح آنها به تأیید بانک میرسد، توسط بانکهای عامل ممنوع است...	بانکها	تأمین مالی	کلیه بخشها
تبصره ۲ ماده (۱)	طرح هایی که از بازدهی و یا نسبت سهم الشرکه بیشتر متقاضی برخوردار باشند در تأیید طرح و پرداخت تسهیلات در اولویت قرار میگیرند.	بانکها	تأمین مالی	کلیه بخشها

قوانین و اسناد بالادستی

شماره ماده	خلاصه حکم	مجری	نوع حمایت	بخش مورد حمایت
تبصره ۸ ماده (۱)	قراردادهای مربوط به واگذاری و یا بهره‌برداری زمین برای اجرای طرح‌های تولیدی یا خدماتی که توسط دستگاه‌های اجرایی در اختیار مجریان طرح قرار می‌گیرد به عنوان اسناد قابل قبول پذیرفته می‌شود.	بانکها	تأمین مالی	کلیه بخشها
قانون مدیریت خدمات کشوری (مصوب ۸ / ۷ / ۱۳۸۶)				
ماده (۱۵)	... دولت مکلف است با رعایت قوانین و مقررات مربوط از ایجاد انحصار، تضییع حقوق تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان جلوگیری و فضای رقابت سالم و رشد و توسعه و امنیت سرمایه‌گذاری و برقراری عدالت و تأمین اجتماعی و بازتوزیع درآمد و فراهم نمودن زمینه‌ها و مزیت لازم و رفع بیکاری را فراهم نماید.	دولت	حمایت از رقابت	کلیه بخشها
ماده (۲۲)	دستگاه‌های اجرایی موظفند به منظور تقویت و حمایت از بخش غیردولتی اقدامات لازم برای آموزش، سازماندهی، ایجاد تسهیلات و کمک‌های مالی، رفع موانع اداری و خرید خدمات از بخش غیردولتی براساس آیین‌نامه‌ای که با پیشنهاد سازمان به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، به عمل آورند.	دستگاه‌های اجرایی	فنی و آموزشی	کلیه بخشها
بند "الف" ماده (۲۴)	در راستای اجرای احکام این فصل کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند ... حداکثر شش ماه پس از تصویب این قانون آن دسته از وظایفی که قابل واگذاری به بخش غیردولتی است را احصا و با رعایت راهکارهای مطروحه در این فصل نسبت به واگذاری آنها اقدام نمایند. به نحوی که طی هر برنامه بیست درصد از میزان تصدیهای دولت در امور قابل واگذاری کاهش یابد.	دستگاه‌های اجرایی	خصوصی سازی	کلیه بخشها

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی

ترسان رضوی

بخش مورد حمایت

قوانین و اسناد بالادستی

شماره ماده	خلاصه حکم	مجری	نوع حمایت	بخش مورد حمایت
قانون اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی (مصوب ۸ / ۱۱ / ۱۳۸۶)				
تبصره ۱ ماده (۳)	دولت مکلف است سهم، سهم الشرکه، حق تقدم ناشی از سهام و سهم الشرکه، حقوق مالکانه، حق بهره برداری و مدیریت خود را در شرکتهای، بنگاهها و مؤسسات دولتی و غیردولتی که موضوع فعالیت آنها جزء گروه یک ماده (۲) این قانون است، تا پایان قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلام یا ایران به بخشهای خصوصی، تعاونی و عمومی غیر دولتی واگذار نماید.	دولت	خصوصی سازی	کلیه بخش ها
تبصره ۳ ماده (۳)	دولت میتواند از طریق سازمان های توسعه ای پس از فراخوان عمومی از سوی وزارتخانه یا شرکت مادر تخصصی ذیربط و احراز عدم تمایل بخشهای غیردولتی برای سرمایه گذاری بدون مشارکت دولت، در طرحهای اقتصادی موضوع فعالیتهای گروه یک ماده (۲) این قانون در مناطق کمتر توسعه یافته و یا در صنایع پیشرفته با فناوری بالا و یا صنایع خطرپذیر در کلیه مناطق کشور به سرمایه گذاری مشترک با بخش های غیردولتی اقدام کند. در صورتی که پس از اعلان فراخوان عمومی محرز شود که بخشهای غیردولتی تمایلی به سرمایه گذاری در طرح های مورد نظر را به هر میزان ندارند، سازمانهای توسعه ای میتوانند نسبت به سرمایه گذاری در طرح مورد نظر تا صد درصد اقدام کنند. هیئت وزیران موظف است مشخصات طرحهای موضوع این تبصره را که قبل از فراخوان عمومی توسط وزارتخانه ذیربط پیشنهاد می شود حداکثر ظرف مدت چهل و پنج روز به تصویب برساند	هیئت وزیران	خصوصی سازی	کلیه بخش ها

قوانین و اسناد بالادستی

شماره ماده	خلاصه حکم	مجری	نوع حمایت	بخش مورد حمایت
تبصره ۳ ماده (۳)	دولت مکلف است طرح های موضوع... تبصره ۳ را به منظور فراخوان عمومی در یک پایگاه اطلاع رسانی ... به اطلاع عموم برساند. حداکثر مدت زمان لازم برای فراخوان عمومی و بررسی طرح های موضوع این تبصره سه ماه از زمان ثبت مشخصات طرح در پایگاه اطلاع رسانی میباشد .	دولت	شفاف سازی اطلاعات	کلیه بخش ها
تبصره ۳ ماده (۳)	سهام یا قدرالسهم دولتی ناشی از این نوع سرمایه گذاری باید در قالب بنگاه جدید حداکثر ظرف ۳ سال پس از اخذ پروانه بهره برداری واگذار شود .	دولت	خصوصی سازی	کلیه بخش ها
تبصره ۳ ماده (۷)	کلیه مراجع صادرکننده مجوز موظفند ظرف چهار ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون، نسبت به اظهار عنوان و تکمیل شناسنامه صدور، تمدید، اصلاح و لغو مجوزها بر اساس استاندارد تعیین شده طبق ضوابط قانونی توسط هیئت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب و کار بر روی درگاه ملی مجوزهای کشور... اقدام کنند...	مراجع صادرکننده مجوز	تسهیل صدور مجوزها	کلیه بخش ها
تبصره ۳ ماده (۷)	... هیئت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب و کار موظف است پس از بارگذاری اطلاعات مربوط به مجوزها توسط مراجع صادرکننده مجوز، ظرف شش ماه نسبت به تعیین سقف زمانی صدور مجوز در هر کسب و کار و شرایط و مراحل صدور مجوز اقدام و در درگاه ملی مجوزهای کشور منتشر نماید....	هیئت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب و کار	تسهیل صدور مجوزها	کلیه بخش ها
بند ۱ تبصره ۳ ماده (۷)	در مواردی که تصمیمات هیئت مقررات زدایی در جهت بهبود محیط کسب و کار و... نیازمند تصویب هیئت وزیران است، وزیر امور اقتصادی و دارایی موظف است ظرف دو هفته، تصمیمات هیئت را برای هیئت وزیران ارسال کند....	وزارت امور اقتصاد و دارایی	تسهیل صدور مجوزها	کلیه بخش ها

قوانین و اسناد بالادستی

شماره ماده	خلاصه حکم	مجری	نوع حمایت	بخش مورد حمایت
تبصره ۸ ماده (۷)	... مراجع مسئول و ذیربط مجوز مکلفند ظرف یک ماه پس از تعریف مجوز جدید، ضمن اعلان رسمی مراتب به دبیرخانه هیئت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب و کار، نسبت به ثبت عنوان و تکمیل شناسنامه صدور، تمدید، اصلاح و لغو مجوز جدید بر اساس استاندارد پیاده سازی شده بر روی درگاه ملی مجوزهای کشور اقدام نمایند....	مراجع صادرکننده مجوز	تسهیل صدور مجوزها	کلیه بخشها
تبصره ۸ ماده (۷)	هیئت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب و کار موظف است ظرف دو ماه پس از بارگذاری اطلاعات مربوط به مجوز جدید در درگاه ملی مجوزهای کشور، نسبت به انجام تکالیف خود در خصوص بررسی و تأیید آن اقدام نماید.	هیئت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب و کار	تسهیل صدور مجوزها	کلیه بخشها
تبصره ۱۰ ماده (۷)	دستگاههای زیرمجموعه قوای سه گانه و اتاقهای بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، تعاون ایران و اصناف ایران و تشکل های کارفرمایی و کارگری ذیربط حسب مورد مکلفند برنامه اجرایی عملیاتی ارتقای رتبه و امتیاز ایران در شاخص سهولت انجام کسب و کار را که به تصویب هیئت مقرراتزدایی و بهبود محیط کسب و کار میرسد، اجرا کنند.	دستگاههای اجرایی اتاقها تشکلهای کارفرمایی و کارگری	بهبود محیط کسب و کار	کلیه بخشها
بند ۱ ماده (۲۸)	وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلفند سالانه حداقل ده میلیارد دلار خط اعتباری جهت تأمین مالی سرمایه گذارهای بخشهای غیردولتی از خارج از کشور فراهم نمایند	وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی	تامین مالی	کلیه بخشها

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
ایران

قوانین و اسناد بالادستی

شماره ماده	خلاصه حکم	مجری	نوع حمایت	بخش مورد حمایت
بند ۲ ماده (۲۸)	دولت مکلف است سیاستهایی را اتخاذ نماید که از طریق هیئت امناء حساب ذخیره ارزی بانک مرکزی... و بانکهای عامل چهل درصد از مانده حساب ذخیره ارزی سال پیش را به بخش غیردولتی اختصاص دهد و در صورت وجود تقاضا در این بخش و داشتن طرحهای دارای توجیه فنی و اقتصادی به متقاضیان پرداخت نماید. در هر صورت سهم بخش غیردولتی در هر سال نباید از چهل درصد برداشت از حساب ذخیره ارزی در آن سال کمتر باشد .	دولت	حمایت ارزی	کلیه بخش ها
قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار (مصوب ۱۶ / ۱۱ / ۱۳۹۰)				
ماده (۹)	وزارت امور خارجه موظف است ظرفیتهای روابط خارجی و نمایندگیهای سیاسی کشور در خارج را در خدمت تولیدکنندگان داخلی و سرمایه گذاران در ایران و به ویژه صادرکنندگان کالاها و خدمات قرار دهد .	وزارت امور خارجه	حمایت دیپلماتیک	کلیه بخش ها
ماده (۲۴)	دولت و دستگاههای اجرایی مکلفند به منظور شفاف سازی سیاستها و برنامه های اقتصادی و ایجاد ثبات و امنیت اقتصادی و سرمایه گذاری، هرگونه تغییر سیاستها، مقررات و رویه های اقتصادی را در زمان مقتضی قبل از اجرا ، از طریق رسانه های گروهی به اطلاع عموم برسانند .	دولت و دستگاههای اجرایی	شفافسازی اطلاعات	کلیه بخش ها
ماده (۲۵)	در زمان کمبود برق، گاز یا خدمات مخابرات، واحدهای تولیدی صنعتی و کشاورزی نباید در اولویت قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات قرار داشته باشند و شرکتهای عرضه کننده برق ، گاز و خدمات مخابرات موظفند هنگام عقد قرارداد با واحدهای تولیدی اعم از صنعتی، کشاورزی و خدماتی، وجه التزام قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات را در متن قرارداد پیش بینی کنند	دولت	حمایت زیرساختی	کلیه بخش ها

قوانین و اسناد بالادستی

شماره ماده	خلاصه حکم	مجری	نوع حمایت	بخش مورد حمایت
قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور (مصوب ۱ / ۲ / ۱۳۹۴) و الحاقیه آن (مصوب ۳۰ / ۲ / ۱۳۹۷)				
بند الف ماده (۹)	<p>کلیه دستگاههای موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور و دارندگان ردیف در قوانین بودجه سنواتی مکلفند در صورت درخواست متقاضی بخش خصوصی یا تعاونی، وجه مورد مطالبه در قبال فروش محصول یا ارائه خدمت یا صدور مجوز یا پروانه بیش از یک میلیارد ریال، از سرمایه گذاران، تولیدکنندگان، صادرکنندگان، واردکنندگان و پیمانکاران ایرانی را طبق آیین نامه ای که... حداکثر تا مدت دو ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران میرسد به صورت نقد و یا اقساطی و یا مدت دار یکجا وصول نمایند.</p>	دستگاههای اجرایی	پرداخت مطالبات دولتی	کلیه بخشها
بند ۲ ماده (۱۲)	<p>دولت مکلف است اصل و سود سرمایه گذاری و حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه های متعلقه یا منافع اقدام موضوع این ماده را به سرمایه گذاران پرداخت نمایند.</p>	دولت	پرداخت مطالبات دولتی	کلیه بخشها
بند "پ" ماده (۳۲)	<p>... دوره برخورداری محاسبه مالیات با نرخ صفر برای واحدهای اقتصادی مذکور موضوع این ماده واقع در شهرکهای صنعتی یا مناطق ویژه اقتصادی به مدت دو سال و در صورت استقرار شهرکهای صنعتی یا مناطق ویژه اقتصادی در مناطق کمتر توسعه یافته، به مدت سه سال افزایش مییابد...</p>	سازمان امور مالیاتی کشور	مالیاتی	کلیه بخشها

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
ایران رضوی

قوانین و اسناد بالادستی

شماره ماده	خلاصه حکم	مجری	نوع حمایت	بخش مورد حمایت
بند "ح" ماده (۳۲)	در صورتی که سرمایه گذاری انجام شده موضوع این ماده با مشارکت سرمایه گذاران خارجی با مجوز سازمان سرمایه گذاری و کمکهای اقتصادی و فنی ایران انجام شده باشد به ازای هر پنج درصد مشارکت سرمایه گذاری خارجی به میزان ده درصد به مشوق این ماده به نسبت سرمایه ثبت و پرداخت شده و حداکثر تا پنجاه درصد اضافه میشود.	سازمان امور مالیاتی کشور	مالیاتی	کلیه بخشها
بند "خ" ماده (۳۲)	شرکتهای خارجی که با استفاده از ظرفیت واحدهای تولیدی داخلی در ایران نسبت به تولید محصولات با نشان معتبر اقدام کنند در صورتی که حداقل بیست درصد از محصولات تولیدی را صادر نمایند از تاریخ انعقاد قرارداد همکاری با واحد تولید ایرانی در دوره محاسبه مالیات با نرخ صفر واحد تولیدی مذکور مشمول حکم این ماده بوده و در صورت اتمام دوره مذکور، از پنجاه درصد تخفیف در نرخ مالیاتی نسبت به درآمد ابرازی حاصل از فروش محصولات تولیدی در مدت مذکور در این ماده برخوردار میباشند.	سازمان امور مالیاتی کشور	مالیاتی	کلیه بخشها
قانون حمایت از صنعت برق کشور (مصوب ۱۰ / ۸ / ۱۳۹۴)				
ماده (۱)	به منظور اجرای طرحهای افزایش ظرفیت نیروگاهها و استفاده از حداکثر امکانات موجود کشور و کاهش وابستگی تولید برق به گاز و نفت، احداث و توسعه نیروگاه حرارتی زغال سوز و تبدیل برج تر به برج خشک نیروگاههای بخاری با اولویت کامل مشمول بند "پ" ماده ۱۲ (قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر) ... میشود.			

قوانین و اسناد بالادستی

شماره ماده	خلاصه حکم	مجری	نوع حمایت	بخش مورد حمایت
قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور (مصوب ۱۰ / ۱۱ / ۱۳۹۵)				
ماده (۱)	به منظور تسهیل و تشویق سرمایه گذاری صنعتی و معدنی کشور شهرستانهایی که نرخ بیکاری آنها بالاتر از میانگین نرخ بیکاری کشور میباشد به عنوان مناطق غیربرخوردار از اشتغال تعریف میشوند. این مناطق با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و تصویب هیئت وزیران در سال اول و نیز ششم هر دهه تعیین میشود.	هیئت وزیران	آمایش سرزمین	کلیه بخش ها
قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰ - ۱۳۹۶) (مصوب ۱۴ / ۱۲ / ۱۳۹۵)				
ماده (۴)	جهت تأمین حداقل دو و هشت دهم (۲/۸) واحد درصد از رشد هشت درصد (۰.۸٪) اقتصاد از محل ارتقای بهره‌وری کل عوامل تولید و همچنین رشد سرمایه‌گذاری به میزان متوسط سالانه بیست و یک و چهاردهم درصد (۲۱/۴٪) در طول سالهای اجرایی برنامه، کلیه دستگاههای اجرایی با هماهنگی با دولت اقدامات زیر را به عمل آورند. مسؤولیت اجراء بر عهده دولت می‌باشد			
بند "الف" ماده (۴)	در طول سالهای اجرایی برنامه، کلیه دستگاههای اجرایی با هماهنگی با دولت اقدامات زیر را به عمل آورند: جهت گیریها و سیاستهای لازم برای تجهیز منابع مالی مورد نیاز سرمایه گذاری از جمله تأمین منابع مالی خارجی تا متوسط سالانه سی میلیارد دلار از خطوط اعتباری بانکهای خارجی در قالب تأمین مالی خارجی خودگردان با اولویت تأمین مالی اسلامی، پانزده میلیارد دلار به شکل سرمایه گذا ری مستقیم خارجی و بیست میلیارد دلار قراردادهای مشارکتی خارجی	دستگاه های اجرایی	تأمین مالی	کلیه بخش ها

قوانین و اسناد بالادستی

شماره ماده	خلاصه حکم	مجری	نوع حمایت	بخش مورد حمایت
بند "ب" ماده (۴)	... ممنوعیت سرمایه گذاری جدید بر ای بخش دولتی در فعالیت هایی که بخش خصوصی در رقابت سالم با هزینه کمتر و کارایی بیشتر قادر به انجام آن میباشد...	دستگاه های اجرایی	حمایت از رقابت	کلیه بخش ها
بند "ث" ماده (۴)	جذب شرکتهای معتبر جهانی و منطقه ای در زنجیره تولید داخلی به شکل مستقیم و با اولویت مشارکت با سرمایه گذاران و تولیدکنندگان داخلی...	دولت	فنی و آموزشی	کلیه بخش ها
بند "ج" ماده (۴)	تدوین سازوکار لازم و کارآمد بر ای کاهش فاصله بین نرخ سود تسهیلات و سپرده های بانکی با هدف افزایش کارآمدی و رقابت پذیری نظام بانکی در جذب و تجهیز منابع و اعطای تسهیلات به نحوی که در هر سال از برنامه فاصله نرخ سود تسهیلات و سپرده بانکی حداقل ده درصد نسبت به سال قبل کاهش یابد.	دولت	تأمین مالی	
بند "ج" ماده (۳۳)	افزایش سهم سرمایه گذاری در بخش کشاورزی در کل سرمایه گذاریها به میزان سالانه حداقل دو درصد	دولت	تأمین مالی	کشاورزی
بند "ت" ماده (۳۳)	از طریق وزارت نیرو در طول اجرای برنامه نسبت به افزایش توان تولید برق تا بیست و پنج هزار مگاوات از طریق سرمایه گذاری مؤسسات عمومی غیردولتی، تعاونی و خصوصی اعم از داخلی و خارجی و یا منابع داخلی شرکتهای تابعه یا به صورت روشهای متداول سرمایه گذاری از جمله ساخت، بهره برداری و تصرف و ساخت، بهره برداری و انتقال اقدام نماید...	وزارت نیرو	حمایت زیرساختی	انرژی

قوانین و اسناد بالادستی

شماره ماده	خلاصه حکم	مجری	نوع حمایت	بخش مورد حمایت
بند "ج" ماده (۴۸)	وزارت نفت موظف است تمهیدات لازم را برای استفاده از ظرفیتهای و توانمندیهای شرکتهای بخش خصوصی و تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی برای سرمایه گذاری در فعالیتهای اکتشاف، تولید و بهره برداری (نه مالکیت) میادین نفت و گاز به ویژه میادین مشترک در چهارچوب سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی به عمل آورد.	وزارت نفت	خصوصی سازی	انرژی
بند "الف" ماده (۶۵)	دولت مکلف است... از تأسیس شرکتهای دانش بنیان در داخل کشور با مشارکت شرکتهای خارجی صاحب صلاحیت و دارای دانش برای طراحی، مهندسی، ساخت، نصب تجهیزات و انتقال فناوری در حوزه های انرژی شامل بالادستی و پایین دستی نفت و گاز و تبدیل نیروگاهی و اعطای تسهیلات لازم در این زمینه در قالب قوانین بودجه سنواتی حمایت نماید.	دولت	تامین مالی	حوزه های دانش بنیان
جزء ۳ بند "الف" ماده (۱۰۰)	ایجاد زیرساختهای مورد نیاز مناطق گردشگری از قبیل راه، خدمات رفاهی و اقامتی، استفاده از ظرفیت بخش خصوصی در سرمایه گذاری، واگذاری تسهیلات ارزان قیمت و سایر اقدامات حمایتی در قالب بودجه سنواتی	دولت	حمایت زیرساختی	گردشگری و صنایع دستی
بند "پ" ماده (۱۰۵)	وزارت امور خارجه موظف است نسبت به اجرای موارد زیر اقدام نماید: تقویت دیپلماسی اقتصادی با تمرکز بر ورود به بازارهای جهانی برای صادرات کالا و خدمات فنی و مهندسی، تأمین مالی و جذب سرمایه گذاری خارجی و دستیابی به فناوری های نوین و ایجاد زمینه های لازم برای حضور بخش غیردولتی در دیگر کشورهای منطقه و کشورهای جنوب غربی آسیا...	وزارت امور خارجه	حمایت دیپلماتیک	کلیه بخش ها

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

قوانین و اسناد بالادستی

شماره ماده	خلاصه حکم	مجری	نوع حمایت	بخش مورد حمایت
قانون برنامه پنج ساله هفتم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۶-۱۴۰۲)				
بند "الف" ماده (۳)	در راستای تقویت تامین منابع مالی تولید، اقدامات زیر انجام می شود: وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است با همکاری سازمان، بانک مرکزی و سایر دستگاههای اجرایی تا پایان هر سال، برنامه تامین مالی رشد اقتصادی هدف در سال بعد، شامل میزان منابع مالی مورد نیاز و نحوه تامین آن از بازار سرمایه، بازار پول، منابع بانکی، سرمایه گذاری (تامین مالی) خارجی، مولدسازی و فروش اموال و دارایی ها و منابع صندوق توسعه ملی را تهیه و به تصویب شورای اقتصاد برساند. متوسط سالانه سرمایه گذاری و تامین مالی خارجی حداقل ده میلیارد یورو تعیین میشود	وزارت امور اقتصاد و دارایی		
ماده (۲۰)	دستگاههای اجرایی مکلفند با همکاری سازمان، طرحهای جدید، نیمه تمام و آماده بهره برداری و در حال بهره برداری تملک داراییهای سرمایه ای و طرحهای سرمایه ای خود که قابل مشارکت با بخش خصوصی و تعاونی است را مشخص و از طریق روش رقابتی و شفاف مناقصه یا مزایده با رعایت موارد زیر اجرا نمایند.	دستگاههای اجرایی		
بند "ث" ماده (۳۸)	وزارت نیرو مکلف است در سال اول برنامه، بازار مبادله آب های غیرمتعارف را ایجاد و برای تشویق سرمایه گذاران این موضوع، حمایت های لازم را با اعطای مجوزها، تسهیلات بانکی و کمک های فنی و اعتباری ارائه نماید. آیین نامه اجرایی این بند مشتمل بر سازوکار این بازار، شرایط مبادله، حجم، دوره و نوع مصرف آب با پیشنهاد وزارت نیرو و همکاری سازمان، سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت خانه های امور اقتصادی و دارایی، جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ برنامه تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد.	وزارت نیرو		

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

قوانین و اسناد بالادستی

شماره ماده	خلاصه حکم	مجری	نوع حمایت	بخش مورد حمایت
قانون برنامه پنج ساله هفتم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۶-۱۴۰۲)				
بند "ب" ماده (۶۶)	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است با مشارکت و سرمایه گذاری بخش غیردولتی از طریق سازمان توسعه ای زیرمجموعه خود نسبت به تأمین زیرساختهای لازم توسعه اقتصاد رقومی اعم از ارتباطی و اطلاعاتی (ابری) و ذخیره سازی و پردازش سریع اقدام نماید	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات		

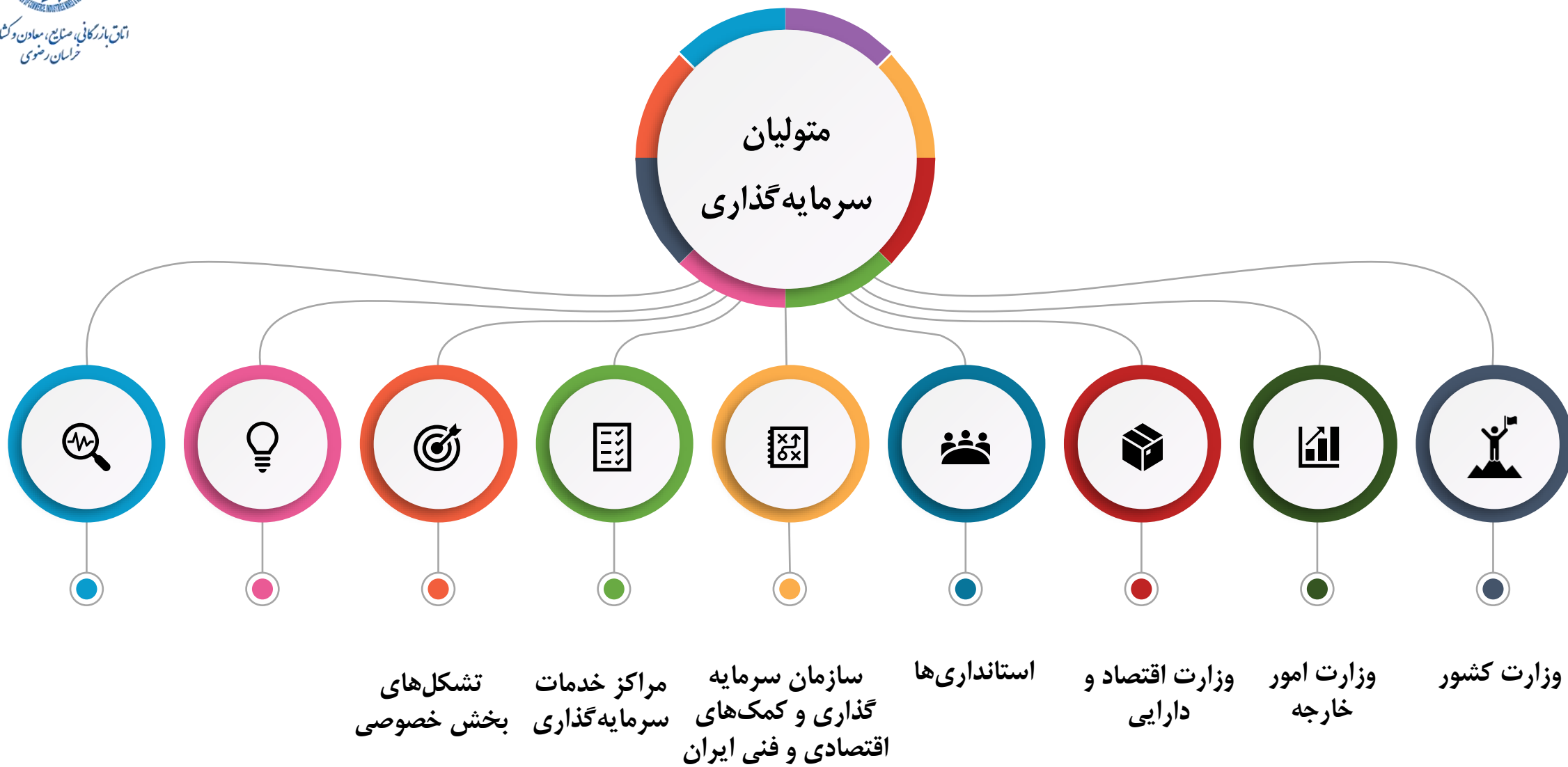

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

نهادها و متولیان سرمایه گذاری

بررسی تجربه کشور ترکیه در جهت تقویت سرمایه‌گذاری

- ❖ یکی از نقاط اصلی تمرکز دولت ترکیه در برنامه اصلاحات، حوزه سرمایه‌گذاری است.
- ❖ ترکیه در شاخص محدودیت سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، رتبه ۰/۰۵۹ را دارد که از میانگین کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه بهتر است. این کشور با ۷۵ کشور دنیا پیمان حفاظت دوجانبه از سرمایه‌گذاری و با ۸۰ کشور توافقنامه‌های مالیاتی دارد.
- ❖ سرمایه‌گذاران اصلی در ترکیه کشورهای آلمان، بریتانیا و هلند بوده‌اند و بخش‌های اصلی که در آنها سرمایه‌گذاری شده است عبارتند از تولید، مالی و بیمه، فناوری اطلاعات و ارتباطات.
- ❖ از جمله اقدامات اصلاحی انجام شده در این حوزه میتوان به موارد زیر اشاره کرد:
  - منعطف‌سازی قانون سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی،
  - اعمال اصل رفتار ملی
  - اجرای کامل قانون بازرگانی.
- ❖ عملیاتی کردن دو قانون سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و بازرگانی در ایجاد محیطی مناسب برای کسب و کار بسیار مؤثر بوده و توانسته است به سرمایه‌گذاران بین‌المللی امتیازات حائز اهمیتی اعطا کند و استانداردهای بین‌المللی، شفافیت و پاسخگویی را محقق سازد (مرکز همکاری‌های تحول و پیشرفت، ۱۳۹۹).

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

بررسی تجربه کشور ترکیه در جهت تقویت سرمایه‌گذاری

❖ در دسامبر ۲۰۱۵ برنامه عمل ۲۰۱۶ با هدف بهبود شرایط سرمایه‌گذاری از طریق مجموعه‌ای از اصلاحات طراحی شد تا سرمایه‌گذاران بین‌المللی جذب کشور شوند. این برنامه شامل اقدامات جدیدی از کاهش قیمت‌ها در مناطق صنعتی گرفته تا تسهیل روند صدور مجوز برای سرمایه‌گذاران میشود. اهداف اصلی آن، کاهش بروکراسی اداری و اصطکاک سازمانی در سازمان‌های دولتی است که با انجام اقدامات و وضع مقرراتی جدید در پی بهبود بهره‌وری انرژی، آزادسازی حمل و نقل ریلی، تسهیل و بازبینی رویه‌های گمرکی و انجام اقداماتی جهت واداشتن همه شرکتهای دولتی به اعمال اصلاحات شدید حاکمیتی به منظور افزایش شفافیت و پاسخگویی است. همچنین، اصلاحاتی در زمینه مقررات قضایی جهت کمک به رفع اختلافات شرکتهای و نیز ساده‌سازی قانون مالیات در دست اقدام است (مرکز همکاری‌های تحول و پیشرفت، ۱۳۹۹).

مشوق‌های سرمایه‌گذاری در ترکیه

❖ علاوه بر نرخ پایین مالیاتی، ترکیه به دلیل مختلف معافیت‌ها و امتیازهای مالیاتی به سرمایه‌گذاران خارجی اعطا میکند که در جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی بسیار مؤثر است.

طرح راهبردی مشوق سرمایه‌گذاری

- معافیت گمرکی
- معافیت مالیات بر ارزش افزوده
- کاهش مالیات
- کمک هزینه حق بیمه تأمین اجتماعی (سهم کارمند)
- تخصیص زمین
- کمک هزینه سود
- استرداد مالیات بر ارزش افزوده

طرح کلان مشوق سرمایه‌گذاری

- معافیت گمرکی
- معافیت مالیات بر ارزش افزوده
- کاهش مالیات
- کمک هزینه حق بیمه تأمین اجتماعی (سهم کارمند)
- تخصیص زمین

طرح منطقه‌ای مشوق سرمایه‌گذاری

- معافیت گمرکی
- معافیت مالیات بر ارزش افزوده
- کاهش مالیات
- کمک هزینه حق بیمه تأمین اجتماعی (سهم کارمند)
- تخصیص زمین
- کمک هزینه سود وام

طرح عمومی مشوق سرمایه‌گذاری

- معافیت گمرکی
- معافیت مالیات بر ارزش افزوده

طرح‌های مشوق سرمایه‌گذاری

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

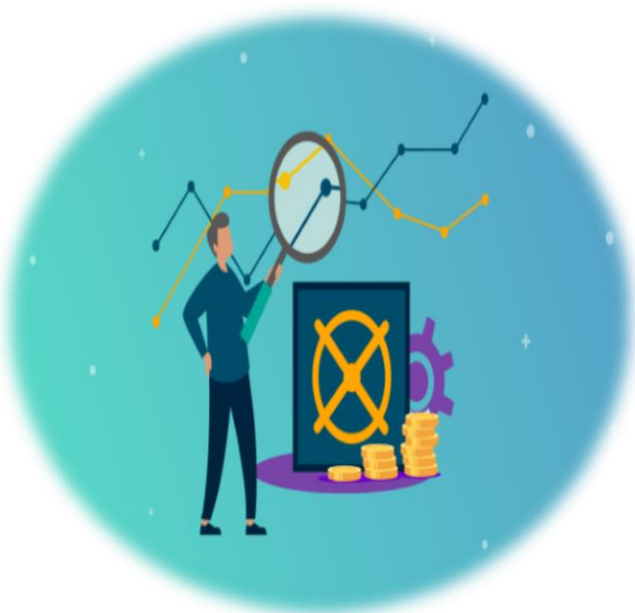
اقدامات حمایتی در برنامه مشوق‌های سرمایه‌گذاری ترکیه

حمایت‌ها	مشوق‌های عمومی	مشوق‌های منطقه‌ای	مشوق‌های در سطح کلان	مشوق‌های راهبردی
معافیت از مالیات بر ارزش افزوده	√			
معافیت از عوارض گمرکی	√			
کسور مالیاتی				
اقدامات حمایتی در زمینه بیمه تامین اجتماعی (بیمه سهم کارفرما)		√	√	√
اقدامات حمایتی در مورد مالیات بر درآمد تکلیفی*	√	√	√	√
اقدامات حمایتی در زمینه حق بیمه تامین اجتماعی (بیمه سهم کارمند)*		√	√	√
اقدامات حمایتی در خصوص نرخ بهره**		√		√
تخصیص زمین برای سرمایه‌گذاری		√	√	√
عودت مالیات بر ارزش افزوده***				√

*منوط به انجام سرمایه‌گذاری در منطقه ۶ است.

**منوط به انجام سرمایه‌گذاری در مناطق ۵، ۴، ۳، ۲ و یا ۶ در چارچوب برنامه مشوق‌های سرمایه‌گذاری منطقه‌ای است.

***مخصوص سرمایه‌گذاری‌های راهبردی با حداقل سرمایه ثابت به میزان ۵۰۰ میلیون لیر ترکیه است.

مشوق‌های سرمایه‌گذاری چین

مشوق‌های سرمایه‌گذاری چین با سه رویکرد منطقه‌ فعالیت، ماهیت هزینه، و ماهیت شرکت‌ها به اشکال مختلف معافیت‌ها و بخشودگی‌های مالیاتی اعطاء میشود.

الف) مشوق‌های منطقه‌ای با هدف تشویق شرکت‌های داخلی و خارجی به سرمایه‌گذاری در مناطق معین شده نظیر مناطق ویژه اقتصادی به منظور توسعه تجارت آزاد، گردشگری و خدمات مدرن، رونق صنایع پیشرفته میباشد.

ب) مشوق‌های هزینه شامل هزینه‌های واجد شرایط تحقیق و توسعه به منظور ارتقای ارزش افزوده، ایجاد مزیت رقابتی و بهبود طرح‌های ایجاد و توسعه‌ای تولیدی، معدن و فلزات، نفت، گاز و مواد شیمیایی، محصولات صنعتی و ساخت و ساز، مخابرات و ... تخصیص مییابد.

ج) مشوق‌های شرکتها نیز به شرکتهای واجد شرایط تحت چهار دسته اصلی (۱) شرکتهای تکنولوژی پیشرفته و جدید، (۲) شرکتهای علم و فناوری کوچک و متوسط، (۳) شرکتهای خدمات پیشرفته فناوری، (۴) شرکتهای خدمات برون سپاری فراساحلی تعلق می‌یابد.

مشوق‌های سرمایه‌گذاری چین

۱. مشوق‌های مناطق ویژه اقتصادی

مشوق‌های مالیاتی برای بندر تجارت آزاد هاینان: برای مالیات دهندگانی که در فعالیتهای تجاری برای توسعه بندر تجارت آزاد هاینان فعالیت میکنند، نرخ مالیات بر درآمد شرکت تا نرخ ۱۵ درصد کاهش خواهد یافت.

مشوق‌های مالیاتی برای منطقه لینگانگ شانگهای: برای شرکتهایی که در منطقه لینگانگ شانگهای ثبت شده و دارای فعالیتهای تجاری قابل توجهی هستند، نرخ مالیات بر درآمد برای پنج سال اول از زمان تأسیس هر شرکتی که در حوزه مدارهای الکترونیکی، هوش مصنوعی، زیست پزشکی یا صنایع هواپیمایی داخلی فعالیت میکند، از ۲۵ درصد به ۱۵ درصد کاهش مییابد.

مشوق‌های سرمایه‌گذاری چین

۲. مشوق‌های تحقیق و توسعه

بر اساس قانون مالیات بر درآمد شرکت‌ها، یک شرکت مقیم چین می‌تواند در محاسبه بدهی مالیاتی خود، ۱۵۰ درصد از هزینه‌های تحقیق و توسعه قابل قبول را (یعنی ۵۰ درصد کاهش بیشتر از کسر هزینه عادی) کسر کند. در صورت توسعه دارایی‌های نامشهود، هزینه‌های قابل قبول تحقیق و توسعه که صرف سرمایه‌گذاری شده‌اند نیز ممکن است بر مبنای ۱۵۰ درصد هزینه‌های واقعی تحقیق و توسعه مستهکک شوند.

نوع	مشوق دائمی / موقت	مشوق ملی / محلی	ماهیت مشوق	حداکثر مزایای قابل اعطا
تحقیق و توسعه (R&D)	مشوق دائمی	مشوق ملی؛ تصویب مشوق قبل از شروع فعالیت	همه شرکت‌ها (چه خارجی و چه داخلی) ممکن است واجد شرایط کسر ۱۷۵ درصدی هزینه تحقیق و توسعه قابل قبول از سود قبل از مالیات باشند.	کسر فوق‌العاده (۱۷۵ درصد) هزینه‌های تحقیق و توسعه از سود قبل از مالیات

کارایی سرمایه‌گذاری

یکی از شاخص‌های اقتصادی که می‌تواند به عنوان راهنمای تصمیم‌گیری در سرمایه‌گذاری به کار رود، شاخص ICOR است. با این شاخص می‌توان میزان تأثیر کلی یا کارایی سرمایه‌گذاری را در یک بخش محاسبه و آن را با سایر بخش‌ها مقایسه کرد. به عبارت دیگر از طریق نسبت افزایش سرمایه به تولید می‌توان تأثیر سرمایه‌گذاری بر درآمد ملی و ارزش افزوده و در نتیجه اولویت سرمایه‌گذاری را تعیین کرد. برای محاسبه این شاخص مجموع سرمایه‌گذاری طی یک دوره بر ارزش افزوده پایان دوره منهای ارزش افزوده ابتدای دوره تقسیم می‌شود. شاخص ICOR نشان می‌دهد که به طور متوسط برای ایجاد یک واحد ارزش افزوده به چه مقدار سرمایه‌گذاری طی یک دوره معین نیاز است. هر قدر این شاخص کمتر باشد، کارایی و بازدهی سرمایه‌گذاری در آن بخش بیشتر است (Pattilouw, 2023).

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

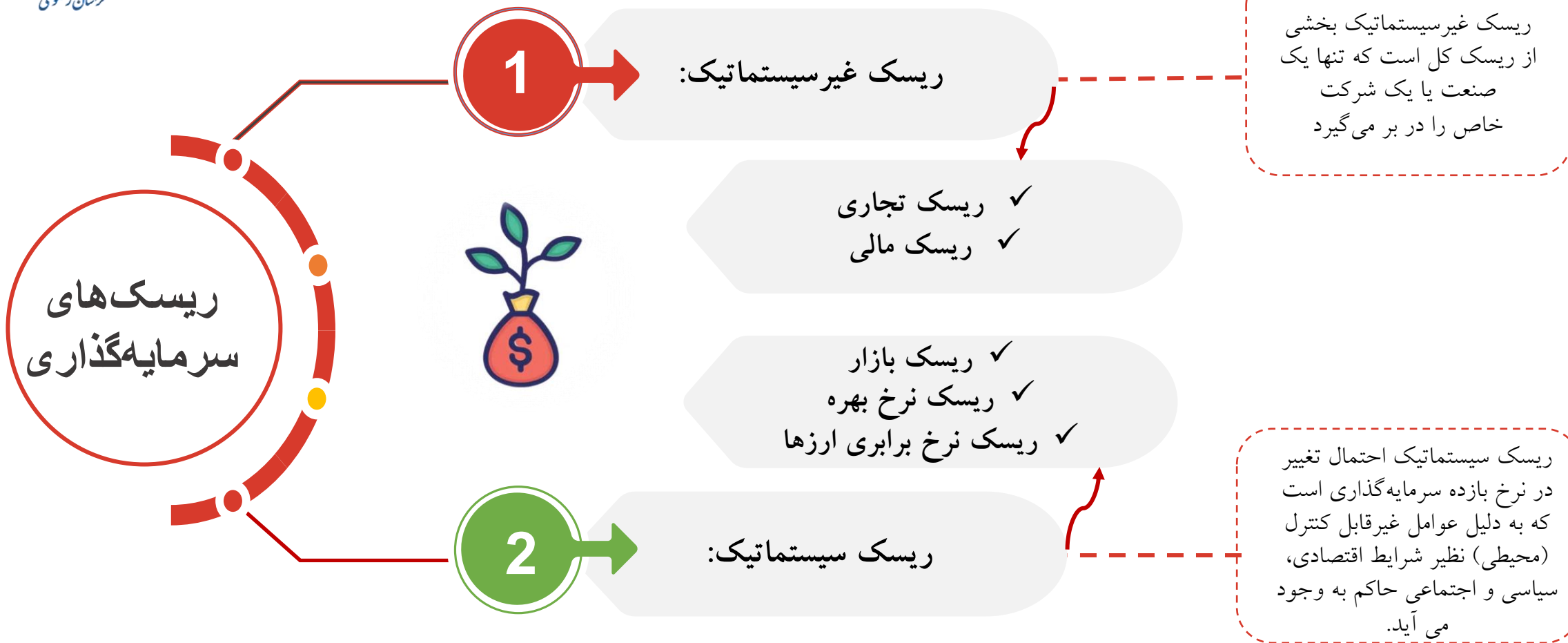
ریسک‌های سرمایه‌گذاری

ریسک در اصطلاح عبارت است از احتمال تفاوت بازده واقعی از مقدار مورد انتظار. با توجه به اینکه ریسک فاکتور اصلی برای سودآوری محسوب می‌شود، در نتیجه مدیریت ریسک ارتباط نزدیکی با مدیریت سودآوری دارد. به طور کلی هر سرمایه‌گذاری بر دو پایه استوار است، نخست ریسک و عامل دیگر بازدهی حاصل از سرمایه‌گذاری. مطابق تئوری کنش عقلانی فرد زمانی به سرمایه‌گذاری مبادرت می‌ورزد که حد مطلوبی از ریسک و بازدهی برای او تأمین شده باشد، در غیر این صورت انجام سرمایه‌گذاری برای او مطلوب نخواهد بود. به عبارت دیگر، بازدهی و ریسک دو عامل اصلی در تصمیم‌گیری برای سرمایه‌گذاری به شمار می‌روند.

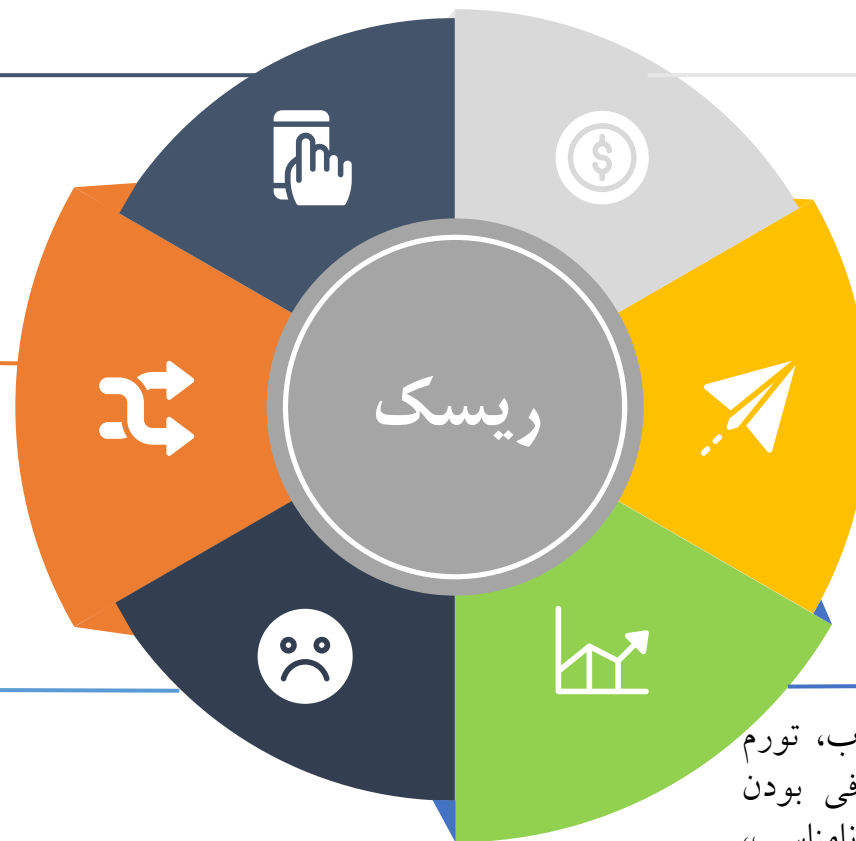
انواع ریسک‌های سرمایه‌گذاری

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

مسائل تشدیدکننده ریسک سرمایه گذاری در ایران

مسائل سیاسی

محدودیت احزاب، انتخابات غیر دموکراتیک، آزادی بیان و رسانه های محدود، نارضایتی، تبعیض و...

مسائل حقوقی

شفاف نبودن قراردادها، تعدد، بی ثباتی و نامتناسب بودن مقررات با شرایط جهانی و پایین بودن ضمانت اجرای آنها، ضعف حمایت از حقوق مالکیت و...

مسائل امنیتی

سیاست خارجی امنیت زدا، محدودیت ارتباط با کشورهای دیگر به منظور ورود دانش فنی، خطر خارجی و رویارویی با ایالات متحده آمریکا

مسائل قضایی

عدم وجود سازوکار قضایی منسجم در حمایت از سرمایه گذار داخلی، قابل پیش بینی نبودن داوریها، فساد و عدم استقلال قضایی، زمانبر بودن دادرسی،

عملکرد دولت

بی اعتباری و پاسخگو نبودن دولت، مداخلات غیرمنطقی دولت در اقتصاد، سیاستهای غیرمنطقی، فساد اداری و رانت جویی،...

مسائل اقتصادی

وابستگی به نفت، بانکهای ناکارآمد، ترازپرداختهای نامطلوب، تورم مزمن، کسری بودجه مستمر، نظام مالیاتی ناکارآمد، ناکافی بودن زیرساختها، فراهم بودن زمینه قاچاق، خدمات عمومی نامناسب، فقدان استراتژی معین و ستاد تصمیم گیری مشخص در عرصه اقتصاد

(منبع: حسین زاده بحرینی، ۱۳۸۲ و مظفری و دیگران، ۱۳۸۶)

موانع پیش روی سرمایه‌گذاری

پایبند نبودن دولت به سیاست‌های
اعلامی

ضعف بازارهای مالی

بی‌اعتمادی سرمایه‌گذاران در
شرایط فعلی به دلیل بی‌ثباتی در
محیط کسب و کار

وجود انحصار و محدودیت صدور
مجوز به کسب و کارهای جدید

پایین بودن امنیت سرمایه‌گذاری

موانع بوروکراسی اداری و قوانین حاکم
بر نظام اداری

موانع پیش روی سرمایه‌گذاری

افزایش شدید هزینه‌های
سرمایه‌گذاری و تامین مواد اولیه

فراهم نبودن محیط رقابتی سالم و
شفاف

بی‌ثباتی و افزایش نااطمینانی در
اقتصاد

نبود اطلاعات شفاف از وضعیت
بنگاه‌ها، صنایع و واحدهای تولیدی
و اقتصادی

شیوع فساد در کشور

فقدان راهبرد توسعه صنعتی و
عدم معرفی فرصت‌های
سرمایه‌گذاری

موانع پیش روی سرمایه‌گذاری

سیاست‌های مالیاتی دولت و رکود گسترده در بازار

لغو دفعی و بدون مقدمه قوانین و مقررات جاری توسط دولت

بروز تغییرات اساسی در قوانین و سیاست‌ها پس از هر انتخابات (در صورت تغییر دولت)

پیش‌بینی ناپذیری تغییرات در قوانین و سیاست‌ها

طولانی بودن روند قضایی در صورت بروز اختلال

سلیقه‌ای و غیرقابل پیش‌بینی بودن احکام صادر شده توسط دادگاه‌ها

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

الزامات گسترش سرمایه گذاری

عوامل اقتصادی

فراهم کردن ثبات اقتصادی، تنظیم مناسب نرخ تسهیلات بانکی، تضمین مناسب سرمایه، ارائه تسهیلات بیشتر به بخشهای مولد، کاهش هزینه های مبادلاتی و هزینه های اخذ تسهیلات، وجود استراتژی کلان با هدف تمرکز بر بخش های پیشران اقتصادی

عوامل مربوط به دولت

خط مشی ها و سیاستگذاری های دولت، شفافیت فضای تولید، ثبات نسبی در قیمت ها و نرخ تعرفه ها، ثبات در سیاست ها پس از تغییر مدیریت، عدم وجود تبعیض بین بخش های تولیدی و خدماتی

عوامل قانونی

انعطاف پذیر بودن قوانین در برخورد با سرمایه گذاران خرد و کلان، ثبات در قوانین و مقررات، نظام اداری روان و تسهیل کننده، ارتباط منسجم بین مراکز علمی و واحدهای تولیدی.

عوامل فرهنگی

برخورد شایسته نهادها و سازمانهای مرتبط با امر سرمایه گذاری، ارزشمند بودن تفکر سرمایه گذاری در تولید، وجود فرهنگ مناسب کار و تولید.

عوامل منطقه ای

مدیریت کارا و توانمند در منطقه، وجود استراتژی منطقه ای برای هدایت سرمایه گذاران، وجود امکانات زیر بنایی، به روز شدن تکنولوژی ها، وجود امکانات مناسب خدمات عمومی

الزامات گسترش سرمایه گذاری

به طور کلی می توان عنوان کرد که مهم ترین عامل گسترش سرمایه گذاری، فراهم کردن **امنیت سرمایه گذاری** است.

امنیت سرمایه گذاری در شرایطی به طور کامل برقرار می شود که متغیرهای اقتصاد کلان (از قبیل نرخ رشد، نرخ بیکاری، نرخ تورم، نرخ ارز و...) باثبات یا قابل پیش بینی باشند، قوانین و مقررات و رویه ها و تصمیمات اجرایی باثبات، برای همه شفاف و قابل فهم و به طور سهل و مؤثری اجرا شوند و در صورت ضرورت تغییر، تغییراتشان در زمان معقولی پیش از اجرا، به اطلاع ذینفعان برسد، سلامت اداری برقرار باشد و اطلاعات مؤثر بر فعالیت های اقتصادی به طور شفاف و برابر در دسترس همه شهروندان باشد، جان و مال همه شهروندان از تعرض مصون باشد، حقوق مالکیت برای همه به طور دقیقی تعریف و تضمین شده باشد، نهادهای قضایی و انتظامی چنان مجهز، سالم و کارآمد باشند که هرگونه نقض حقوق مالکیت یا استفاده بدون اجازه از دارایی فیزیکی یا معنوی دیگران، برای کسی مقرون به صرفه نباشد و شهروندان مالباخته بتوانند با مراجعه به آنها، در کمترین زمان، مال از دست رفته خود را به همراه خسارت مربوط دریافت کنند و فرهنگ وفای به عهد، صداقت و درستی در مراکز اقتصادی رایج باشد (مرکز پژوهش های مجلس، ۱۳۹۷).

امنیت سرمایه گذاری

- ❖ براساس محاسبات انجام شده شاخص کل امنیت سرمایه گذاری در ایران که با استفاده از دو مجموعه داده های پیمایشی و آماری تهیه می شود در پاییز ۱۴۰۱ کمیت $\frac{6}{82}$ از ۱۰ (۱۰ بدترین حالت) سنجیده شده است. مقدار عددی این شاخص در مطالعه فصل قبل (تابستان ۱۴۰۱) با کمیت $\frac{6}{82}$ و در پیمایش دو فصل قبل تر (بهار ۱۴۰۱) با کمیت $\frac{6}{51}$ ارزیابی شده بود که نشان می دهد امنیت سرمایه گذاری در بازه بهار تا پاییز ۱۴۰۱ با توجه به ارزیابی فعالان اقتصادی مشارکت کننده در یک روند نامناسب شدن قرار گرفته است.
- ❖ شاخص ملی امنیت سرمایه گذاری در ایران شامل ۷ نماگر و ۳۸ مؤلفه (۱۷ مؤلفه آماری و ۲۱ مؤلفه پیمایشی) است که این نماگرها به شرح زیر هستند (مرکز پژوهش های مجلس، ۱۴۰۲):

- تعریف و تضمین حقوق مالکیت
- ثبات و پیش بینی پذیری مقررات و رویه های اجرایی
- ثبات اقتصاد کلان
- فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی
- شفافیت و سلامت اداری
- مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض
- عملکرد دولت

نماگرهای امنیت سرمایه گذاری به ترتیب ارزیابی

شاخص کلی امنیت سرمایه گذاری در ایران که با استفاده از دو مجموعه داده های پیمایشی و آماری تهیه می شود در زمستان ۱۴۰۱ کمیت ۶/۱۰ از ۱۰ (بدترین حالت) سنجیده شده است. مقدار عددی این شاخص در مطالعه فصل قبل ۶/۸۲ بوده که نشان می دهد وضعیت این کمیت در زمستان ۱۴۰۱ نسبت به پاییز، مناسب تر شده است.

در جدول روبرو، نماگرهای هفت گانه امنیت سرمایه گذاری به ترتیب از نامناسبترین به مناسبترین ارائه شده است. از مقایسه این جدول با مطالعات گذشته در میابیم که نامناسبترین نماگر در زمستان ۱۴۰۱ همانند چند پایش گذشته، همچنان نماگر "عملکرد دولت" بوده است؛ در این میان مناسب ترین نماگر در چند پایش اخیر همچنان نماگر "مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض" است. با دقت در ارزیابی های صورت گرفته متوجه می شویم که در زمستان ۱۴۰۱ وضعیت نماگر "تعریف و تضمین حقوق مالکیت" نامناسب تر شده و به عنوان دومین نماگر نامناسب قرار گرفته است؛ نکته قابل توجه این است که وضعیت نماگر "ثبات اقتصاد کلان" که در پایش پاییز در جایگاه دومین نماگر نامناسب قرار داشته است در این پایش به جایگاه چهارم نامناسب ترین ها رسیده است.

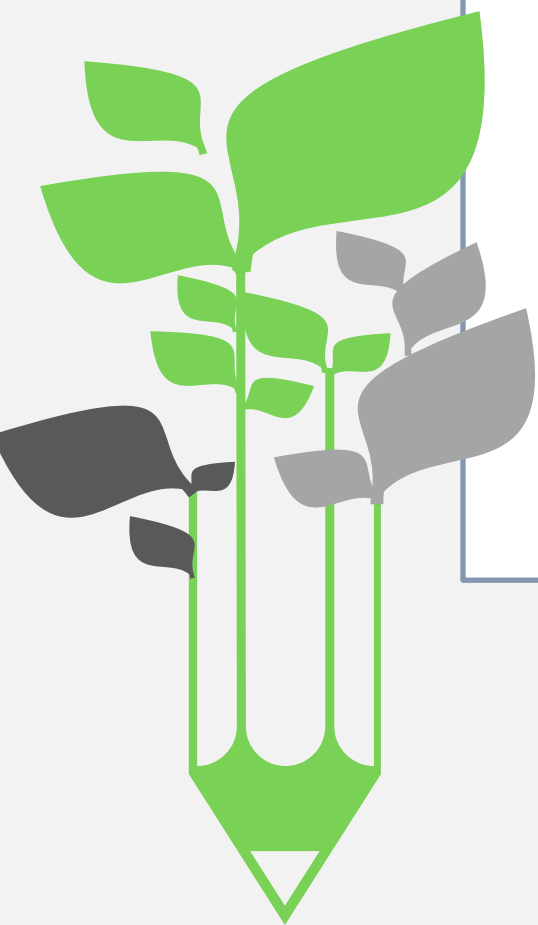
ردیف	نماگرهای شاخص امنیت سرمایه گذاری	زمستان ۱۴۰۱	پاییز ۱۴۰۱	تابستان ۱۴۰۱	بهار ۱۴۰۱	میانگین چهار فصل منتهی به زمستان ۱۴۰۱	تغییر زمستان نسبت به پاییز ۱۴۰۱
۱	عملکرد دولت (نامناسبترین بدترین ارزیابی در فصول اخیر)	۷/۴۵	۸/۲۲	۸/۳۳	۸/۰۱	۸/۰۰	مناسبتر
۲	تعریف و تضمین حقوق مالکیت	۶/۶۵	۷/۵۰	۷/۳۸	۷/۲	۷/۱۸	مناسبتر
۳	فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی	۶/۱۰	۶/۶۷	۶/۹۰	۶/۷۵	۶/۶۱	مناسبتر
۴	ثبات اقتصاد کلان	۵/۹۸	۷/۵۲	۷/۴۲	۷/۶۸	۷/۱۵	مناسبتر
۵	شفافیت و سلامت اداری	۵/۹۸	۶/۹۵	۶/۸۱	۶/۱۸	۶/۴۸	مناسبتر
۶	ثبات و پیش بینی پذیری مقررات و رویه های اجرایی	۵/۹۳	۶/۷۷	۶/۷۸	۶/۷	۶/۵۵	مناسبتر
۷	مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض (مناسبترین بهترین ارزیابی در دو فصل اخیر)	۴/۶۵	۵/۲۳	۵/۰۶	۴/۴۹	۴/۸۶	مناسبتر

توضیح: نمره ۱۰: نامناسبترین ارزیابی.

(منبع: مرکز پژوهش های مجلس، ۱۴۰۲)

با درجه پایین امنیت سرمایه گذاری در ایران، سرمایه گذاران تا حد زیادی برای فعالیت اقتصادی بی انگیزه خواهند شد و اهداف اصلی اقتصاد کلان یعنی رشد اقتصادی و اشتغال نیز به میزان تعیین شده در قوانین برنامه توسعه محقق نخواهد شد. برخی از اجزای امنیت سرمایه گذاری مانند "تضمین حقوق مالکیت" آنقدر اهمیت دارد که برخی از اقتصاددانان، آن را زیربنا و عامل اصلی رشد اقتصادی در غرب میدانند و معتقدند "حقوق مالکیت (به عنوان جزئی از امنیت سرمایه گذاری) در فرآیند موفقیت اقتصادی غرب آن قدر اهمیت دارد که صاحب نظران معتقدند غرب زمانی از مرز رسیدن به سرمایه داری موفق عبور کرد که قوانین رسمی و گسترده مالکیت را تدوین کرد و فرآیند تبدیل مالکیت به سرمایه را آغاز کرد" (دسوتو، ۱۳۸۶).

رتبه‌بندی استان‌ها از نظر امنیت ملی سرمایه‌گذاری

مطابق جدول مناسب‌ترین استان‌ها از نظر فعالان کسب و کار از منظر امنیت سرمایه‌گذاری در پایش پاییز ۱۴۰۱ ناسبترین استانها از نظر فعالان کسب و کار از منظر امنیت سرمایه‌گذاری در پایش زمستان ۱۴۰۱ به ترتیب استان‌های هرمزگان، سمنان و مازندران بوده‌اند، درحالی‌که در پایش پاییز ۱۴۰۱ استان‌های سمنان، خراسان جنوبی و هرمزگان در جایگاه مناسبترین استان‌ها قرار داشته‌اند.

استان خراسان رضوی هم در رتبه پانزدهم این طبقه‌بندی قرار گرفته است، که نسبت به فصل گذشته که شاخص امنیت سرمایه‌گذاری بهتر شده است.

شاخص امنیت سرمایه‌گذاری		استان / شاخص	رتبه
پاییز ۱۴۰۱	زمستان ۱۴۰۱		
۶/۴۸	۵/۵۴	هرمزگان	۱
۶/۳۱	۵/۷۵	سمنان	۲
۶/۹۰	۵/۸۱	مازندران	۳
۶/۵۵	۵/۸۳	کرمان	۴
۶/۵۹	۵/۸۳	آذربایجان غربی	۵
۶/۹۸	۵/۸۴	یوشهر	۶
۶/۳۵	۵/۸۷	خراسان جنوبی	۷
۶/۹۲	۵/۸۷	فارس	۸
۶/۷۶	۵/۹۲	خراسان شمالی	۹
۶/۸۹	۵/۹۴	یزد	۱۰
۷/۰۸	۵/۹۴	گلستان	۱۱
۶/۶۵	۶/۰۶	زنجان	۱۲
۶/۵۶	۶/۰۷	مرکزی	۱۳
۶/۹۷	۶/۱۰	همدان	۱۴
۶/۸۵	۶/۱۲	خراسان رضوی	۱۵
۶/۸۹	۶/۱۳	آذربایجان شرقی	۱۶
۶/۸۹	۶/۱۳	قم	۱۷
۷/۰۰	۶/۱۵	البرز	۱۸
۶/۵۱	۶/۱۶	قزوین	۱۹
۶/۷۸	۶/۲۰	اردبیل	۲۰
۶/۸۵	۶/۲۳	لرستان	۲۱
۶/۹۰	۶/۲۵	اسفهان	۲۲
۶/۶۶	۶/۲۶	کردستان	۲۳
۷/۱۴	۶/۲۸	سیستان و بلوچستان	۲۴
۶/۸۳	۶/۲۸	گیلان	۲۵
۷/۲۴	۶/۳۴	ایلام	۲۶
۷/۰۶	۶/۳۵	کهگیلویه و بویراحمد	۲۷
۷/۰۰	۶/۴۰	کرمانشاه	۲۸
۷/۰۱	۶/۴۲	تهران	۲۹
۶/۹۰	۶/۴۶	خوزستان	۳۰
۶/۹۹	۶/۵۷	چهارمحال و بختیاری	۳۱
۶/۸۲	۶/۱۰	میانگین	

وضعیت نماگر "عملکرد دولت" به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۱

ارزیابی	استان	ردیف	ارزیابی	استان	ردیف	ارزیابی	استان	ردیف
۷/۶۴	البرز	۲۳	۷/۳۵	فارس	۱۲	۶/۷۷	بوشهر	۱
۷/۷۱	خراسان جنوبی	۲۴	۷/۳۸	آذربایجان شرقی	۱۳	۶/۷۹	مازندران	۲
۷/۷۱	ایلام	۲۵	۷/۳۹	خراسان شمالی	۱۴	۶/۹۲	هرمزگان	۳
۷/۷۳	خوزستان	۲۶	۷/۳۹	همدان	۱۵	۶/۹۸	یزد	۴
۷/۷۵	گیلان	۲۷	۷/۴۸	کردستان	۱۶	۷/۱۶	آذربایجان غربی	۵
۷/۷۶	کهگیلویه و بویراحمد	۲۸	۷/۵۶	گلستان	۱۷	۷/۲۰	مرکزی	۶
۷/۸۹	لرستان	۲۹	۷/۵۸	اردبیل	۱۸	۷/۲۱	اصفهان	۷
۷/۹۱	سیستان و بلوچستان	۳۰	۷/۶۳	خراسان رضوی	۱۹	۷/۲۷	سمنان	۸
۸/۰۴	کرمانشاه	۳۱	۷/۶۴	چهارمحال و بختیاری	۲۰	۷/۲۸	کرمان	۹
۸/۲۲	میانگین کشوری		۷/۶۴	قزوین	۲۱	۷/۳۳	زنجان	۱۰
			۷/۶۴	تهران	۲۲	۷/۳۳	قم	۱۱

نماگر عملکرد دولت در استان خراسان رضوی در زمستان ۱۴۰۱ مقدار ۷/۶۳ را نشان می‌دهد که نسبت به پاییز که مقدار آن ۸/۳۵ بوده، بهتر شده است.

روند مقدار عددی این نماگر در طول سال ۱۴۰۱ نشان از بهتر شدن آن تا زمستان دارد، اما در میان همه نماگرها همچنان نامناسب‌ترین میباشد.

وضعیت نماگر " فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی " به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۱

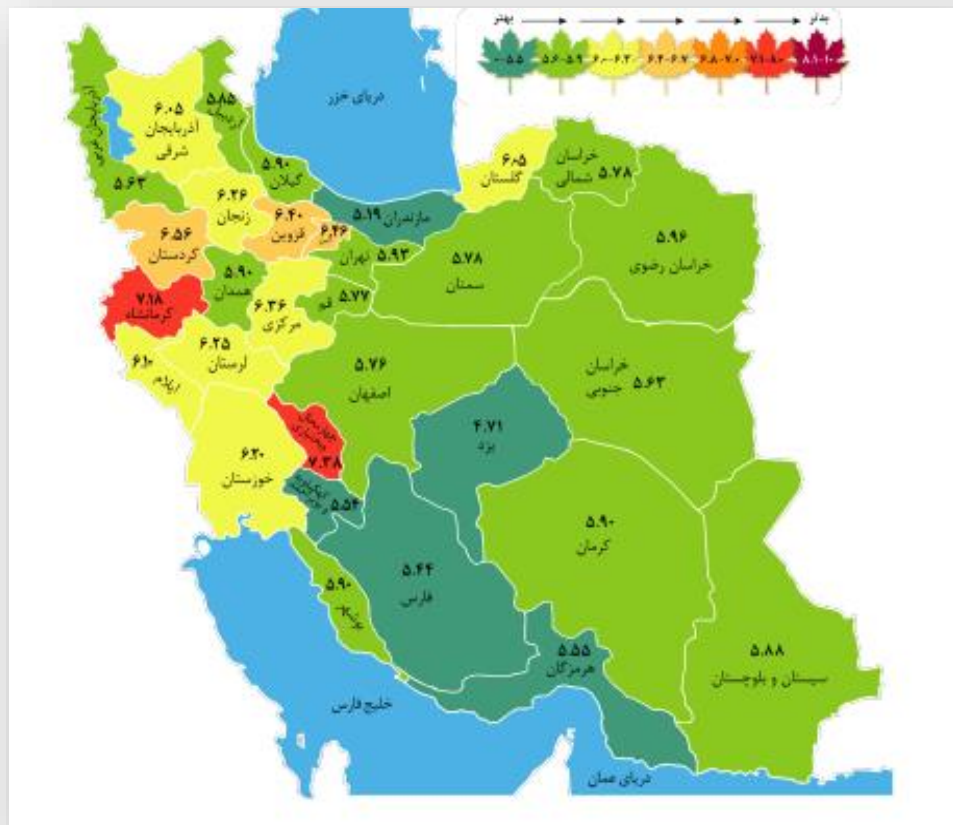

ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی
۱	سیستان و بلوچستان	۵/۴۲	۱۲	کهگیلویه و بویراحمد	۵/۹۵	۲۳	خوزستان	۶/۳۳
۲	کرمان	۵/۴۶	۱۳	مازندران	۶/۰۹	۲۴	همدان	۶/۳۴
۳	سمنان	۵/۵۶	۱۴	کردستان	۶/۱۶	۲۵	آذربایجان شرقی	۶/۳۵
۴	آذربایجان غربی	۵/۵۷	۱۵	زنجان	۶/۱۶	۲۶	قم	۶/۴۲
۵	هرمزگان	۵/۶۴	۱۶	گیلان	۶/۱۸	۲۷	چهارمحال و بختیاری	۶/۴۳
۶	گلستان	۵/۸۳	۱۷	قزوین	۱۹/۶	۲۸	ایلام	۶/۴۹
۷	خراسان رضوی	۵/۸۴	۱۸	اردبیل	۶/۲۰	۲۹	کرمانشاه	۶/۵۱
۸	خراسان جنوبی	۵/۸۵	۱۹	مرکزی	۲۶/۶	۳۰	تهران	۶/۵۳
۹	بوشهر	۵/۸۶	۲۰	خراسان شمالی	۶/۲۷	۳۱	اصفهان	۶/۸۴
۱۰	فارس	۵/۸۸	۲۱	البرز	۶/۲۹			۶/۱۰
۱۱	لرستان	۵/۹۳	۲۲	یزد	۶/۲۹			

نماگر فرهنگ وفای به عهد در استان خراسان رضوی در زمستان ۱۴۰۱ مقدار ۵/۸۴ را نشان می دهد که نسبت به پاییز که مقدار آن ۶/۵۱ بوده، بهتر شده است.

وضعیت نماگر "ثبات اقتصاد کلان" به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۱

ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی
۱	یزد	۴/۷۱	۱۲	اردبیل	۵/۸۵	۲۳	خوزستان	۶/۲۰
۲	مازندران	۵/۱۹	۱۳	سیستان و بلوچستان	۵/۸۸	۲۴	لرستان	۶/۲۵
۳	فارس	۵/۴۴	۱۴	بوشهر	۵/۹۰	۲۵	زنجان	۶/۲۶
۴	کهگیلویه و بویراحمد	۵/۵۴	۱۵	گیلان	۵/۹۰	۲۶	مرکزی	۶/۳۶
۵	هرمزگان	۵/۵۵	۱۶	کرمان	۵/۹۰	۲۷	قزوین	۶/۴۰
۶	آذربایجان غربی	۵/۶۳	۱۷	همدان	۵/۹۰	۲۸	البرز	۶/۴۶
۷	خراسان جنوبی	۵/۶۳	۱۸	تهران	۵/۹۳	۲۹	کردستان	۶/۵۶
۸	اصفهان	۵/۷۶	۱۹	خراسان رضوی	۵/۹۶	۳۰	کرمانشاه	۷/۱۸
۹	قم	۵/۷۷	۲۰	گلستان	۶/۰۵	۳۱	چهارمحال و بختیاری	۷/۳۸
۱۰	خراسان شمالی	۵/۷۸	۲۱	آذربایجان شرقی	۶/۰۵			
۱۱	سمنان	۵/۷۸	۲۲	ایلام	۶/۱۰			
							میانگین کشوری	۵/۹۸

وضعیت ثبات اقتصاد کلان در زمستان ۱۴۰۱ نسبت به پاییز ۱۴۰۱ از نظر فعالان مشارکت‌کننده در این پایش قدری مناسب‌تر ارزیابی شده است.

نماگر ثبات اقتصاد کلان در استان خراسان رضوی در زمستان ۱۴۰۱ مقدار ۵/۹۶ را نشان می‌دهد که نسبت به پاییز که مقدار آن ۷/۴۹ بوده، بهتر شده است.

وضعیت نماگر "ثبات و پیش بینی پذیری مقررات و رویه های اجرایی" به تفکیک استان ها در زمستان ۱۴۰۱

ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی
۱	هرمزگان	۵/۳۸	۱۲	کهگیلویه و بویراحمد	۵/۸۸	۲۳	قم	۶/۱۲
۲	خراسان شمالی	۵/۳۹	۱۳	همدان	۵/۹۰	۲۴	کرمانشاه	۶/۱۶
۳	مازندران	۵/۵۳	۱۴	البرز	۵/۹۰	۲۵	قزوین	۶/۱۶
۴	بوشهر	۵/۵۶	۱۵	خراسان رضوی	۵/۹۰	۲۶	سمنان	۶/۱۷
۵	اصفهان	۵/۶۳	۱۶	مرکزی	۵/۹۳	۲۷	آذربایجان غربی	۶/۲۰
۶	یزد	۵/۶۳	۱۷	اردبیل	۵/۹۵	۲۸	گیلان	۶/۲۳
۷	فارس	۵/۶۵	۱۸	تهران	۵/۹۵	۲۹	خوزستان	۶/۳۲
۸	خراسان جنوبی	۵/۶۵	۱۹	آذربایجان شرقی	۵/۹۶	۳۰	چهارمحال و بختیاری	۶/۳۵
۹	گلستان	۵/۷۲	۲۰	ایلام	۶/۰۰	۳۱	سیستان و بلوچستان	۶/۹۴
۱۰	کرمان	۵/۷۵	۲۱	زنجان	۶/۰۵	۵/۹۳	میانگین کشوری	
۱۱	لرستان	۵/۸۰	۲۲	کردستان	۶/۰۸			

نماگر ثبات و پیش بینی پذیری مقررات و رویه های اجرایی در استان خراسان رضوی در زمستان ۱۴۰۱ مقدار ۵/۹۰ را نشان می دهد که نسبت به پاییز که مقدار آن ۶/۷۰ بوده، بهتر شده است.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

فرآیندهای سرمایه‌گذاری خارجی در ایران

مرحله اول

شناسایی و انتخاب پروژه سرمایه‌گذاری

سرمایه‌گذار خارجی در اولین گام ضروری است که پروژه مورد نظر خود را برای سرمایه‌گذاری در ایران شناسایی و انتخاب نماید.

روشهای مختلف شناسایی و انتخاب پروژه سرمایه‌گذاری در ایران

از طریق تماس با سازمان سرمایه‌گذاری

طرحهای نیروگاهی، آبرسانی از طریق؛ وزارت نیرو

در طرحهای هتل و مجتمع های جهانگردی و تفریحی از طریق؛ سازمان ایرانگردی و میراث فرهنگی مستقر در تهران یا ادارات شاخه در مراکز استانها

از طریق تماس با استانداریهای کل کشور

طرحهای زیربنایی ساخت بزرگراه، فرودگاه، بندر و از طریق؛ وزارت راه و ترابری سازمان کشتیرانی سازمان هواپیمایی کشور

در طرحهای صنعتی معدنی از طریق؛ وزارت صنایع و معادن مستقر در تهران سازمان های صنایع و معادن مستقر در مراکز استانها

در طرحهای ساخت واحدهای مسکونی به طور انبوه و شهرسازی از طریق؛ وزارت مسکن مستقر در تهران یا ادارات تابعه در مرکز استانها؛ شرکت شهرهای جدید زیر مجموعه وزارت مسکن

ساخت مراکز تجاری، اداری، ورزشی، وسایر پروژه های شهری؛ شهرداریهای کل کشور سازمان تربیت بدنی

در طرحهای کشاورزی، شیلات از طریق؛ وزارت جهاد کشاورزی، مستقر در تهران یا سازمان های جهاد کشاورزی مستقر در مراکز استانها

اتاق بازرگانی صنایع و معادن ایران مستقر در تهران یا اتاقهای مستقر در مراکز استانها

مرحله دوم

اخذ موافقتنامه اولیه از وزارتخانه یا سازمان ذیربط ایرانی یا توجه به نوع فعالیت

طرحهای صنعتی و معدنی
4- صدور جواز تأسیس سازمان صنایع معادن استانها یا
4- موافقت اولیه توسط مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی مورد نظر

طرحهای کشاورزی
4- صدور جواز تأسیس توسط سازمانهای جهاد کشاورزی استانها، یا
4- موافقت اولیه توسط مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی مورد نظر

ساخت هتل و شرکتها ی توریستی
4- سازمان ایرانگردی و میراث فرهنگی

ساخت شهرکهای مسکونی
4- وزارت مسکن و شهرسازی

ساخت مراکز اداری و تجاری
4- اخذ موافقت اولیه شهرداری

طرحهای ارائه خدمات فنی و مهندسی
4- از نظر سازمان سرمایه‌گذاری نیاز به موافقت یا جواز اولیه ای وجود ندارد.
4- امکان صدور جواز تأسیس توسط سازمان صنایع و معادن استان مربوطه نیز وجود دارد

طرحهای نیروگاهی
4- وزارت نیرو
4- مذاکرات اولیه با وزارت نیرو و انعقاد قرارداد با آن وزارتخانه و ارائه پیش نویس قرارداد به سازمان سرمایه‌گذاری

طرحهای سد سازی
4- وزارت نیرو
4- مذاکرات اولیه با وزارت نیرو و انعقاد قرار داد با آن وزارتخانه و ارائه پیش نویس قرار داد به سازمان سرمایه‌گذاری.

طرحهای راه آهن، بزرگراه و فرودگاه و پایانه های صادراتی
4- وزارت راه و ترابری
4- مذاکرات اولیه با وزارت راه و ترابری و انعقاد قرارداد با آن وزارتخانه و ارائه پیش نویس قرار داد به سازمان سرمایه‌گذاری
4- اخذ موافقت اولیه وزارت بازرگانی در بحث پایانه های صادراتی

4- پروژه های موجود (خرید سهام)
4- خرید سهام شرکتها ی موجود در بورس
4- خرید سهام شرکتها ی غیر بورس

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

فرآیندهای سرمایه‌گذاری خارجی در ایران

مرحله چهارم

امور بعد از صدور مجوز سرمایه‌گذاری خارجی

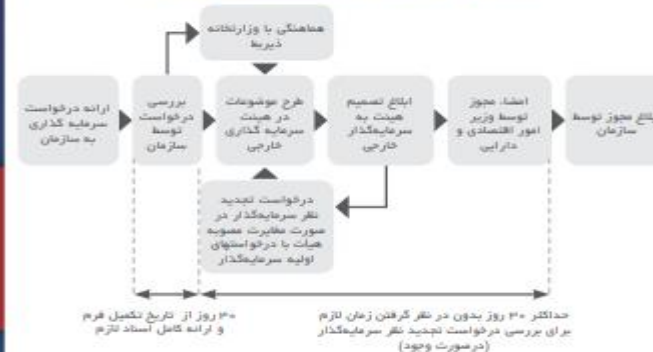
<p>اداره کل ثبت شرکتها و مالکیت صنعتی</p> <ul style="list-style-type: none"> ثبت انواع شرکتهای تجاری در ایران امکان ثبت شرکت بصورت ۱۰۰ درصد سرمایه‌گذاری خارجی* 	<p>وزارت بازرگانی</p> <ul style="list-style-type: none"> ثبت سفارش ماشین آلات، تجهیزات و سایر اشکال سرمایه‌های فیزیکی اخذ کارت بازرگانی از طریق وزارت بازرگانی با هماهنگی اتاقهای بازرگانی
<p>وزارت امور خارجه</p> <ul style="list-style-type: none"> صدور پروا دید کوتاه مدت و بلند مدت برای سرمایه‌گذاران خارجی، مدیران و متخصصان 	<p>وزارت صنایع و معادن</p> <ul style="list-style-type: none"> اخذ معافیت حقوق و عوارض ورودی گمرکی ماشین آلات وارده اخذ پروانه بهره‌برداری
<p>نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران</p> <ul style="list-style-type: none"> صدور پروانه اقامت برای مدیران، سرمایه‌گذاران، کارشناسان و بستگان درجه یک آنها تمدید پروانه اقامت 	<p>وزارت کار و امور اجتماعی</p> <ul style="list-style-type: none"> صدور پروانه کار برای مدیران، سرمایه‌گذاران و متخصصان خارجی تمدید پروانه کار صادره تجدید پروانه کار صادره
<p>بانک عامل ایرانی</p> <ul style="list-style-type: none"> ورود سرمایه نقدی بعنوان آورده سرمایه‌گذار خارجی به سیستم بانکی و ارسال تایید به سازمان سرمایه‌گذاری 	<p>گمرک جمهوری اسلامی ایران</p> <ul style="list-style-type: none"> ترخیص سرمایه‌های فیزیکی بعنوان آورده سرمایه‌گذار خارجی صدور پروانه سبز گمرکی ارسال پروانه سبز گمرکی به سازمان سرمایه‌گذاری
<p>* بر اساس هماهنگی‌های صورت گرفته با اداره کل ثبت شرکتها، سرمایه‌گذاران خارجی میتوانند در هر مرحله‌ای اقدام به ثبت شرکت حتی به صورت ۱۰۰ درصد سرمایه‌گذاری نمایند.</p>	

مرحله سوم

نحوه صدور مجوز سرمایه‌گذاری خارجی

مراحل صدور مجوز سرمایه‌گذاری خارجی

حداکثر ۳۰ روز بدون در نظر گرفتن زمان لازم برای بررسی درخواست تجدید نظر سرمایه‌گذار (در صورت وجود)

۳۰ روز از تاریخ تکمیل فرم و ارائه کامل اسناد لازم

سرمایه‌گذاران محترم توجه فرمایند که چنانچه تکمیل صحیح فرم و ارائه مدارک و یا هر درخواست تجدید نظر در مصوبه هیات سرمایه‌گذاری و احتمالاً ارائه دانیل درخواست تجدید نظر به موقع به سازمان ارائه نشود ممکن است زمان بررسی و صدور مجوز طولانی شود.

مدارک مورد نیاز برای ارائه به سازمان سرمایه‌گذاری جهت صدور مجوز سرمایه‌گذاری خارجی

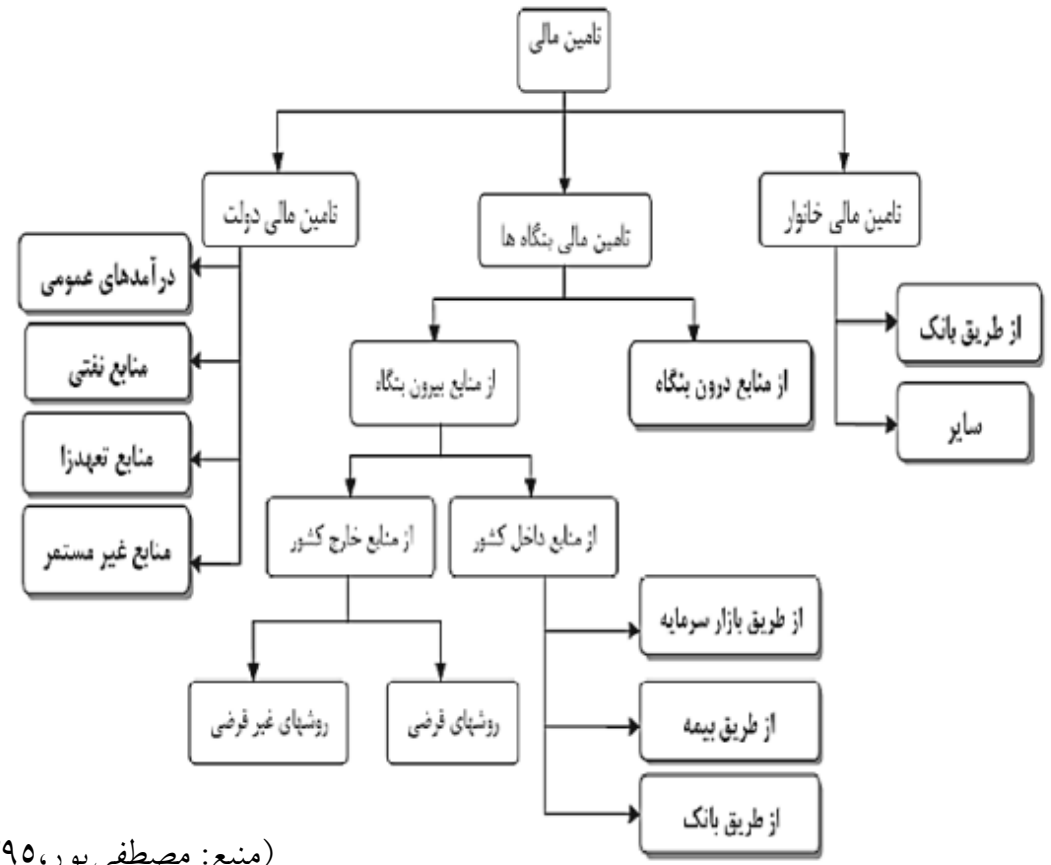
- فرم سه صفحه‌ای درخواست سرمایه‌گذاری خارجی (Application Form)
- جواز تاسیس/موافقت اصولی/موافقت اولیه دستگاه زیربط ایرانی
- نامه رسمی سرمایه‌گذاری خارجی به عنوان سازمان سرمایه‌گذاری
- سوابق سرمایه‌گذاری خارجی شامل تاریخچه شرکت، سال تاسیس، موضوع فعالیت در موردی که سرمایه‌گذار خارجی شخص حقیقی است که، کپی گذرنامه و سوابق کاری وی ارائه شود.
- فهرست ماشین آلات، تجهیزات و قطعات متفصله که قرار است به عنوان سهم آورده سرمایه‌گذار خارجی به کشور وارد شود (در صورت موجود بودن)
- چنانچه بخشی از سهم آورده سرمایه‌گذار خارجی در پروژه به صورت داشتن دانش فنی میباشد، پیش‌نویس قرارداد انتقال دانش فنی بین ارائه دهنده و گیرنده دانش فنی ارائه شود.
- هرگونه اطلاعات دیگری که مفید تشخیص داده شود.

تامین مالی

❖ نحوه تأمین سرمایه برای انجام پروژه‌های مختلف به عنوان یکی از مهمترین چالشهای پیش روی سرمایه‌گذاران در کشورهای مختلف به ویژه در حال توسعه است. تأمین سرمایه به روشهای مختلفی قابل انجام است که هر یک مزایا و معایب خاص خود را دارند.

(منبع: مصطفی پور، ۱۳۹۵)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

سرمایه‌گذاری و تامین مالی از طریق بازار پول

❖ بررسی آمارهای رسمی در خصوص عملکرد تسهیلات پرداختی بانکها در ۱۲ ماه سال ۱۴۰۰ نشان می‌دهد که تسهیلات پرداختی بانکها به بخشهای مختلف اقتصادی در ۱۲ ماه سال ۱۴۰۰ به میزان ۲۹۶۸/۱ همت بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال ۱۳۹۹ به میزان ۱۰۴۱/۴ همت، معادل ۵۴/۱ درصد رشد داشته است.

❖ تسهیلات اعطایی با اهداف مختلفی نظیر ایجاد، تامین سرمایه در گردش، تعمیر، توسعه، خرید کالای شخصی، خرید مسکن و سایر از سوی بانکها به بخشهای مختلف اقتصادی پرداخت شده است. این اهداف اولویت تسهیلات دهی را از نظر سیاستگذار نشان میدهند. در بین موارد مذکور سهم "تامین سرمایه در گردش" از باقی موارد بیشتر بوده است. اهداف "ایجاد" و "توسعه" در رتبه های بعدی بیشترین میزان تسهیلات پرداختی بانکها قرار دارند. در بین بخشهای مختلف اقتصادی در سال ۱۴۰۰، بخش صنعت و معدن حدود ۷۹/۲ درصد از تسهیلات دریافتی را صرف هدف تامین سرمایه در گردش میکند که نسبت به سایر بخشها درصد بیشتری را به خود اختصاص داده است. این بخش حدود ۱۹ درصد از تسهیلات دریافتی خود را صرف ایجاد و ۸/۶ درصد را صرف هدف توسعه مینماید. همچنین به طور کلی ۳/۶۵ درصد از کل تسهیلات پرداختی در کلیه بخشهای اقتصادی در بازه زمانی مذکور به سرمایه در گردش اختصاص یافته و سهم تسهیلات پرداختی بابت تامین سرمایه در گردش بخش صنعت و معدن در بازه زمانی مذکور برابر ۳۶ درصد کل تسهیلات مذکور در بخشهای مختلف اقتصادی است. این موضوع بیانگر توجه و اولویت دهی به تامین منابع برای این بخش توسط بانکها در سال جاری است (اتاق بازرگانی اصفهان، ۱۴۰۱).

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

سرمایه گذاری و تامین مالی از طریق بازار سرمایه

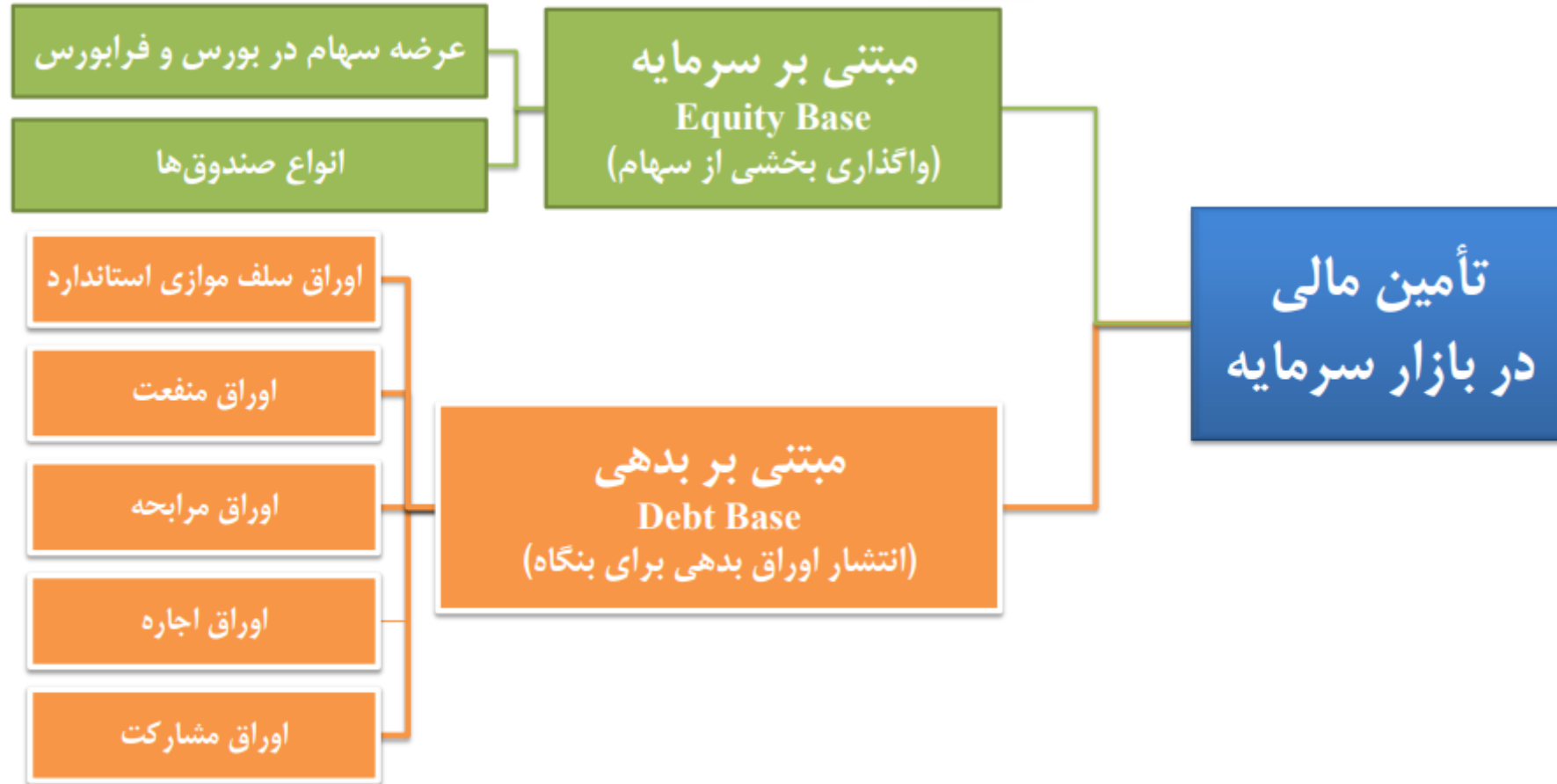
❖ بازار سرمایه که مهمترین منبع تامین مالی بلندمدت است، به نظام و مکان مشخصی اطلاق می شود که در آن نیازهای میان مدت و بلندمدت مالی بنگاه های اقتصادی تامین می گردد. این بازار به عنوان یک مرکز تامین وجوه سرمایه ای، پس انداز و نقدینگی افراد را از طریق کارگزاران و واسطه های مالی به جانب سرمایه گذاری های بلندمدت تولیدی و بازرگانی هدایت می کند. ابزارهای تامین مالی از قبیل سهام، سهام ممتاز، اوراق قرضه و اوراق تبدیلی پذیر، از ابزارهای بازار سرمایه های جامع محسوب میشوند.

❖ این بازار به سبب نقش اساسی در گردآوری منابع از طریق پس اندازها، بهینه سازی گردش منابع مالی و هدایت آنها به سوی مصارف و نیازهای سرمایه گذاری در بخش های مولد اقتصادی تاثیر زیادی در رشد اقتصادی کشورها ایفا می کنند به طوری که برخی اقتصاددانان بر این عقیده اند که تفاوت اقتصادهای توسعه یافته و توسعه نیافته، نه در تکنولوژی پیشرفته بلکه در وجود بازار سرمایه یکپارچه فعال و گسترده است (فرمان آرا و همکاران، ۱۳۹۸).

برخی از روش‌های تامین مالی در بازار سرمایه

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

مزایای عرضه سهام در بازار سرمایه

شرکت متقاضی	سهامداران عمده	سرمایه‌گذاران (مردم)	اقتصاد ملی
۱. امکان تامین مالی مناسب	۱. ارزیابی بهتر عملکرد	۱. نقدشوندگی بالا	۱. افزایش شفافیت شرکت‌ها
۲. برخورداری از معافیت مالیات عملکرد تا ۱۰٪	۲. افزایش میزان نظارت و کنترل سهامدار عمده	۲. کاهش ریسک سرمایه‌گذاری به دلیل ارتقاء شفافیت و نظارت	۲. هدایت نقدینگی جامعه به بخش مولد اقتصاد
۳. افزایش اعتماد گروه‌های ذینفع نسبت به شرکت	۳. دستیابی به معیارهای مناسب برای مقایسه شرکت	۳. برخورداری از معافیت مالیات نقل و انتقال (نیم درصد ارزش معامله در مقایسه با ۴ درصد ارزش اسمی در خارج از بورس)	۳. تنوع بخشی به روش‌های تامین مالی شرکت‌ها
۴. افزایش اعتبار داخلی و بین‌المللی و برندینگ شرکت	۴. ارتقاء سیستم‌های اطلاعات حسابداری و کنترل داخلی	۴. دسترسی به اطلاعات شرکت و نظارت مستمر بر فعالیت آن	۴. تجهیز پس اندازها و منابع مالی کوچک برای اجرای طرح‌های بزرگ
۵. امکان توثیق سهام جهت اخذ تسهیلات و ضمانتنامه	۵. بهبود حاکمیت شرکتی	۵. پاسخگویی بیشتر مدیران شرکت	۵. افزایش درآمد مالیاتی
۶. سهولت تامین مالی از شبکه بانکی	۶. بهبود ساختار مالی و اقتصادی و سلامت شرکت	۶. امکان توثیق سهام	۶. نظارت بر جریان تسهیلات بانکی و جلوگیری از انحراف منابع بانکی
۷. ماندگاری شرکت (تداوم فعالیت)	۷. شفافیت بیشتر شرکت		۷. تقویت رشد و توسعه اقتصادی کشور
۸. افزایش نقدشوندگی سهام			
۹. کشف منصفانه قیمت سهام			

منبع: وزارت صنعت، معدن و تجارت (معاونت طرح و برنامه)، ۱۳۹۹

سرمایه گذاری و تامین مالی مایه بین الملل

- ❖ به طور کلی سرمایه گذاری خارجی به دو دسته سرمایه گذاری غیرمستقیم خارجی (FPI) و سرمایه گذاری مستقیم خارجی (FDI) تقسیم می شود. سرمایه گذاری غیرمستقیم خارجی بر استقراض، گرفتن وام، خرید اوراق قرضه، اوراق سهام و سایر مطالبات بلندمدت از دولت ها، نهادهای مالی بین لمللی و موسسات مالی خصوصی متکی است. در سرمایه گذاری غیر مستقیم، سرمایه گذار در اداره واحد مربوطه به طور مستقیم دخالت ندارد و مسئولیت ریسک اقتصادی- مالی نیز متوجه او نمی باشد. مهم ترین ویژگی این نوع سرمایه گذاری فرار بودن آن است و سرمایه گذار خارجی در هر لحظه قادر است با فروش سهام یا اوراق بهادار، سرمایه اش را به کشور خود و یا کشور ثالث منتقل نماید. در نتیجه در شرایطی که وضعیت اقتصادی کشور میزبان وارد بحران اقتصادی یا مالی می شود و یا سطح بازده سرمایه کاهش یابد معمولاً این نوع سرمایه گذاران به سرعت از کشور میزبان خارج می شوند و این امر باعث تشدید نابسامانی اقتصادی خواهد شد.
- ❖ سرمایه گذاری مستقیم خارجی طبق تعریف آنکتاد عبارت است از سرمایه گذاری که متضمن مناسبات بلندمدت و منعکس کننده کنترل و نفع مستمر شخصیت حقیقی یا حقوقی مستقیم یک کشور در شرکتی واقع در خارج موطن سرمایه گذار باشد. این نوع سرمایه گذاری بر خلاف سرمایه گذاری غیر مستقیم از درجه پایداری بالایی برخوردار است و در صورت بروز رکود در کشور میزبان به سهولت از کشور خارج نمی شود. از دیگر خصوصیات بارز سرمایه گذاری های مستقیم آن است که صرفاً یک سرمایه گذاری نیست، بلکه انتقال تکنولوژی، تجربیات و مهارت های مربوط به مدیریت و بازاریابی و حضور در بازارهای جهانی را نیز می تواند به همراه داشته باشد که ممکن است اهمیت آن برای اقتصاد کشور میزبان مهم تر از سرمایه صرف باشد (جهاد دانشگاهی (پژوهشکده علوم توسعه)، ۱۳۸۹).

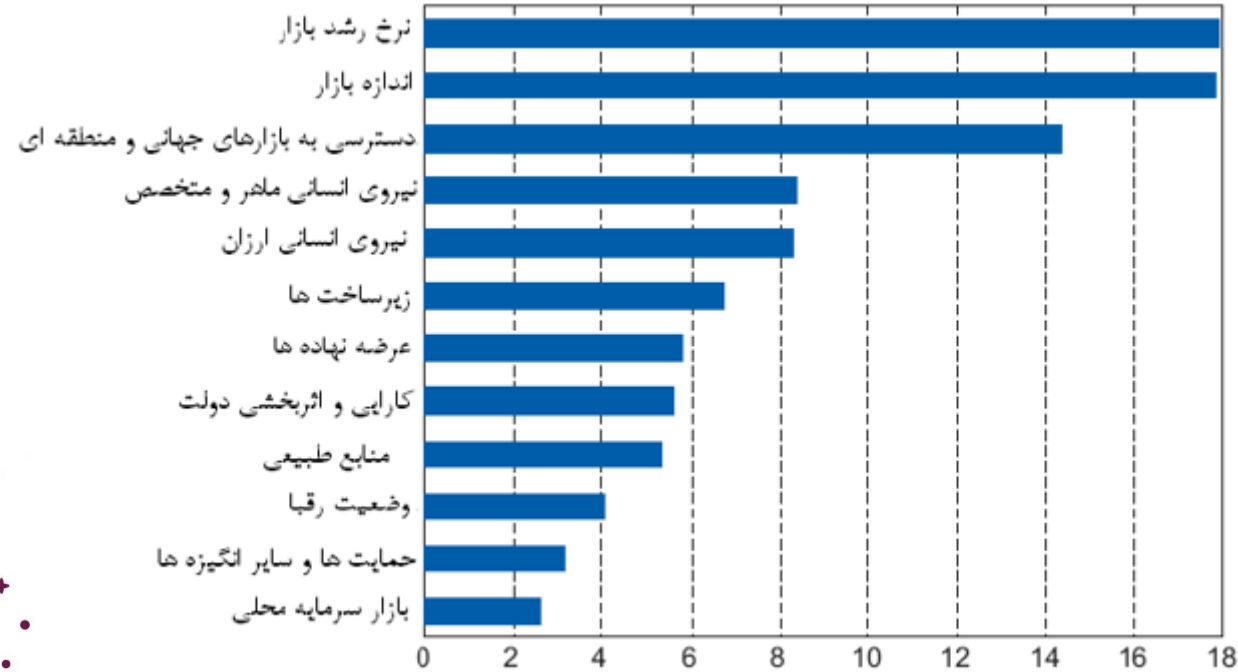

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

اهمیت نسبی عوامل مورد توجه سرمایه گذاران خارجی

بر اساس نظرسنجی های صورت گرفته، مزیت های رقابتی و نسبی مورد توجه سرمایه گذاران خارجی در یک کشور به ترتیب زیر اولویت بندی می شوند:

(منبع: جهاد دانشگاهی (پژوهشکده علوم توسعه)، ۱۳۸۹)

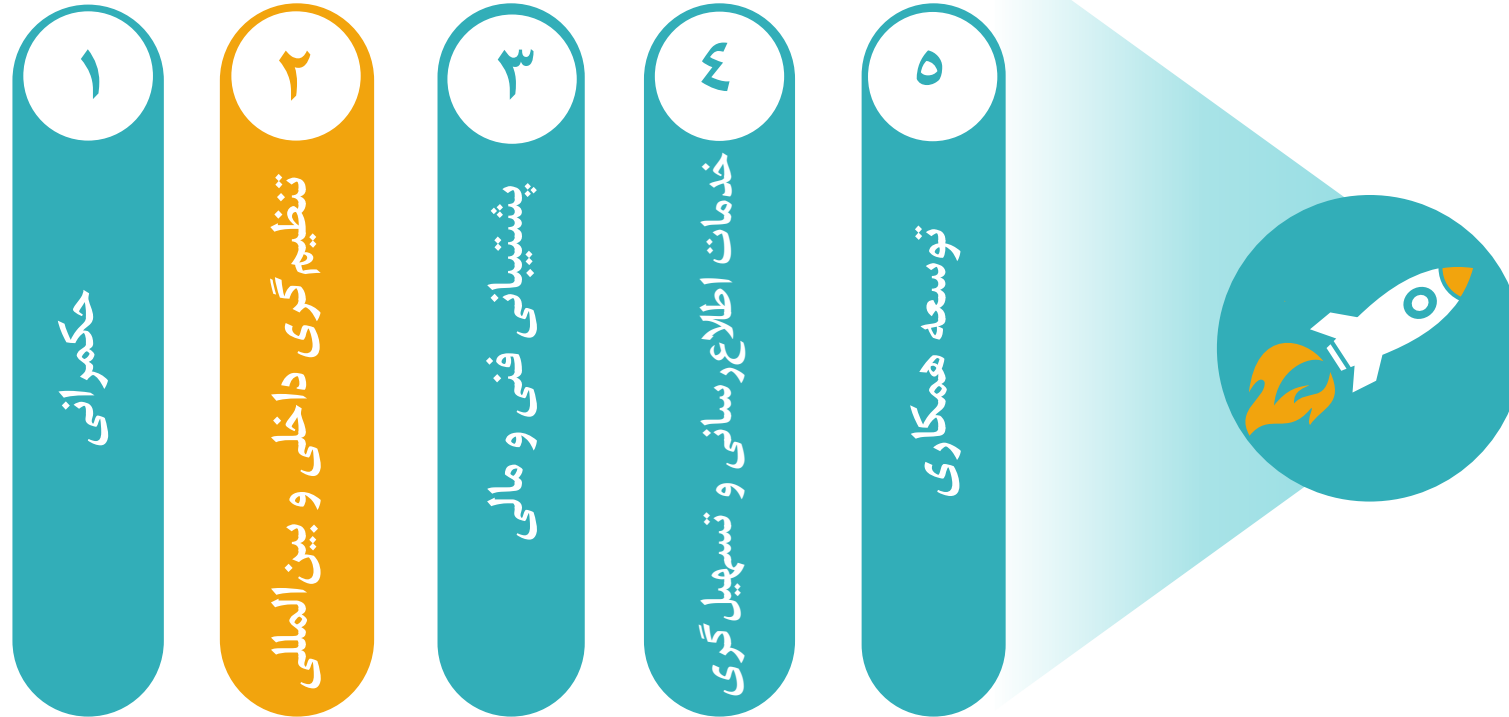

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

جعبه ابزار سیاست کیفی سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی

سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD) مجموعه ابزار سیاستی کیفی، مشتمل بر یک سری شاخص‌ها را برای ارزیابی FDI با هدف کمک به دولت‌ها در زمینه شناسایی اولویت‌های سیاست‌گذاری و اصلاحات نهادی طراحی کرده است که می‌تواند تأثیرات سرمایه‌گذاری یابدار را در چهار حوز تقویت کند: بهره‌وری و نوآوری، مهارت‌ها و کیفیت مشاغل، برابری جنسیتی و کربن‌زدایی با هدف ارائه تصویری از وضعیت سیاست‌های فعلی و ارزیابی شرایطی که بر سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در آن حوزه تأثیر می‌گذارد، جعبه ابزار مزبور چارچوب سیاستی را در نظر گرفته که دولت‌ها می‌توانند از آن برای خودارزیابی کیفی سیاست‌های موجود و طراحی اصلاحات موردنیاز استفاده کنند.

این جعبه ابزار، خط‌مشی‌های کیفیت سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی را در چهار حوزه توسعه یابدار شناسایی می‌کند و آنها را بر اساس نقشه‌برداری از سیاست‌ها و نهادها در کشورهای گوناگون دسته‌بندی می‌کند. نقشه برداری مزبور نشان می‌دهد که سیاست‌های کیفی سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی شامل بسیاری از حوزه‌های سیاستی می‌شوند که به طور عمومی برای سرمایه‌گذاری مفید هستند.

جعبه ابزار ارزیابی کیفیت سیاست‌ها در حوزه FDI حول پنج اصل تنظیم شده است:

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

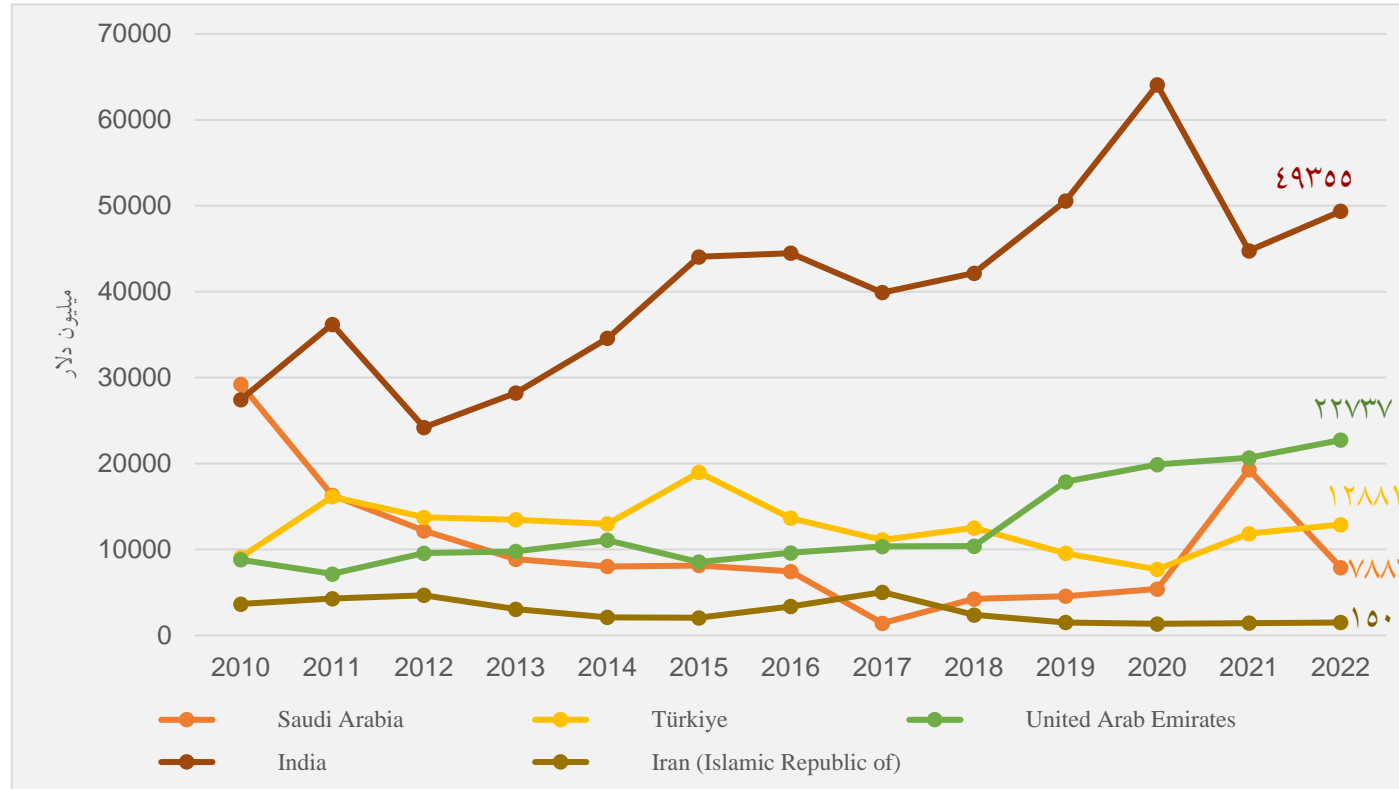
بررسی وضعیت سرمایه‌گذاری در ایران

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

روند جریان رودی سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در کشورهای منتخب

(منبع: آنگناده، ۲۰۲۲)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

روند جریان رودی سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در کشورهای منتخب

بر اساس آمارهای آنکتاد، در خصوص وضعیت سرمایه‌گذاری خارجی جهان، میزان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در ایران طی سال ۲۰۲۲ به یک میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار رسیده است که با افزایش ۷۵ میلیون دلاری نسبت به سال قبل، حدود ۵ درصد افزایش داشته است. این در حالی است که سرمایه‌گذاری خارجی در ایران در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۱۹ و ۲۰۱۸ به ترتیب ۱۱ درصد، ۳۶.۴ درصد و ۳۰ درصد کاهش نشان می‌دهد. در مجموع روند سرمایه‌گذاری خارجی در ایران طی یک دهه گذشته نزولی بوده و به یک سوم تقلیل یافته است این در حالی است که روند مزبور در مدت زمان یاد شده در بین کشورهای در حال توسعه با شیب ملایمی صعودی بوده است.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

سهم سرمایه گذاری مستقیم خارجی از تشکیل سرمایه ثابت ناخالص (درصد)

۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	۲۰۱۹	۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۱	۲۰۱۰	
۴/۰۱	۹/۸۰	۳/۲۸	۲/۵۷	۲/۴۶	۰/۸۴	۴/۴۲	۴/۱۷	۴/۲۱	۵/۰۲	۷/۴۳	۱۰/۷۵	۲۲/۶۵	عربستان
۵/۵۹	۵/۱۴	۳/۸۹	۴/۸۵	۵/۴۲	۴/۳۳	۵/۳۹	۷/۴۳	۴/۸۱	۴/۹۶	۵/۷۷	۶/۹۴	۴/۷۵	ترکیه
-	۲۴/۰۰	۲۷/۱۸	۲۴/۴۳	۱۴/۲۰	۱۴/۱۵	۱۱/۰۰	۱۰/۲۱	۱۴/۰۳	۱۳/۷۴	۱۲/۲۷	۹/۵۱	۱۲/۲۶	امارات
۵/۰۹	۴/۶۲	۸/۵۸	۶/۰۰	۴/۹۸	۵/۱۴	۶/۶۳	۶/۷۹	۵/۳۳	۴/۴۹	۳/۵۹	۵/۲۰	۴/۶۴	هند
۰/۹۶	۰/۹۲	۰/۸۹	۱/۲۸	۲/۰۴	۴/۵۲	۳/۲۷	۱/۹۳	۱/۵۶	۱/۹۲	۲/۳۹	۲/۲۶	۲/۳۷	ایران

(منبع: آنکتاد)

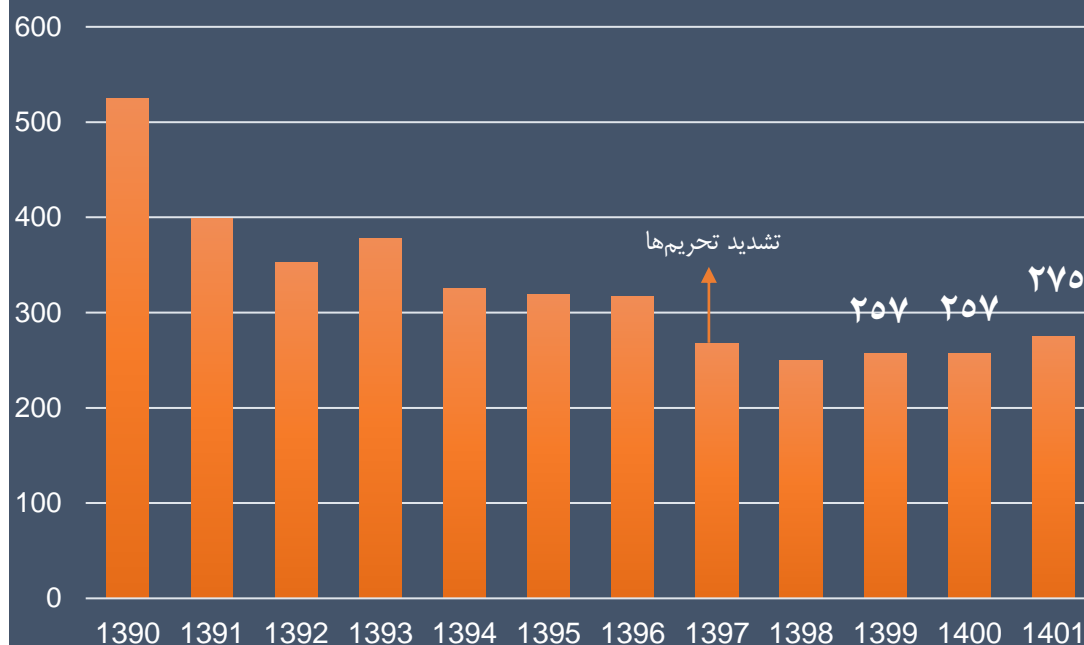
- مقایسه کلی وضعیت جذب FDI در کشورهای مختلف، حاکی از وضعیت نامناسب ایران، هم به لحاظ جریان ورودی سالانه و هم شاخص های مرتبط به ویژه سهم از سرمایه گذاری سالانه است. از جمله موانع موجود در این راه می توان به:
- کوچک بودن ابعاد بازار سرمایه و بدهی ایران و عدم تناسب اندازه بازار با تولید ناخالص داخلی کشور.
  - عدم وجود زیرساخت ها و ابزار مناسب جهت پوشش ریسک نرخ ارز.
  - فقدان نظام بانکی با معیارهای بین المللی.
  - عدم وجود قانون جامع در حوزه سرمایه گذاری خارجی.
  - نبود دستور اقدام منسجم یا برنامه راهبردی بازار سرمایه، نگرانی های سیاسی و فرهنگی و عدم تقارن اطلاعاتی.
  - عدم توجه مستقیم به سرمایه گذاری خارجی در بازار سرمایه در قانون.
  - عدم یکپارچگی و غیرالکترونیک بودن فرآیندها در میان سازمانهای ذیربط مانند مباحث ثبت افزایش سرمایه، اجرای استانداردهای گزارشگری و ...
  - تناقض مقررات در خصوص افتتاح حساب بانکی ریالی برای سرمایه گذار خارجی.
  - رویه سخت احراز هویت سرمایه گذاران خارجی مطابق قانون مبارزه با پولشویی.
  - محدودیتهای سرمایه گذاری و انتخاب مدیران.
  - محدودیت در خروج سرمایه توسط سرمایه گذار خارجی

روند تشکیل سرمایه ثابت ناخالص

تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ -
هزار میلیارد تومان

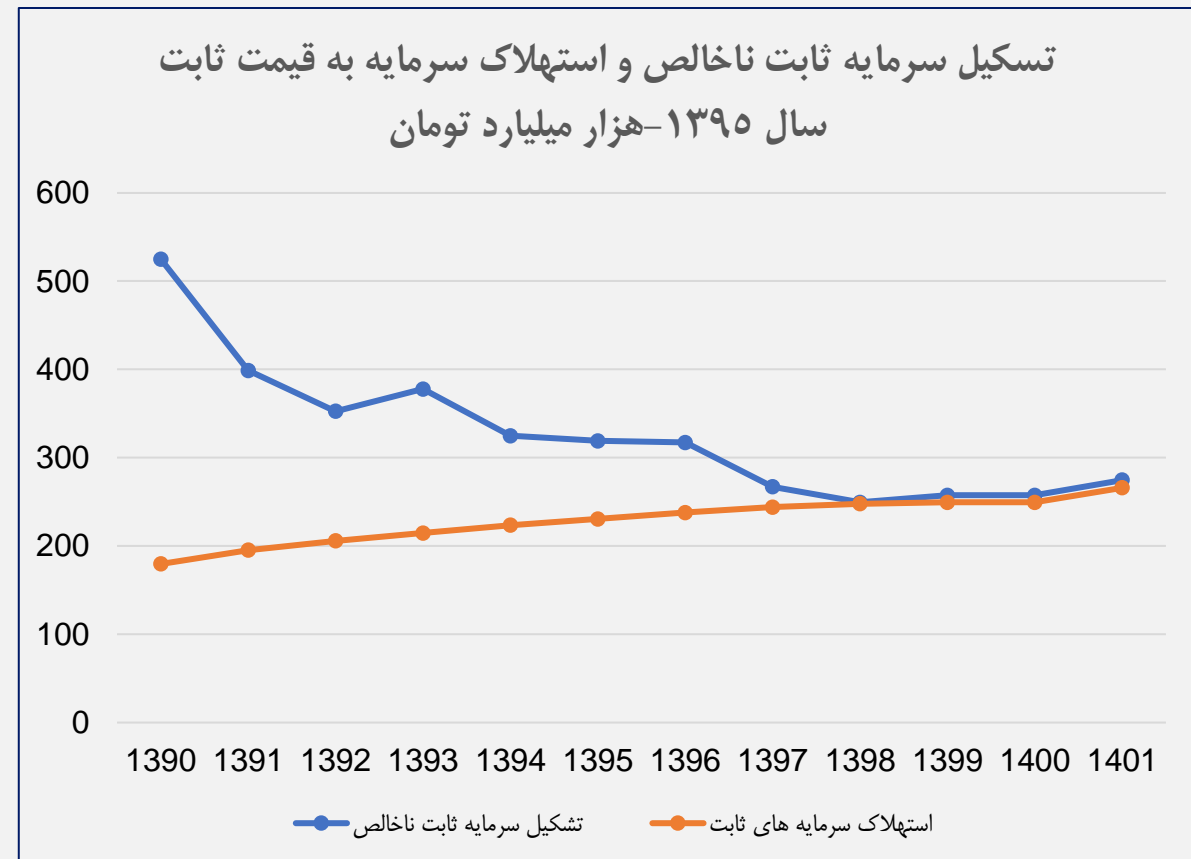
- طی دوره مورد بررسی، روند تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به طور کلی نزولی بوده است و در سال ۱۳۹۸ پس از تشدید تحریم‌ها به کمترین میزان خود طی سال‌های اخیر رسیده است.

- در سال ۱۴۰۱، میزان تشکیل سرمایه ثابت ناخالص حدود ۲۷۵ هزار میلیارد تومان گزارش شده است که نسبت به سال گذشته، رشد ۶.۷ درصدی را تجربه کرده است.

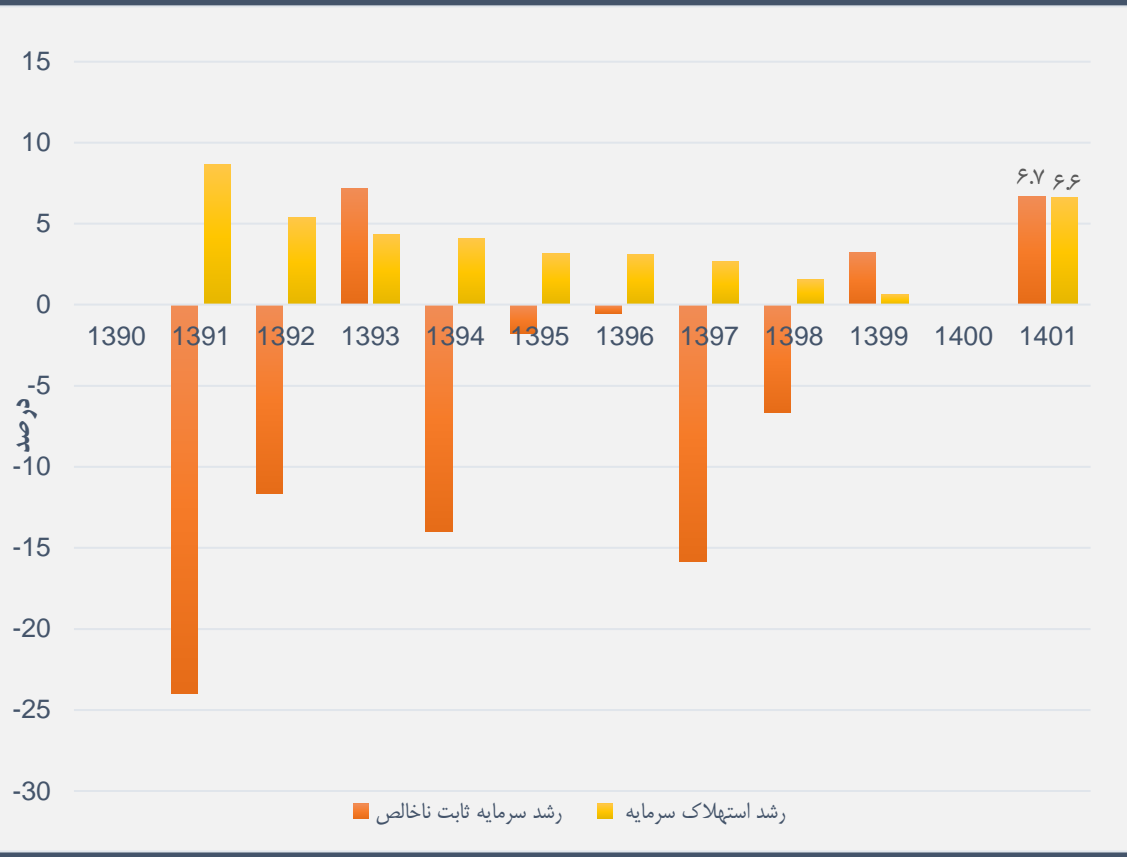
بررسی روند تشکیل سرمایه ثابت ناخالص و استهلاك سرمایه

- طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۱ تشکیل سرمایه ثابت ناخالص روند نزولی داشته، اما استهلاك سرمایه روندی صعودی داشته است.
- همان‌طور که در نمودار هم ملاحظه می‌شود در سال‌های اخیر استهلاك سرمایه تقریباً با رقم سرمایه‌گذاری جدید برابر بوده است.
- در سال ۱۴۰۱ میزان استهلاك سرمایه حدود ۲۶۶ هزار میلیارد تومان گزارش شده است. تشکیل سرمایه ثابت ناخالص نیز بسیار نزدیک به این رقم، حدود ۲۷۵ هزار میلیارد تومان بوده است.
- کاهش تشکیل سرمایه و افزایش استهلاك نمایانگر وضعیت نابسامان سرمایه در کشور است که اثر منفی خود را بر رشد و تولید در اقتصاد در این دهه گذاشته است. استمرار این روند می‌تواند نگرانی پیشی گرفتن استهلاك از سرمایه‌گذاری جدید را تشدید کند.

مقایسه رشد سرمایه ثابت ناخالص و رشد استهلاک

- همانطور که در نمودار هم ملاحظه می‌شود در بسیاری از سال‌ها رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، منفی بوده است و فقط در چهار سال ۱۳۹۳، ۱۳۹۹، ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ مثبت و به ترتیب برابر ۷.۱ درصد، ۳.۲ درصد، ۰.۰۱ درصد و ۶.۷ درصد بوده است.
- در سال ۱۴۰۱ نیز رشد تشکیل سرمایه ثابت تنها به میزان ۰.۱ درصد بیشتر از رشد استهلاک بوده است.

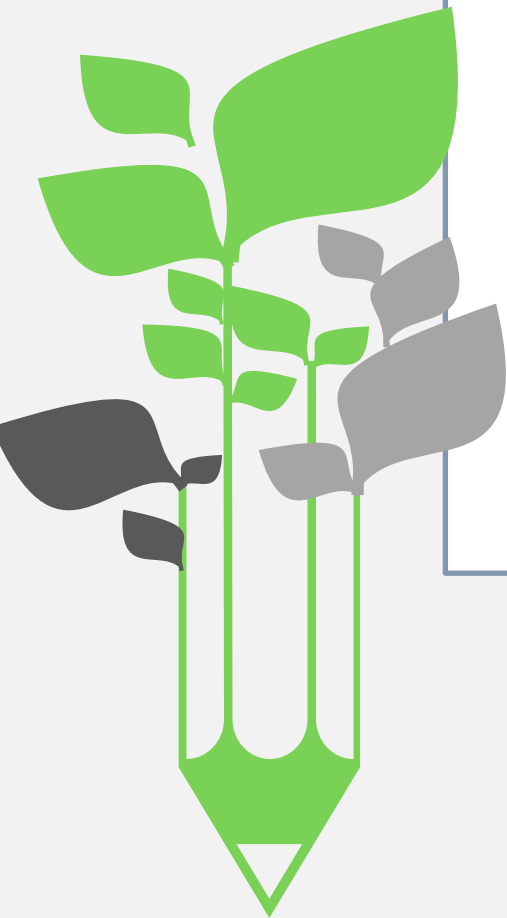
سه دلیل مهم برای کاهش تشکیل سرمایه در دهه ۹۰

سه دلیل اساسی برای کاهش تشکیل سرمایه در این دهه مطرح می‌شود:

۱. اولین دلیل کاهش تشکیل سرمایه در این دوره، رشد اقتصادی منفی و کاهش نرخ پس انداز است که باعث کاهش منابع در دسترس داخلی برای سرمایه‌گذاری شده است.

۲. علاوه بر این، دسترسی به منابع خارجی نیز محدود شده که دلیل دوم کاهش تشکیل سرمایه برای این دهه است. منابع بین‌المللی در این دهه تنها پس از امضای برجام و در سال‌های ۹۵ و ۹۶ به اوج خود می‌رسد اما در سال‌های پیش و پس از توافق برجام میانگین سرمایه‌گذاری خارجی کمتر از دهه ۸۰ بوده است.

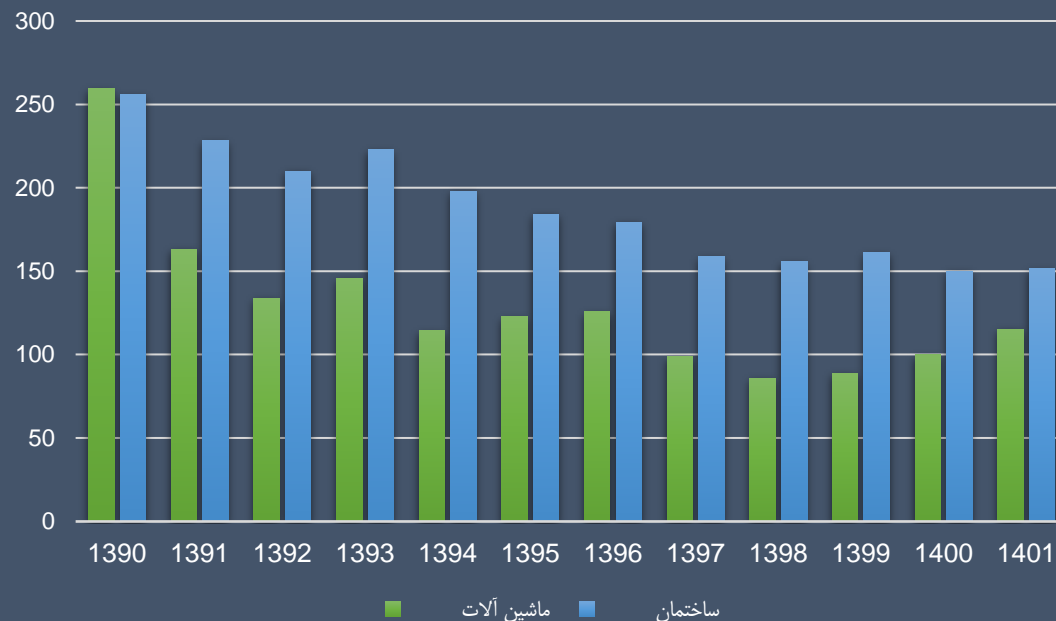
۳. سومین دلیل کاهش تشکیل سرمایه، عدم انگیزه افراد برای سرمایه‌گذاری مولد است، به طوری که سهم تحصیل‌داری‌های تولید نشده غیرمالی و اشیای قیمتی از تشکیل سرمایه ناخالص طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ صعودی بوده است. به بیان دقیق‌تر، مردم در طی این ده سال ترجیح داده‌اند به جای سرمایه‌گذاری درآمدهای خود در بخش‌های تولیدی، آن را به سمت خرید زمین و کالاهای تجملاتی ببرند؛ که غیرمولد بوده و به تولید کشور کمکی نمی‌کند.

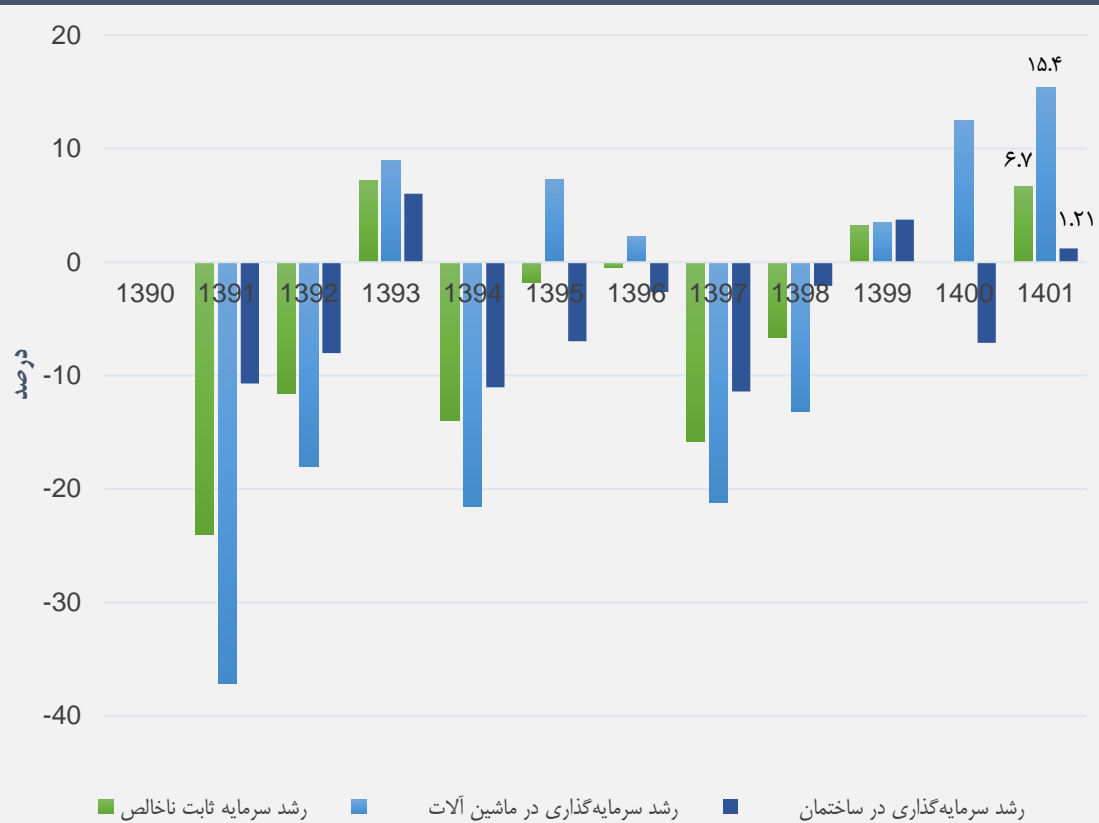
روند سرمایه‌گذاری در ماشین‌آلات و ساختمان

سرمایه‌گذاری در ساختمان و ماشین‌آلات به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ - هزار میلیارد تومان

- روند کلی سرمایه‌گذاری در ساختمان و ماشین‌آلات طی یک دهه اخیر نزولی بوده است، به گونه‌ای که سرمایه‌گذاری در ماشین‌آلات از حدود ۲۶۰ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۰ به ۱۱۵ هزار میلیارد تومان در سال ۱۴۰۱ رسیده است.
- سرمایه‌گذاری در ساختمان به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵ نیز از حدود ۲۵۶ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۰ به ۱۵۲ هزار میلیارد تومان در سال ۱۴۰۱ کاهش یافته است.

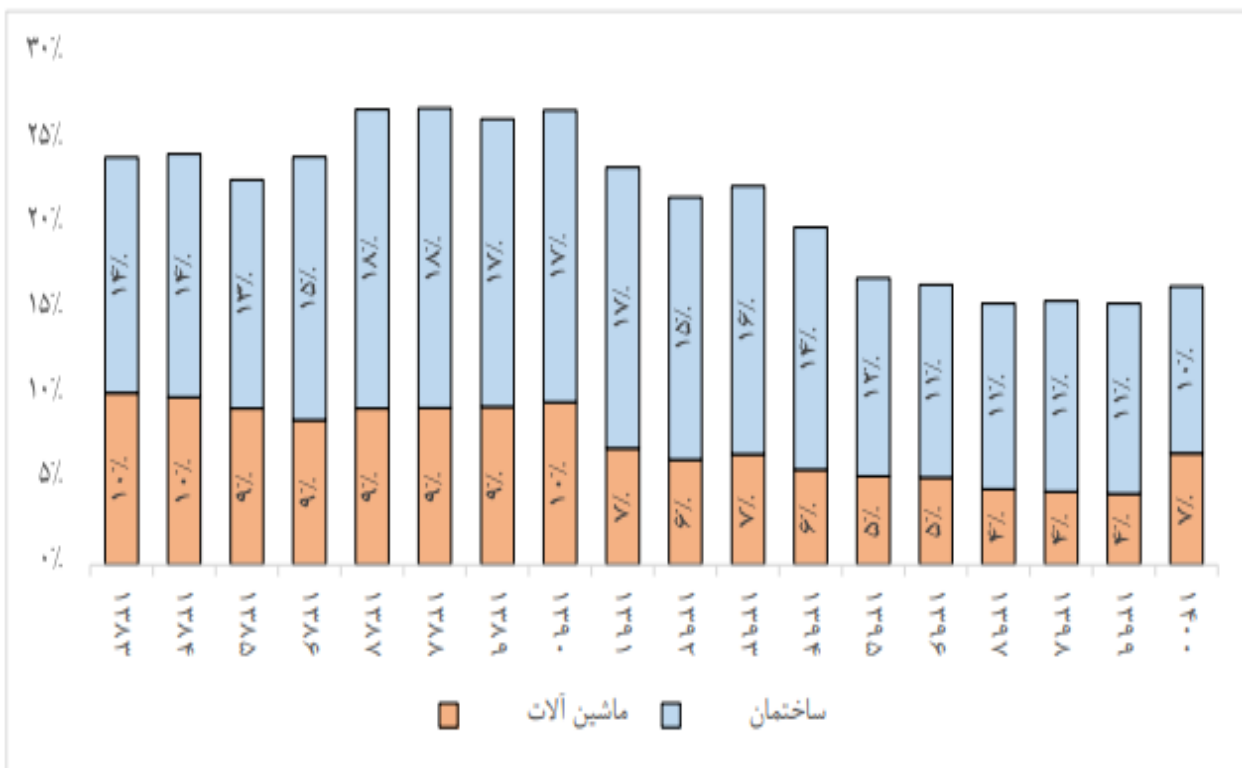
مقایسه رشد سرمایه‌گذاری در ساختمان و ماشین‌آلات

- طی این دوره، میانگین نرخ رشد سالانه سرمایه‌گذاری در ساختمان حدود منفی ۴.۶ درصد و نرخ رشد سالانه سرمایه‌گذاری در ماشین‌آلات حدود منفی ۷.۱ درصد بوده است.
- در سال ۱۴۰۱ رشد سرمایه‌گذاری در ماشین‌آلات، ۱۵.۴ درصد بوده است در حالی که رشد سرمایه‌گذاری در ساختمان حدود ۱.۲ درصد بوده است.
- نکته قابل توجه در خصوص رشد سرمایه‌گذاری در ایران بیان‌گر این است که دلیل عمده کاهش رشد اقتصادی طی دهه ۹۰ نسبت به دهه گذشته، کند شدن تشکیل سرمایه و کاهش رشد سرمایه‌گذاری طی این دوره بوده است. در واقع در بیشتر کشورهای در حال توسعه، پایین بودن سطح سرمایه‌گذاری مهم‌ترین دلیل کاهش رشد اقتصادی محسوب می‌شود و در این شرایط کشورها در تله فقر گرفتار خواهند شد.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

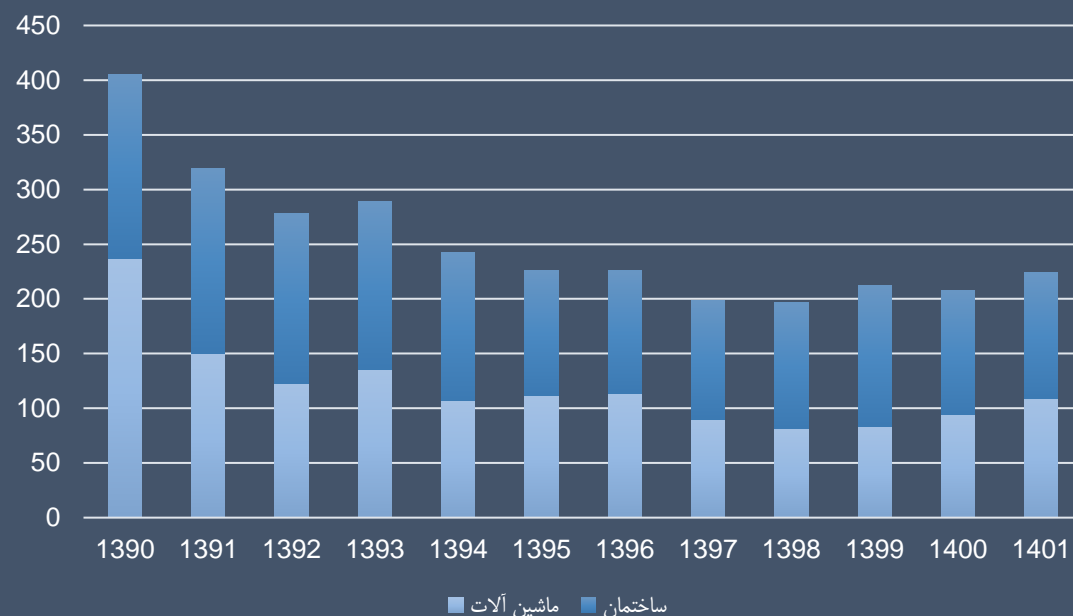

نسبت تشکیل سرمایه ثابت
ناخالص
در ساختمان و ماشین آلات
به تولید ناخالص داخلی
(درصد)

روند سرمایه‌گذاری بخش خصوصی

سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ماشین‌آلات و ساختمان به قیمت‌های ثابت سال
۱۳۹۵ - هزار میلیارد تومان

- طی سال‌های ۱۴۰۱-۱۳۹۰ سرمایه‌گذاری صورت گرفته توسط بخش خصوصی عموماً روند کاهشی داشته است و مطابق آمارها سرمایه‌گذاری در حوزه ماشین‌آلات نسبت به ساختمان کاهش شدیدتری را تجربه کرده است.
- در این بازه میانگین نرخ رشد سرمایه‌گذاری بخش خصوصی منفی ۵.۳ گزارش شده است.
- در سال ۱۴۰۱، سرمایه‌گذاری صورت گرفته در حوزه ماشین‌آلات حدود ۱۰۸ هزار میلیارد تومان بوده است، در حالی که سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در حوزه ساختمان ۱۱۵ هزار میلیارد تومان گزارش شده است.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

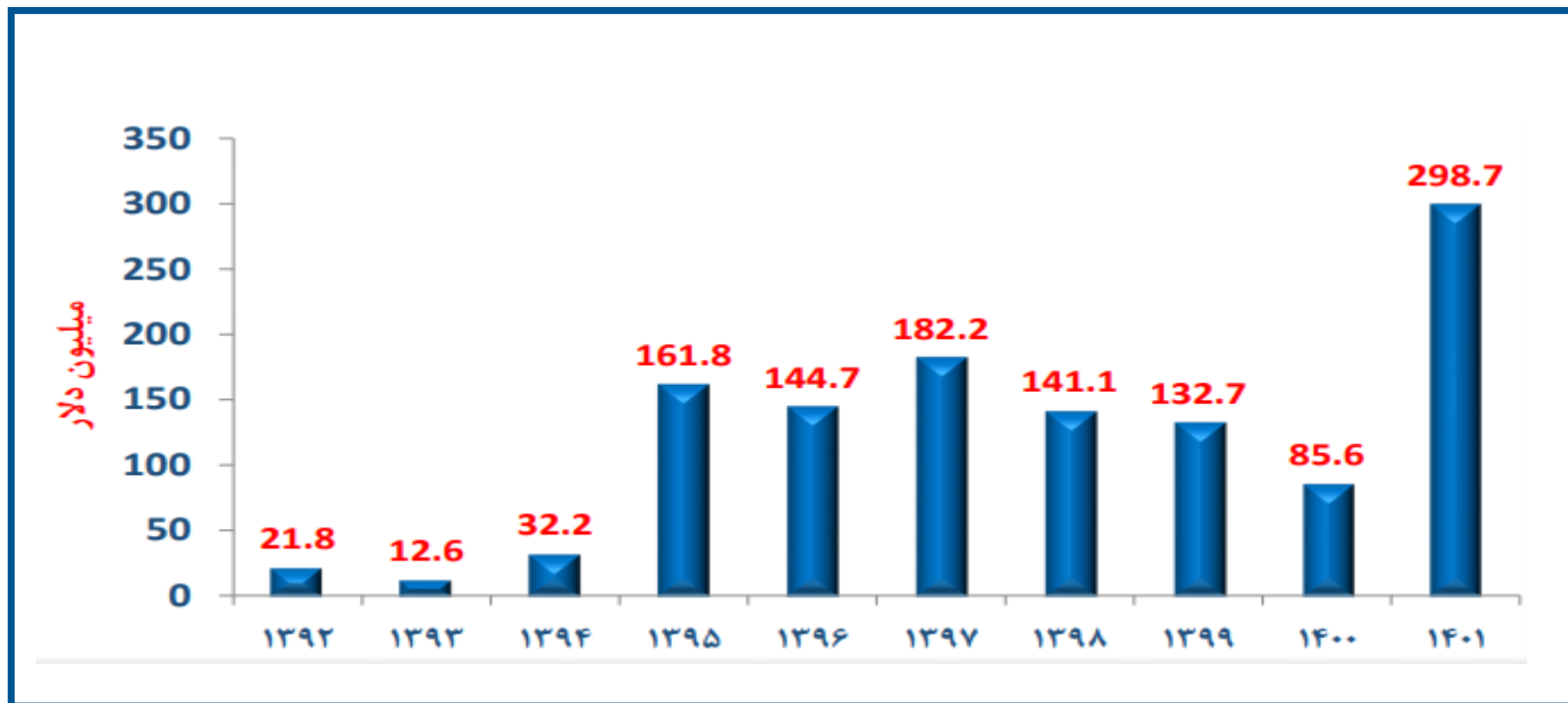
بررسی وضعیت سرمایه‌گذاری در استان

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

حجم سرمایه گذاری خارجی جذب شده در استان خراسان رضوی

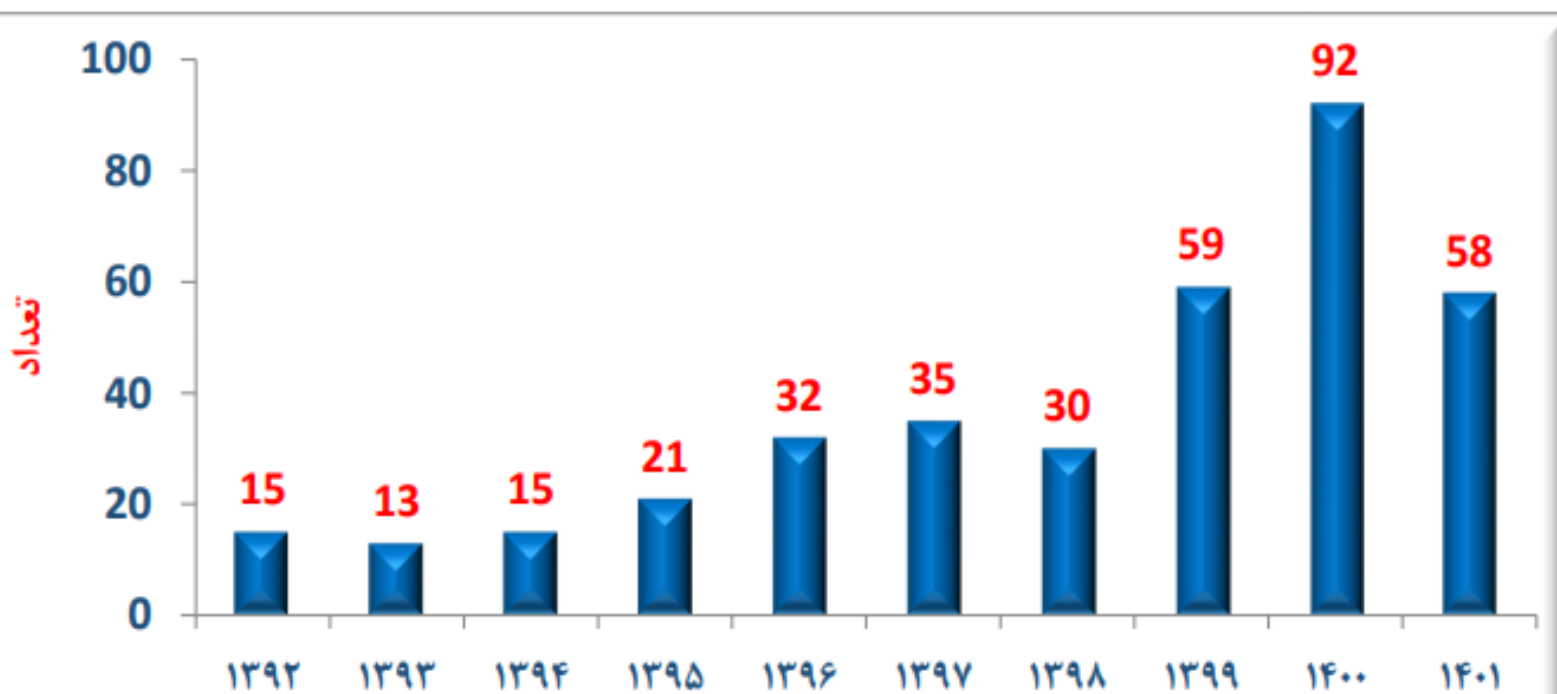

(منبع: سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان رضوی، ۱۴۰۲)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

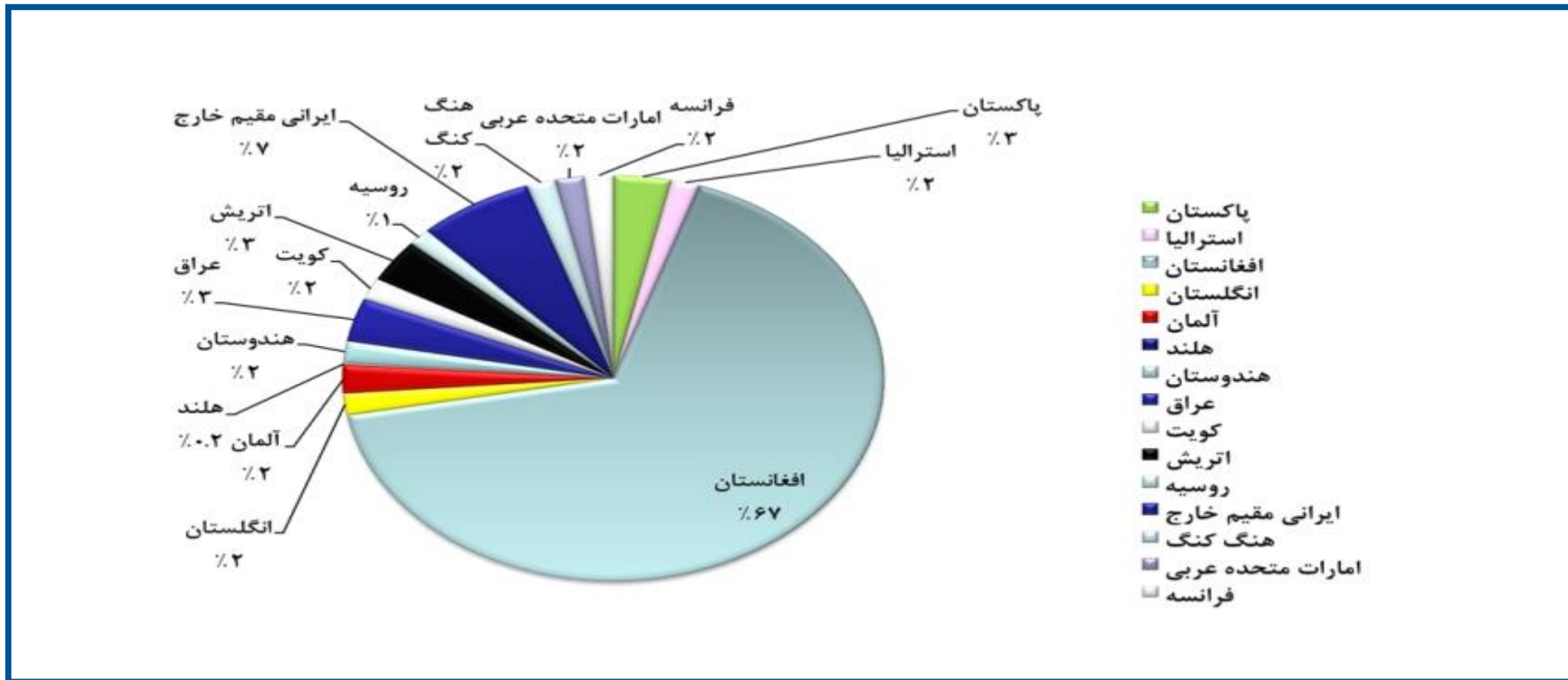
تعداد پروژه های مصوب سرمایه گذاری خارجی استان

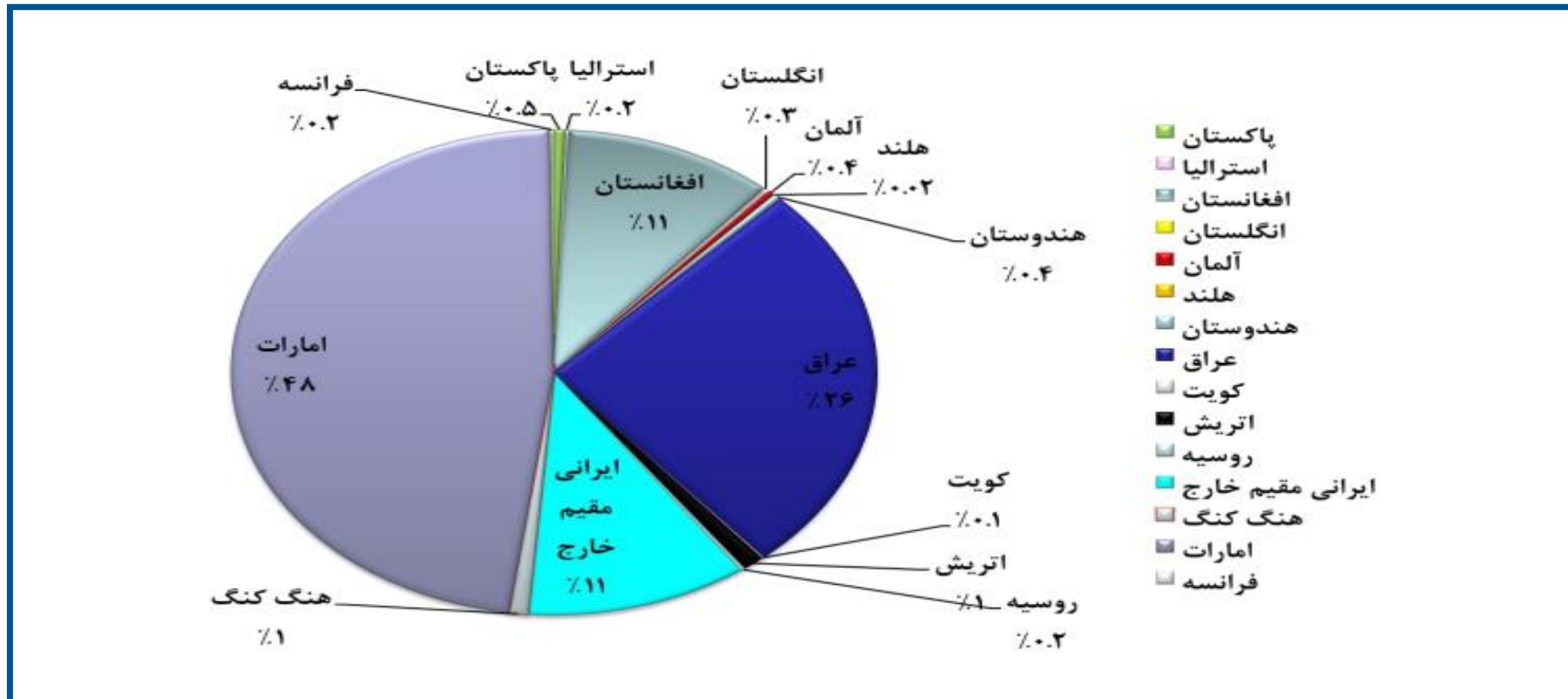
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

تنوع تابعیت سرمایه گذاران خارجی استان در سال ۱۴۰۱ (به لحاظ تعداد طرح)

تنوع تابعیت سرمایه گذاران خارجی استان در سال ۱۴۰۱ (به لحاظ حجم سرمایه گذاری)

تعداد طرح‌ها و مبالغ سرمایه‌گذاری به تفکیک بخش‌های مختلف اقتصادی استان

بخش	تعداد طرح	درصد از کل	مبلغ سرمایه‌گذاری (میلیون دلار)	درصد از کل
صنعت و معدن	۴۰	۵۶٪	۵۸,۹	۱۹,۲٪
کشاورزی	۸	۱۱٪	۴	۱,۳٪
ساختمان	۷	۱۰٪	۹۲	۳۰٪
خدمات	۱۰	۱۴٪	۸	۲,۵٪
حمل و نقل و ارتباطات	۶	۹٪	۱۴۳,۶	۴۷٪
جمع	۷۱	۱۰۰	۳۰۶,۵	۱۰۰

سرمایه گذاری خارجی استان در سال ۱۴۰۱ (به تفکیک زیربخش های اقتصادی)

ردیف	بخش	زیربخش	تعداد	مبلغ
۱	حمل و نقل و ارتباطات	حمل و نقل جاده ای	۵	۱.۵۰۵
		خدمات پشتیبانی	۱	۱۴۴.۱۴۲
۲	خدمات	گردشگری	۳	۳.۸۰۰
		خدمات عمومی	۲	۱۰۰۱۵
		خدمات شهری	۱	۹۴۰.۱
		سایر خدمات (خدمات طراحی و مهندسی...)	۴	۱.۲۸۱
۳	ساختمان	ساختمان و مسکن	۶	۹۱.۹۵۹
۴	صنعت	صنایع سلولزی (چوب و کاغذ) و چاپ و نشر	۱	۱۱۰
		صنایع شیمیایی، فراورده های نفتی، لاستیک و پلاستیک	۱۳	۷۶۲.۱۷
		صنایع مواد غذایی، آشامیدنی و دخانیات	۷	۸۴۹.۳
		صنایع فلزات اساسی	۷	۹۰۰۵۲
		صنایع و تجهیزات حمل و نقل و خودرو سازی	۳	۲۱۰۰۴۲
		صنایع نساجی، پوشاک و چرم	۲	۹۶۰
		صنایع الکتریکی، الکترونیکی و ساخت لوازم خانگی	۲	۴۹۶.۳
		صنایع سیلیس و شیشه	۱	۵۰۰
		صنایع ماشین آلات، تجهیزات و محصولات فلزی	۱	۳۰۰
صنایع محصولات کانی غیرفلزی بجز نفت و ذغال سنگ	۱	۴۰۰		
۵	کشاورزی	دام و طیور	۳	۱.۹۶۲
		زراعت و باغداری	۳	۷۳۲
		صنایع کشاورزی	۲	۱.۳۱۷
۶	معادن	سایر معادن (اکتشاف و استخراج و فن آوری)	۲	۱.۴۶۰
		جمع کل	۷۱	۵۸۷,۳۰۶

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

وضعیت موجود پروانه‌های بهره برداری صنعتی استان تا پایان سال ۱۴۰۱

عنوان	وضعیت موجود	سال ۱۴۰۱	واحد
واحدهای تولیدی صنعتی استان	تعداد	۵۵۷۳	فقره
	سرمایه گذاری	۴۷۵۹۶۱	میلیارد ریال
	اشتغال	۲۱۲,۲۷۲	نفر
	تعداد	۶۱۹۱	فقره
جوازهای تاسیس و طرحهای توسعه استان	سرمایه گذاری	۲۰۰۲۹۳۳	میلیارد ریال
	اشتغال	۱۷۳۷۰۷	نفر
	تعداد صادره	۱۰۴۰	فقره
	ذخیره	۲/۸	میلیون تن
پروانه های بهره برداری معدنی	استخراج اسمی	۶۵	میلیون تن
	اشتغال	۱۳۲۶۴	نفر
	تعداد صادره	۴۱	فقره

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

وضعیت پروانه‌های بهره برداری صنعتی (عملکرد سال ۱۴۰۱ و مقایسه با مدت مشابه سال قبل)

فقره	۳۹۶	تعداد	پروانه های بهره برداری صادره سال ۱۴۰۱ (استان)
میلیارد ریال	۷۰۰۶۸	سرمایه گذاری	
نفر	۱۳۷۱۳	اشتغال	
فقره	۵۴۸	تعداد	پروانه های بهره برداری صادره مدت مشابه سال قبل (استان)
میلیارد ریال	۷۷.۷۸۶	سرمایه گذاری	
نفر	۹۴۵۴	اشتغال	
درصد	-۲۷	تعداد	رشد شاخصهای پروانه های بهره برداری صادره سال ۱۴۰۱ نسبت به مدت مشابه سال قبل (استان)
درصد	-۱۰	سرمایه گذاری	
درصد	۳۴	اشتغال	

وضعیت موجود طرح‌های صنعتی استان در سال ۱۴۰۱

فقره	۶۱۹۱	تعداد	جوازهای تاسیس و طرحهای توسعه استان (وضعیت موجود)
میلیارد ریال	۲۰۰۲۹۳۳	سرمایه گذاری	
نفر	۲۱۲۲۷۲	اشتغال	

فقره	۱۵۱۱	تعداد	جوازهای تاسیس و طرح های توسعه صادره ۱۴۰۱ (استان)
میلیارد ریال	۵۶۳۰۱۳	سرمایه گذاری	
نفر	۳۵۶۷۷	اشتغال	
فقره	۲۷۲۲	تعداد	جوازهای تاسیس و طرحهای توسعه صادره مدت مشابه سال قبل (استان)
میلیارد ریال	۶۹۵۵۹۸	سرمایه گذاری	
نفر	۹۵۸۰۶	اشتغال	
درصد	-۴۴	تعداد	رشد مجوزهای سال ۱۴۰۱ نسبت به مدت مشابه سال قبل (استان)
درصد	-۲۰	سرمایه گذاری	
درصد	-۶۲	اشتغال	

وضع موجود و عملکرد بخش معدن استان تا پایان سال ۱۴۰۱

تعداد (فقره)		تعداد (فقره)		تعداد صادره (فقره)		پروانه بهره برداری معتبر
ذخیره (میلیون تن)	۲۳۵	۷۱	۷۸	۲/۸	۱۰۴۰	
اشتغال (نفر)	سرمایه گذاری (میلیارد ریال)	استخراج اسمی (میلیون تن)	ذخیره (میلیارد تن)	تعداد صادره (فقره)	پروانه بهره برداری معتبر	
۱۳۲۶۴	۳۷۳۲۸	۶۵	۲/۸	۱۰۴۰		

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عملکرد حوزه سرمایه‌گذاری و تامین منابع استان در سال ۱۴۰۱

سال ۱۴۰۱	عنوان	
۹۶۰۰	حجم سرمایه‌گذاری - میلیارد تومان	پروژه‌های افتتاح شده
۵۷	تعداد پروژه‌ها	
۱۵	تعداد طرح‌های عمرانی	طرح‌های عمرانی
۲۲	حجم کل اعتبارات مصوب عمرانی - میلیارد تومان	
۱۵۳۳	تسهیلات اعطایی و معرفی شده - میلیارد تومان	تسهیلات
۳/۳	تسهیلات روستایی عشایری - میلیارد تومان	
۰	تسهیلات کرونایی - میلیارد تومان	
۵۰	از محل بند الف تبصره ۱۸ - میلیارد تومان	
۲۰۱	پروژه‌های در حال ساخت - میلیارد تومان	در حال ساخت پروژه‌های
۹۱ هزار میلیارد تومان	جمع کل حجم سرمایه‌گذاری پروژه‌های در حال ساخت	

بررسی فرصت‌های سرمایه گذاری استان

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری استان

در فرآیند شناسایی فرصت‌های سرمایه‌گذاری استان، پس از تحلیل و شناخت وضع موجود، آینده‌نگری تحولات آتی استان، تحلیل اسناد فرادست و مرور بر مبانی تئوریک مرتبط، الگوی نظری پژوهش شامل راهبردهای سرمایه‌گذاری استان استخراج شده است. در ادامه به عنوان نخستین غربال، ایده‌های سرمایه‌گذاری استخراج شده از منابع مختلف اعم از مصاحبه با فعالان اقتصادی، مصاحبه با مدیران اجرایی، فرصت‌های سرمایه‌گذاری مورد نظر دستگاه‌های اجرایی، پروژه‌ها و طرح‌های نیمه‌تمام و ... با الگوی نظری تحقیق انطباق داده شده و ایده‌های سازگار با راهبردهای سرمایه‌گذاری استان برگزیده شده‌اند که شامل دو بخش طرح‌های صنعتی و غیرصنعتی بوده‌اند. در این مرحله به عنوان دومین غربال، در خصوص طرح‌های صنعتی پیشنهادی، معیارهای مورد نظر سازمان یونیدو بررسی و طرح‌های واجد شرایط بر اساس این معیارها انتخاب شده‌اند. این معیارها مواردی چون دسترسی به بازار مصرف، دسترسی به مواد اولیه اصلی و فرعی، دسترسی به نیروی انسانی متخصص و غیرمتخصص، دسترسی به شبکه حمل و نقل، دسترسی به تکنولوژی تولید، دسترسی به انرژی، آب و سایر زیرساختها و ... را شامل می‌شود. در گام بعد به عنوان غربال سوم، برای طرح‌های باقیمانده، مطالعه بازار شامل وضعیت تقاضا، وضعیت رقبا و آینده تقاضا بررسی و طرح‌های دارای چشم‌انداز مناسب برای فروش در حال حاضر و آینده به عنوان فرصت سرمایه‌گذاری انتخاب شده‌اند. سپس این فرصت‌ها با دستگاه‌های اجرایی ذیربط به اشتراک گذاشته شده و پس از دریافت نظرات دستگاه‌ها، فرصت سرمایه‌گذاری نهایی انتخاب شده‌اند (طرح فرصت‌های سرمایه‌گذاری استان خراسان رضوی، ۱۳۹۹)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

مروری بر ظرفیت بخش‌های مختلف استان

از این‌رو، با توجه به چالش‌های مطرح شده، راهبرد سرمایه‌گذاری استان باید در جهت کاستن از این عدم تعادل‌ها و با بهره‌گیری از پتانسیل‌های ذاتی باشد.

بخش بهداشت و درمان

بهداشت و درمان از دیگر بخش‌های اقتصادی است که همگام با افزایش میانگین سنی جامعه و کاهش سن بیماری‌ها در سال‌های آینده با افزایش شدید تقاضا مواجه خواهد بود. سرمایه‌گذاری در این بخش ضمن پاسخ به نیاز رو به رشد جمعیت داخلی، میتواند در شهر مشهد بستری برای توسعه گردشگری سلامت ایجاد کند.

انرژی‌های تجدیدپذیر بادی و خورشیدی

انرژی‌های تجدیدپذیر بادی و خورشیدی در صورت سرمایه‌گذاری میتوانند دیگر موتور پیشران اقتصاد استان باشند. بزرگترین سایت‌های انرژی شناسایی شده خورشیدی و بادی کشور در استان واقع هستند. سرمایه‌گذاری در این بخش نه تنها در کوتاه‌مدت مازاد تقاضای تابستانی برق را مرتفع سازد، بلکه در بلندمدت میتواند امکان صادرات برق را نیز فراهم آورد. مضاف بر این توسعه این بخش، از طریق پیوندهای پیشین و پسین قادر است تقاضای لازم برای جهش صنایع الکترونیک را ایجاد نماید.

بخش حمل و نقل

بخش حمل و نقل با ظرفیت فراملی، قابلیت آن را دارد که در صورت رفع مناقشات در عرصه سیاست بین‌الملل، به عنوان نخستین بخش پیشران اقتصادی استان نقش آفرین باشد و با اتصال دادن کشورهای همسایه به آب‌های آزاد، استان را به بزرگترین بازیگر اقتصاد حمل و نقل منطقه تبدیل کند. تحرک این بخش میتواند زمینه‌ساز توسعه صنایع واگن‌سازی و نیز صنایع تولید وسایل حمل و نقل سنگین باشد.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

مروری بر ظرفیت بخش‌های مختلف استان

از این‌رو، با توجه به چالش‌های مطرح شده، راهبرد سرمایه‌گذاری استان باید در جهت کاستن از این عدم تعادل‌ها و با بهره‌گیری از پتانسیل‌های ذاتی باشد.

بخش صنعت

در بخش صنعت، انتخاب راهبرد سرمایه‌گذاری از یک سو با نگاهی به تجربه تاریخی شکل‌گیری صنعت در استان و از سوی دیگر با تمرکز بر الگوهای صنعتی شدن دنبال شده است. در این مسیر تجربیات موفق و ناموفق سیاستگذاری صنعتی در کشور بررسی و پتانسیل‌های استان از نقطه نظر مواد اولیه و نیروی متخصص تحلیل شده است. در اقتصاد صنعتی گفته می‌شود که فعالیتهای صنعتی از اقتصاد کشورهای توسعه یافته به اقتصادهای در حال توسعه انتشار می‌یابد اما صرفاً در بخشهایی که با شدت بالا از عوامل تولید غیرمتحرک (غیر قابل جابه‌جایی) استفاده کرده و چندان به پیوند با سایر بخشها متکی نیستند. صنعتی شدن در سایر بخشها مستلزم آن است که کشورهای در حال توسعه بتوانند حجم بالایی از پیوندهای پایدار را بین واحدهای اقتصادی موجود در آن بخشها ایجاد کنند

بخش کشاورزی

بخش کشاورزی با نگاهداشتن جمعیت در پهنه گسترده استان حافظ تعادل‌های جمعیتی و اجتماعی است. در عین حال به دلیل بهره‌وری پایین نیروی انسانی و همچنین وضعیت بحرانی منابع آب، امکان توسعه کمی ندارد. این بخش تأمین‌کننده ماده اولیه برای یکی از صنایع محوری استان یعنی صنایع غذایی و آشامیدنی نیز هست. راهبرد سرمایه‌گذاری در این بخش توسعه کیفی از طریق کشت گلخانه‌ای، سرمایه‌گذاری در تجهیزات آبیاری مدرن، سرمایه‌گذاری در تولید بذره‌های اصلاح شده و ... است. پروژه‌های پیشنهادی برای این بخش عمدتاً با محوریت کشت گلخانه‌ای و پرورش گیاهان دارویی تعریف شده است..

بخش گردشگری

بخش گردشگری استان عمدتاً در مشهد توسعه یافته و از تنوع فضایی و موضوعی کافی برخوردار نیست. در حالی که دست کم توسعه گردشگری سلامت با توجه به ظرفیت بالای نیروی انسانی در بخش بهداشت و درمان، زیرساخت مناسب در بخش هتلداری و وجود بارگاه ملکوتی امام هشتم شیعیان میتواند به دیگر موتور محرک رشد اقتصادی استان تبدیل شود. مضاف بر این نیاز به سایت‌های گردشگری خارج از شهر اما نزدیک به مشهد برای پاسخ به نیاز جمعیت گردشگر به خوبی احساس میشود

فرصت‌های پیشنهادی به تفکیک هر بخش

❖ صنعت – صنایع معدنی و فلزی

- کنساتره فلورین
- کنساتره مس
- الکتروود گرافیتی
- کک متالوژی
- فروآلیاژ

❖ صنعت – صنایع شیمیایی و دارویی

- پودر سوپر جاذب
- کود اوره با پوشش گوگردی
- بی کرینات آمونیم
- آسفالت گوگردی (گوگاس)
- کود تریپل سوپر فسفات
- فوم گیاهی ضد شپش
- اسید سولفوریک
- اکریلونیتریل
- کپسول نرم و آنتی اکسیدان پیشگیری از سرطان الازیک اسید انار
- داروهای دامی

❖ صنعت – صنایع الکترونیکی

- درب اتوماتیک
- ماژول فتوولتائیک (صفحه خورشیدی)
- باتری ذخیره‌ساز انرژی
- پاور آنالایزر کانال
- الکترو موتور و درایور سنکرون مغناطیسی دائم (برای کولر آبی)

• خودرو برقی

- ایستگاه شارژر سریع خودروی الکترونیکی
- فیلتر اکتیو هارمونیک
- پایانه ارتباطی راه دور

❖ صنعت – صنایع نساجی

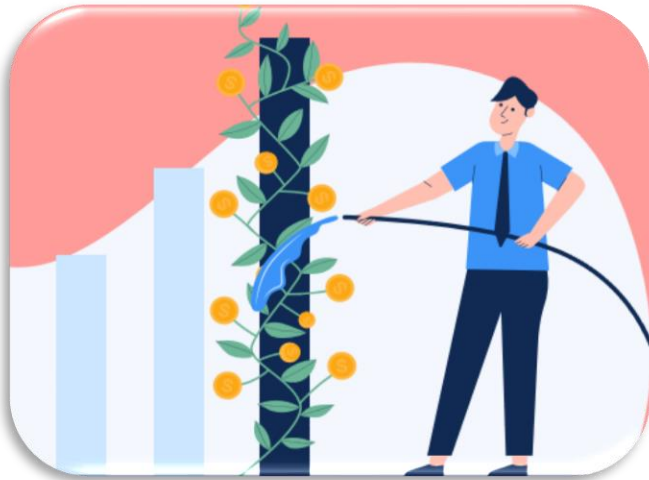
- تولید صنعتی پوشاک کودک
- مصنوعات چرمی
- الیاف اکریلیک

❖ صنعت – صنایع غذایی

- فرآوری و بسته بندی پسته
- اسانس زیره
- صمغ‌های گیاهی
- نانوحسگرهای پایش کیفیت مواد غذایی
- رنگدانه‌های طبیعی غذایی
- عطر طبیعی با رایحه زعفران
- نوشیدنی انرژی‌زا بر پایه زعفران
- شکلات سلامت رضوی

❖ انرژی

- نیروگاه خورشیدی
- نیروگاه بادی
- نیروگاه بیوگاز
- نیروگاه بیوگاز سایت بازیافت زباله شهری
- کاهش تلفات شبکه توزیع برق

فرصت‌های پیشنهادی به تفکیک هر بخش

❖ زیربنایی

- برقی کردن راه آهن مشهد - تهران
- راه آهن مشهد - بیرجند - زاهدان
- خط دوم راه آهن بافق- طبس- تربت حیدریه
- راه آهن مشهد - بجنورد - گرگان
- مترو مشهد-گلبهار
- آنتن اتصال راه آهن به مرکز شهر بینالود
- تجهیز راه آهن خواف- هرات
- آزادراه چناران - قوچان
- بزرگراه مشهد - دوغارون
- بزرگراه ترانزیتی سبزوار - درگز
- توسعه ترمینال خارجی فرودگاه شهید هاشمی نژاد مشهد
- مجتمع خدمات رفاهی دوغارون
- بندر خشک شهید مطهری
- بارانداز میوه و تره بار شهرستان چناران
- بارانداز میوه و تره بار شهرستان نیشابور

❖ کشاورزی

- شهرک گلخانه‌ای صیفی جات
- شهرک گلخانه‌ای گل شاخه بریده
- کشت و پرورش گیاهان دارویی

❖ محیط زیست

- تصفیه‌خانه فاضلاب طبرسی
- مازول سوم تصفیه خانه اولنگ
- کارخانه بازیافت نخاله‌ها و پسماند ساختمانی
- بازیافت تجهیزات الکترونیکی

❖ گردشگری و صنایع دستی

- هتل سه ستاره کلات
- کمپ گردشگری ارتکند
- کمپ گردشگری قره‌سو
- کمپ کویرنوردی گناباد
- منطقه نمونه گردشگری هفت حوض
- منطقه گردشگری پیشکوه
- کمپ کویرنوردی مزینان
- پارک ریاضیات نیشابور
- منطقه نمونه گردشگری گل‌مکان
- هتل چهار ستاره پارک ملت درگز
- هتل بوتیک چناران
- دهکده توریستی ورزش و تندرستی گلبهار
- سرزمین ورزش‌های زمستانی گلبهار
- پارک تولیدی- تفریحی دنیای عروسک‌ها
- فرآوری گوهرسنگ‌ها
- هتل بیمارستان پنج ستاره مشهد

❖ سلامت و بهداشت

- بیمارستان ۶۴ تختخوابی گلبهار
- بیمارستان امداد و نجات جنوب مشهد
- بیمارستان ۱۰۰۰ تخت خوابی
- مجتمع تخصصی خدمات چشم پزشکی
- مجتمع تخصصی قلب و عروق

- مجتمع تخصصی خدمات دندانپزشکی
- مجتمع تخصصی جراحی پوست و زیبایی
- مجتمع تخصصی ارتوپدی
- بیمارستان سرطانی
- بیمارستان زنان

❖ فناوری اطلاعات و ارتباطات

- سامانه پرداخت هوشمند مدارس و دانشگاه‌های استان
- برج فناوری دانشگاه فردوسی مشهد
- بلیط هوشمند بر پایه بلاکچین
- واقعیت افزوده در خدمات شهری
- سلامت هوشمند (تله مدیسین و کیوسک هوشمند پایش سلامت)
- شبکه هوشمند گردشگری سلامت
- سیستم حمل و نقل هوشمند
- زیرساخت یکپارچه گردشگری الکترونیک
- زیرساخت ابری یکپارچه و توزیع شده ملی
- مرکز ارتباطی هوشمند
- اتصال بخش خصوصی به شبکه یکپارچه دولت
- یکپارچه سازی کسب و کارهای مبتنی بر اینترنت استان در قالب SSO
- سامانه جامع آموزش الکترونیک در بستر شبکه‌های اجتماعی
- رصدخانه انرژی استان
- راه اندازی کارگزاری صادرات خدمات
- سامانه جامع تربیت نیروی انسانی متخصص در حوزه برنامه نویسی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

سیاست های پیشنهادی مربوط به تقویت سرمایه گذاری و ارتقای فناوری تولید

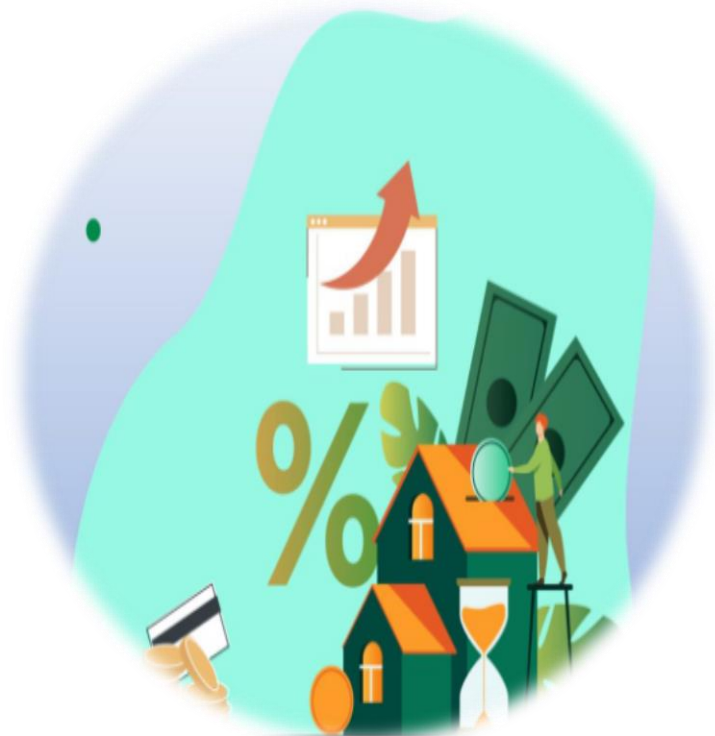

ردیف	سیاست‌ها	اهداف کیفی	اهداف کمی	مجری	همکاران
۱	اعمال ابزارهای مدیریت و نظارت پروژه به منظور تکمیل به موقع طرح‌های سرمایه‌گذاری به‌ویژه طرح‌های از محل فاینانس‌های خارجی و تسهیلات سازمان‌های بین‌المللی	کاهش تأخیر زمان تکمیل و بهره‌برداری طرح‌های سرمایه‌گذاری	تدوین آیین‌نامه نظارت و مدیریت پروژه طرح‌های سرمایه‌گذاری	سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران	بانک مرکزی ج.ا.ا.
۲	بیبگیری اجرای توافقات بین کشوری و منطقه‌ای به‌ویژه همکاری‌های اقتصادی با چین و منطقه اوراسیا و اقدام برای ایجاد شهرک‌ها و مناطق ویژه اقتصادی مشترک با کشورهای همسایه	توسعه روابط تجاری ایجاد بستر جهش صادرات	افزایش ۵ درصدی سهم تجارت با اوراسیا از کل تجارت خارج، ایجاد حداقل دو شهرک یا منطقه مشترک اقتصادی	وزارت امور اقتصادی و دارایی	گمرک ج.ا.ا. سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی، ایران سازمان توسعه تجارت وزارت امور خارجه
۳	اولویت تخصیص اعتبار برای طرح‌های ناتمام سرمایه‌گذاری بخش خصوصی با پیشرفت بالاتر از ۸۰ درصد	تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام ایجاد اشتغال و رشد تولید	تخصیص ۷۰ درصد تسهیلات ایجاد بانک‌ها به طرح‌های مذکور	بانک‌ها بانک مرکزی ج.ا.ا.	وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت صنعت و معدن و تجارت
۴	استفاده از روش‌های تسهیلات سندیکایی، داخلی یا با مشارکت (نهادهای مالی خارجی) و تأمین مالی پروژه‌ای برای تأمین منابع طرح‌های بزرگ سرمایه‌گذاری	توسعه و تنوع روش‌های تأمین مالی، افزایش قابلیت تأمین مالی، طرح‌ها	اجرای حداقل ۲ طرح بزرگ با مدل مذکور	وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان برنامه‌بودجه بانک مرکزی ج.ا.ا. سیستم بانکی	وزارت صنعت و معدن و تجارت سایر وزارتخانه‌های تخصصی
۵	حمایت از ارتقای فناوری تولید و روزآمد کردن آن در واحدهای تولیدی و تکمیل زنجیره پیوند بنگاه‌های خرد و متوسط به بنگاه‌های بزرگ	فعال نمودن واحدهای غیر مولد بالا بردن ظرفیت تولید	اعطای یارانه نرخ سود استفاده از سرمایه‌گذاری خطر پذیر	سازمان برنامه‌بودجه کشور معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری	وزارتخانه‌های تخصصی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

سیاست های پیشنهادی مربوط به تقویت سرمایه گذاری و ارتقای فناوری تولید

ردیف	سیاست‌ها	اهداف کیفی	اهداف کمی	مجری	همکاران
۶	اولویت‌دهی و پیش‌بینی تسهیلات و مشوق‌های ویژه به سرمایه‌گذاران خارجی، با طرح‌های صادرات‌گرا و دارای فناوری بالا	توسعه صادرات ارتقای فناوری تولید	نرخ ترجیحی تسهیلات و مشوق‌های ویژه سرمایه‌گذاری	وزارت امور اقتصادی و دارایی	◉ سازمان توسعه تجارت ◉ بانک‌ها
۷	تقویت توان شرکت‌های دانش‌بنیان و استفاده از آن‌ها در ارتقای فناوری تولید واحدهای غیرفعال یا زیر ظرفیت	◉ ارتقای ظرفیت تولید ◉ افزایش نوآوری و بهره‌وری	سرمایه‌گذاری خطرپذیر در واحدهای غیرفناور به میزان ۵ هزار میلیارد تومان	معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری	◉ وزارتخانه‌های تخصصی، ◉ بانک مرکزی ج.ا.ا.
۸	حمایت از توسعه تولیدات صنایع تکمیلی، و تبدیلی، بخش کشاورزی با اتخاذ رویکرد صادرات‌محوری	◉ ارتقای تولید صادراتی، ◉ بهره‌برداری از مزیت‌های تولید	رشد ۲۰ درصدی تولید در صنایع تبدیلی	وزارت صنعت، معدن و تجارت	وزارت جهاد کشاورزی
۹	حمایت از ایجاد و آغاز فعالیت تعدادی بنگاه متوسط و بزرگ در حوزه صنایع نوین و پیشرفته	حرکت به سمت اقتصاد دانش‌بنیان	ایجاد ۱۰ بنگاه تولیدی در این حوزه	معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری	وزارت صنعت، معدن و تجارت

پیشنهادات در خصوص تقویت سرمایه‌گذاری

اتخاذ سیاست‌های تثبیت کلان اقتصادی در حمایت از سرمایه‌گذاری و ثبات اقتصادی

یکی از مهمترین عواملی که انگیزه‌های سرمایه‌گذاری را تخریب میکند عدم امکان پیش‌بینی شرایط اقتصاد توسط فعالین اقتصادی است، از این‌رو، اتخاذ سیاست‌هایی در جهت ایجاد ثبات در اقتصاد می‌تواند به افزایش سرمایه‌گذاری کمک شایانی نماید.

هدایت دیپلماسی اقتصادی، تجاری و سیاسی به سمت ثبات و کاهش تنش در روابط بین‌الملل

تعیین راهبرد صنعتی کشور مبتنی بر جانمایی جدید اقتصاد ایران در زنجیره‌های ارزش منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای و در نهایت همبست حوزه‌های قدرت در تعیین نقش ایران در فضای بین‌الملل (همساز کردن برنامه توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل، برنامه توسعه خطوط انتقال انرژی، برنامه تأمین، واردات، فرآوری و باصادرات اقلام اساسی خوراکی و...) راهبردهایی در راستای کنشگری فعالانه ایران در فضای بین‌المللی هستند که زمینه ایجاد فضای مثبت جهت سرمایه‌گذاری را در کشور فراهم خواهند کرد.

کنترل تورم و نااطمینانی در اقتصاد

با توجه به اثر منفی تورم بر سرمایه‌گذاری، کنترل تورم و ثبات آن، نقش موثر و مثبتی جهت برقراری ثبات، افزایش اطمینان و افزایش انگیزه سرمایه‌گذاران جهت سرمایه‌گذاری‌های مولد در اقتصاد دارد.

لزوم بازطراحی ساختار تصمیم‌گیری در موضوعات مرتبط با سرمایه‌گذاری‌های زیرساختی و توسعه‌ای

تعدد نهادهای تصمیم‌گیر در کنار توجه به اقتضانات بخشی در تصمیم‌گیریهای مرتبط با سرمایه‌گذاری در کشور سبب شده، عموماً سرمایه‌گذاری‌های کلان در کشور از الگوی مشخصی پیروی نکند. عدم اولویت بندی مشخص در هزینه‌های عمرانی دولت و در نتیجه حجم بالای پروژه‌های نیمه‌تمام و توسعه برخی صنایع بدون توجه به مزیت‌های منطقه‌ای و بین‌المللی تنها بخشی از پیامدهای این رویکرد بوده است. در شرایطی که اقتصاد کشور با مازاد منابع روبه‌رو باشد، آفت این موضوع صرفاً اتلاف منابع اقتصاد است.

پیشنهادات در خصوص تقویت سرمایه‌گذاری

اصلاح نظام بانکی

وضعیت ترازنامه شبکه بانکی باعث شده است علیرغم رشد بالای نقدینگی تأمین مالی بخش واقعی با چالش مواجه شود و پرداخت تسهیلات جدید به کارآفرینان سهم بالایی از خلق نقدینگی جدید نداشته باشد. در این راستا اصلاح نظام بانکی با هدف توانمندسازی بانکها برای تأمین مالی سرمایه‌گذارهای مولد بسیار ضروری است. علاوه بر این با توجه به تأثیر بالا و مثبت نرخ تسهیلات اعطایی شبکه بانکی بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، پیشنهاد می‌شود در سیاستگذاری‌ها و برنامه ریزی‌های کلان کشور به این مورد اهمیت بیشتری داده شود

کنترل و مدیریت کارآمد بازار ارز

یکی از مهمترین عواملی که انگیزه‌های سرمایه‌گذاری را تخریب میکند عدم امکان پیش‌بینی شرایط اقتصاد توسط فعالین اقتصادی است، که نوسانات نرخ ارز یکی از مهمترین علل این مسئله است.

لزوم رفع موانع تأمین مالی از طریق بازار سرمایه

بررسی‌ها نشان می‌دهد طی سالهای اخیر بخش زیادی از منابع در دسترس بنگاهها نیز سرمایه‌گذاری نشده است. در واقع شرکتها با افزایش سرمایه از محل سود انباشته (سود تقسیم نشده) میتوانند به تشکیل سرمایه ثابت (تأمین مالی داخلی) در اقتصاد کمک کنند. بالعکس، توزیع سود ناشی از عملیات سالیانه شرکت به سهامداران ظرفیت افزایش سرمایه شرکت و تأمین مالی داخلی آن را از میان میبرد و میتواند مانعی برای شکل‌گیری سرمایه ثابت در اقتصاد باشد.

لزوم جذابیت‌زدایی از فعالیتهای نامولد

با توجه به نوسانات ارزی و تغییرات متوالی قیمت داراییها طی سالهای گذشته بخش مهمی از منابع در دسترس اقتصاد به سمت فعالیت غیرمولد سرازیر شده است. هرچند با افزایش ثبات اقتصاد کلان و پیش‌بینی پذیری بیشتر متغیرهای اقتصادی تا حد زیادی جذابیت‌های غیرتولیدی کاهش خواهد یافت. با این حال اتخاذ سیاستهایی در جهت جذابیت‌زدایی از فعالیتهای غیر مولد و کاهش بازده نسبی این فعالیتهای نظیر دریافت مالیات از سوداگری میتواند در فرایند گذار، سرمایه‌گذارها را به سمت فعالیتهای مولد رهنمون سازد.

پیشنهادات در خصوص تقویت سرمایه‌گذاری

مبارزه با فساد مالی، اداری

افزایش مخارج سرمایه‌ای دولت در زیربناها (بزرگراهها، فرودگاهها، سیستم‌های آبرسانی و ...) و گسترش امکانات برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی

تصحیح حکمرانی اقتصادی و بهبود شاخص های نهادی

انضباط در سیاستهای مالی و کاهش کسری بودجه و بدهی های دولت

تسهیل قوانین

خروج دولت، بانکها و نهادهای خصوصی از بنگاهداری

بهبود حقوق مالکیت در اقتصاد

جلوگیری از تثبیت مصنوعی قیمت ها

پیشنهادات در خصوص تقویت سرمایه‌گذاری

تسهیل شرایط عمومی پذیرش سرمایه

شفاف نمودن قوانین حمایتی و ضمانتی

تعریف بسته‌های پیشنهادی مشارکتی و ارائه تسهیلات و سیاستهای تشویقی مناسب

کاهش مخاطرات سیاسی

حذف بروکراسیهای اداری از طریق بهره‌گیری از دولت الکترونیک

ارتقای سرمایه انسانی و تربیت نیروی انسانی متخصص

ارائه تشویق‌های مالیاتی مطلوب برای سرمایه‌گذاران خارجی

حذف موانع تجاری و سرمایه‌ای

منابع

- مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (۱۳۹۶). "طراحی یک مدل کلان سنجی برای اقتصاد ایران: ۲. عوامل مؤثر بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی"
- مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (۱۳۹۶). "الگوی راهبردی حمایت از تولید: تجربه دولت چین"
- مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (۱۴۰۲). "پایش امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استانها و حوزه‌های کاری (۲۱): زمستان ۱۴۰۱"
- مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (۱۳۹۷). "سنجش امنیت سرمایه‌گذاری در ایران: چارچوب مفهومی، روش، شاخص و نماگرها"
- اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز (۱۳۹۵). "بررسی مشکلات بخش خصوصی در حوزه سرمایه‌گذاری"
- اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان (۱۴۰۱). "بررسی تسهیلات اعطایی به بخشهای مختلف اقتصادی و بخش خصوصی در جهت افزایش سرمایه‌گذاری"
- سالنامه آماری استان خراسان رضوی (۱۴۰۰).
- حسین زاده بحرینی، محمدحسین (۱۳۸۲). "عوامل مؤثر بر امنیت سرمایه‌گذاری در ایران"، دو فصلنامه جستارهای اقتصادی، ۲.
- حسینزاده بحرینی، محمدحسین و ملک الساداتی، سیدسعید (۱۳۹۰). "موانع نهادی سرمایه‌گذاری و کسب و کار در ایران"، پژوهشنامه بازرگانی، ۱۵(۵۹).
- رجائی، سیدعباس و خراسانی، محمد امین (۱۳۹۴). "شناخت و تحلیل موانع پیش روی سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در پروژه‌های عمرانی شهری (مطالعه موردی: منطقه ۱۰ شهرداری تهران)"، پژوهش‌های جغرافیای برنامه‌ریزی شهری، ۳(۲).
- سیف‌اللهی، ناصر (۱۴۰۱). "رتبه‌بندی شاخصهای جذابیت بازار ملی و منطقه‌ای فرصت‌های سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در شهرک‌ها و نواحی صنعتی ایران"، فصلنامه پژوهشنامه بازرگانی، ۱۰۴.
- دسوتو، هرماندو (۱۳۸۶). "راز سرمایه، چرا سرمایه‌داری در غرب موفق می‌شود و در جاهای دیگر شکست می‌خورد؟". ترجمه فریدون تفضلی، تهران، نشر نی.
- مظفری‌خامنه، رهبر، فرشید و رهبر، فرهاد (۱۳۸۶). "زمینه‌های افزایش امنیت سرمایه‌گذاری و تأثیر آن بر رشد اقتصادی جمهوری اسلامی ایران"، فصلنامه مطالعات دفاعی راهبردی، ۳۰.
- وزارت امور اقتصاد و دارایی (۱۳۹۹). "مجموعه سیاست‌های اقتصادی سال ۱۳۹۹ با رویکرد جهش تولید"
- مرکز آمار ایران (۱۴۰۲)، شاخصهای کلان اقتصادی و اجتماعی کشور، شماره‌های مختلف.
- موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی (۱۴۰۲). "چشم‌انداز اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۲ (براساس تلقی اساتید و صاحب‌نظران انجمن اقتصاد ایران)"
- موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی (تیرماه ۱۴۰۲). "شناسایی طرح‌های اولویت‌دار صنعتی معدنی و تجاری مبتنی بر ملاحظات آمایش سرزمین"

منابع

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

- جهاد دانشگاهی (پژوهشکده علوم توسعه) (۱۳۸۹). "فرا تحلیل مطالعات تجربی و نظری صورت گرفته در زمینه سرمایه گذاری خارجی در ایران و جهان ۱۳۷۹-۱۳۸۹".
- اتاق بازرگانی، صنایع، معدن و کشاورزی تهران (۱۳۹۲). "تحلیل سرمایه گذاری در بخش کشاورزی ایران"
- اتاق بازرگانی، صنایع، معدن و کشاورزی تهران (۱۴۰۲). "نگاهی بر وضعیت سرمایه گذاری در ایران"
- اتاق بازرگانی، صنایع، معدن و کشاورزی تهران (۱۴۰۰). "نمایی از وضعیت سرمایه گذاری مستقیم خارجی ایران و ترکیه"
- اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران (۱۴۰۱). "توقف رشد سرمایه گذاری"
- اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران (۲) (۱۴۰۱). "کیفیت سرمایه گذاری مستقیم خارجی"
- شاه آبادی، ابوالفضل. نظیری، محمد کاظم و جمشیدی، امیر (۱۳۹۹). "تاثیر فضای کسب و کار بر سرمایه گذاری در کشورهای منتخب منطقه منا"، مدیریت کسب و کارهای بین المللی، ۳(۲).
- میرزاخانی، حسین و نوری، عباس (۱۳۹۲). "شناسایی مهمترین عوامل افزایش ریسک سرمایه گذاری در بخش صنعت ایران و ارائه راهکارهایی به منظور کاهش آثار منفی آنها"، مجله اقتصادی، (۹).
- اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی هرمزگان (۱۴۰۱). "بررسی مشکلات و موانع سرمایه گذاری در بخش خصوصی"
- فرمان آرا، وحید و همکاران (۱۳۹۸). "نقش بازار سرمایه در تامین مالی و رشد اقتصادی (مطالعه موردی ایران و منتخبی از کشورهای در حال توسعه)، فصلنامه اقتصاد مالی، ۱۳(۴۷).
- وزارت صنعت، معدن و تجارت (معاونت طرح و برنامه) (۱۳۹۹). "توسعه تامین مالی بخش تولید از طریق بازار سرمایه"
- مصطفی پور، منوچهر (۱۳۹۵). "نگاهی به روش ها و ابزارهای تامین مالی؛ با تاکید بر بازار بدهی"، مجله اقتصادی، ۷ و ۸.
- مرکز خدمت سرمایه گذاری استان خراسان رضوی (۱۳۹۹). "فرصت های سرمایه گذاری استان خراسان رضوی"، کارفرما: استانداری خراسان رضوی.
- موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی (۱۴۰۰). "برنامه مشوق های سرمایه گذاری در ترکیه"
- مرکز همکاری های تحول و پیشرفت (۱۳۹۹). "اقتصاد و الگوی صادرات ترکیه"
- سازمان مدیریت و برنامه استان خراسان رضوی (۱۴۰۲). "گزارش جامع عملکرد اقتصاد مقاومتی".

آقای بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

منابع

- Pattilouw, Djufri (2023). “Analysis Of Incremental Capital-Output Ratio (Icor) And Projection Of Investment Needs In Maluku Province”, Central European Management Journal, 31(2).
- Tang, Donny. (2015). has the foreign direct investment boosted economic growth in the European Union countries? Journal of International and Global Economic Studies. 8(1): 21-50
- Kariuki, Caroline (2015). the determinants of foreign direct investment in the African Union. Journal of Economics, Business and Management. 3(3): 346-351.
- <https://www.cbi.ir/page/2053.aspx>
- <https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx>
- <https://investiniran.ir>

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

ضمیمه

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات خارجی)

ردیف	نام نویسندگان	نتایج
۱	عثمان ارشد (۲۰۱۲)	نرخ ارز، پارانه مالیاتی، ذخایر خارجی، تولید ناخالص داخلی و سیاست های مالی بر جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی اثرگذار بوده است
۲	موریسی (۲۰۱۲)	شاخص های حکومت شامل ثبات سیاسی، عدم خشونت، کیفیت نظارتی، حاکمیت قانون و کنترل فساد، تأثیر مستقیم بر جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی و سرمایه گذاری خصوصی داشته است. در این میان تأثیر میزان اثر فساد و بی ثباتی سیاسی از تمام شاخص های حکومت بیشتر است.
۳	یاراسی و ینگ زو (۲۰۱۳)	فساد تأثیر منفی بر جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی دارد.
۴	ایچر و همکاران (۲۰۱۲)	عوامل اقتصادی: کاهش مالیات ها و ریسک مالی، اندازه بازار، رشد تولید ناخالص داخلی، نرخ ارز، نزدیکی به بازارهای بزرگ و بهره وری نیروی کار که به صورت معنادار در جذب سرمایه گذاری خارجی مؤثرند ویژگی های کشورها: دخالت در سیاست، تنش های قومی، مذهبی و نظامی، زبان مشترک، بی ثباتی دولت، ریسک مالی، فساد و خط قرمز بوروکراسی و خشونت سیاسی که به صورت معنادار در جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی مؤثرند.
۵	لی هونگ (۲۰۱۵)	دسترسی به منابع، عوامل زبرساختی و عوامل مالی از اهمیت زیادی در جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی برخوردارند؛ درحالی که عواملی همچون عوامل اجتماعی و فرهنگی در شرایط کنونی استان توران هوآ از اهمیت نسبتاً کمتری برخوردار هستند.
۶	میشل و همکاران (۲۰۱۶)	عدم اطمینان اقتصاد کلان به طور چشمگیری بر جریان FDI تأثیر می گذارد، درحالی که کیفیت نهادی نیز جریان FDI را در حضور سایر متغیرهای کنترل افزایش می دهد. همچنین تعامل بین کیفیت نهادی و عدم اطمینان اقتصاد کلان تأثیر منفی اولیه را بر جریان FDI بر حسب عدم اطمینان اقتصادی کاهش می دهد.
۷	ینگکاج و همکاران (۲۰۱۶)	فساد تأثیرات نامطلوب بر سرمایه گذاری خارجی و تأثیر قابل توجهی بر بازارهای مالی کشورها برجای می گذارد. با این حال، اثرات فساد در سرمایه گذاری خارجی غیرخطی است.
۸	دیسوردز و شنگ جین (۲۰۱۷)	نتایج این تحقیق حاکی از آن است که توسعه مالی کشورهای مبدأ و مقصد سرمایه گذاری تأثیر مستقیمی در زمینه رشد، توسعه و ادغام و جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی دارند و به طور مستقیم موجب افزایش دسترسی به مالیات خارجی و به طور غیرمستقیم باعث افزایش فعالیت تولید می شود
۹	نارایان (۲۰۰۵)	هم انباشتگی و رابطه علی دو طرفه میان پس انداز و سرمایه گذاری وجود دارد.
۱۰	چونگ وانج و کوهیلیون (۲۰۰۸)	فضای کسب و کار مناسب، مهمترین مانع سرمایه گذاری در بلندمدت در تایلند تلقی میشود. اما در کوتاه مدت، کمبود وجوه سرمایه ای و همچنین ظرفیت مازاد اهمیت بیشتری دارند

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات خارجی)

کنترل (کاهش) نرخ بهره تاثیر مثبتی بر سرمایه‌گذاری خصوصی دارد و این تاثیر در کشور مالزی بیشتر بوده است.	آنگ (۲۰۰۹)	۱۱
سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های عمومی اثر با اهمیتی بر سرمایه‌گذاری داشته است	اسکرلیا و مورگا (۲۰۱۱)	۱۲
رابطه میان نرخ بهره و سرمایه‌گذاری خصوصی منفی است. همچنین دو متغیر میزان اعتبار اختصاصی به بخش خصوصی و نسبت گردش مالی ارتباط معناداری با سرمایه‌گذاری خصوصی در این کشورها دارند. علاوه، معنی دار نبودن شاخص عمق بازار سهام، دلالت بر توسعه نیافتگی بازار سرمایه در بیشتر کشورهای آفریقایی دارد.	میساتی و نیامونگو (۲۰۱۱)	۱۳
سرمایه‌گذاری کل در کشورهایی با شاخص‌های حکمرانی و نهادی بهتر، بالاتر است. همچنین بر اساس یافته‌های این مطالعه، فساد و بی‌ثباتی سیاسی مهمترین مانع سرمایه‌گذاری خصوصی داخلی بوده است. در شرایط ثبات سیاسی، افزایش FDI بیشترین تاثیر را بر سرمایه‌گذاری خصوصی (و در نتیجه افزایش کل سرمایه‌گذاری) دارد	موریسی و همکاران (۲۰۱۱)	۱۴
نوسانات نرخ ارز تأثیرات با اهمیتی در دوره کوتاه مدت بر سرمایه‌گذاری داخلی در میان ۲۹ کشور دارد..	یهمنی اسکویی و هاجیلی (۲۰۱۳)	۱۵
عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی را به دو دسته متغیرهای ساختاری شامل: اندازه بازار، هزینه واحد نیروی کار در سرمایه‌انسانی، پویایی اقتصاد و بی‌ثباتی اقتصاد کلان و متغیرهای بیرونی مانند عملکرد تجارت و رقابت (که به وسیله نرخ ارز تقریب زده میشود) تقسیم میکنند.	یوئور (۲۰۰۳)	۱۶
نتیجه: اندازه بازار، سرمایه‌انسانی، زیرساخت‌های اقتصادی و باز بودن اقتصاد اثر مثبت بر ورود سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی دارند ولی هزینه نیروی کار، تورم و نرخ ارز واقعی تأثیری منفی بر جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی دارند.		
در ایران بین درآمد سرانه، سرمایه‌گذاری دولتی و تورم با سرمایه‌گذاری بلندمدت رابطه تعادلی بلندمدت وجود دارد که در این میان درآمد سرانه حائز اهمیت بیشتری است.	اقیالی و همکاران (۲۰۰۳)	۱۷
سودآوری شرکت و در بعضی موارد، نرخ بهره، مهمترین متغیرهای موثر در سرمایه‌گذاری خصوصی است. فقط در استرالیا سرمایه‌گذاری خصوصی عکس العمل معنی داری نسبت به سرمایه‌گذاری دولت نشان میدهد. به عبارت دیگر، سرمایه‌گذاری دولتی، مکمل سرمایه‌گذاری خصوصی است.	منجمی و هوم (۱۹۹۸)	۱۸
متغیرها: تولید ناخالص داخلی، شاخص میزان باز بودن تجاری، تورم (شاخص عدم ثبات اقتصادی)، شاخص عدم ثبات سیاسی، نوعی از ریسک طبیعی، شوک حاصل از جنگ، شاخص حکمرانی	یایتیست (۲۰۰۳)	۱۹
رابطه مستقیمی میان حکمرانی بد و میزان اندک FDI در هائیتی وجود دارد. متغیرهای تورم، شوک حاصل از جنگ و شاخص عدم ثبات سیاسی آثار منفی بر جذب FDI داشته است.		
اگر وضعیت آزادیهای داخلی و حقوق سیاسی کشورهای همسایه بدتر شود، جذب	چردن (۲۰۰۵)	۲۰

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات خارجی)

سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در کشور میزبان بیشتر میشود		
سه عامل موثر بر سرمایه‌گذاری: الف) چالش‌های پیاپی سیاسی، اجتماعی و نظامی در منطقه، ب) دخالت‌های بیرویه دولت، حمایتها و قوانین اضافی محیط کسب و کار که باعث غیررقابتی و هزینه بر شدن سرمایه‌گذاری بخش خصوصی میشود، ج) سرمایه انسانی ناکافی.	سالایی مارتین (۲۰۰۲)	۲۱
بهبود رابطه سیاسی بین کشورها، سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی را افزایش میدهد.	لشنایدر و هنری (۱۹۸۵)	۲۲
اندازه بازار، رشد تولید ناخالص داخلی، دستمزدکاری بخش صنعت، دوردستی (که با فاصله نسبی از مرکز اقتصاد جهانی بر آورد شد)، ذخیره سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و درجه بازبودن اقتصاد بر میزان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی به صورت معناداری مؤثرند.	چانلای	۲۳
اندازه بازار، هزینه نیروی کار، نسبت ثابت نام شدگان دوره متوسطه، بدهی خارجی و مصرف برق عوامل مؤثر بر جریان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی می‌باشند و تمام ضرایب تخمینی معنادار هستند.	یانگا (۲۰۰۳)	۲۴
متغیرهای باز بودن اقتصاد، زیرساخت‌ها و نرخ بازگشت سرمایه تأثیرات معناداری بر سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی دارند	آسیودا (۲۰۰۲)	۲۵
عوامل تعیین‌کننده جریان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در عربستان: عوامل اقتصادی، سیاسی و اجتماعی سطح فعالیتهای اقتصادی همراه با متغیرهای مرتبط با ساختار بازگشت سرمایه، درجه بازبودن اقتصاد و محیط اقتصادی نیز به عنوان عوامل مؤثر بر سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی تلقی می‌شوند. سرمایه‌گذاری داخلی اثر منفی و معناداری بر سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی دارد و آثار ریسک‌های سیاسی - اجتماعی اساساً معنا دارند و با افزایش ریسک جریان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی کاهش یافته است.	عبدالرحمان (۲۰۰۲)	۲۶
متغیرهای تأثیرگذار بر جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در صنعت توریسم: تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت، سرانه تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت، نرخ مالیات قانونی، حداقل دستمزد، شاخص انضباط کار، درآمد سرانه، هزینه واردات، شاخص محدود کننده قانونی، شاخص حمایت از سرمایه‌گذار خارجی، تعداد مشترکین استفاده از اینترنت، شاخص سلامت و سهم زبان مشترک بین دو کشور و پیوند تاریخی بین دو کشور نتایج: زبان مشترک عامل تأثیرگذاری در انتخاب مکان سرمایه‌گذاری برای سرمایه‌گذاران است. از طرف دیگر میزان دستمزد، قوانین تجاری و سودآوری پروژه‌های هتل سازی اثر مثبتی در تعیین مکان سرمایه‌گذاری دارد	قالک (۲۰۱۶)	۲۷

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات خارجی)

تولید ناخالص داخلی، جمعیت و میزان تحصیلات چراغ راهنمای سرمایه‌گذاران خارجی در آفریقا، امریکای لاتین و جزایر کارائیب است	نای (۲۰۱۰)	۲۸
مشوقهای مالیاتی جهت جذب سرمایه‌های خارجی در کنار سایر بنیادها از جمله اندازه بازار، حکمرانی و انواع نهادها حائز اهمیت است.	لارن (۲۰۰۹)	۲۹
مالیات بر سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی تاثیر منفی دارد.	هرگر، کاتوجینس و کوریستون (۲۰۱۶)	۳۰
نرخ رشد حقیقی تولید سرنایع رابطه مثبتی با سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در کشورهای در حال توسعه دارد. یک رابطه مثبت میان نرخ بهره حقیقی سپرده‌ها و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در این کشورها وجود دارد. تورم ریسک پروژه‌های بلندمدت سرمایه‌گذاری را افزایش می‌دهد و رابطه منفی با سرمایه‌گذاری بخش خصوصی دارد.	ویلاتو (۱۹۹۱)	۳۱
هزینه‌های مصرفی دولت اثر منفی و هزینه‌های عمرانی دولت اثر مثبت بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی دارند.	یارو (۱۹۹۰)	۳۲
نرخ ارز تأثیری منفی و قوی بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی دارد	سروین (۲۰۰۳)	۳۳
در کشورهای در حال توسعه، با افزایش ۵ درصدی سرمایه‌گذاری دولتی، سرمایه‌گذاری خصوصی به اندازه ۲ درصد افزایش می‌یابد، اما در کشورهای توسعه یافته سرمایه‌گذاری دولتی اثر جایگزینی بر سرمایه‌گذاری خصوصی دارد.	لوطفی و راندل (۲۰۰۵)	۳۴
افزایش مخارج جاری دولت و نرخ بهره، سرمایه‌گذاری خصوصی را در پاکستان تحریک می‌کند و ناپایداری در بخش کلان و نااطمینانی اثر منفی بر سرمایه‌گذاری خصوصی دارد.	احمد و قیوم (۲۰۰۸)	۳۵
پس انداز ملی تأثیر مثبت و نرخ ارز واقعی تأثیر منفی بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی دارد.	رامیرز (۲۰۰۸)	۳۶
مخارج سرمایه‌ای دولت اثر مثبت بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در کره دارد.	سان جی (۲۰۰۵)	۳۷
مخارج سرمایه‌ای دولت در کشورهای در حال توسعه، اثر مثبت و در کشورهای صنعتی اثر منفی بر سرمایه‌گذاری خصوصی دارد	استروس	۳۸
اندازه بازار، جمعیت و رشد حقیقی اقتصاد، خالص صادرات، مالیات، تعرفه و نرخ ارز آزادسازی تجاری در هر کشور بیشتریت تأثیر را بر سرمایه‌گذاری خارجی داشته‌اند.	نانن کمپ (۲۰۰۵)	۳۹
اندازه بازار، هزینه نیروی کار، نسبت ثبت نام کنندگان دوره متوسطه، بدهی خارجی و مصرف برق بر جریان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی موثر است.	یانگا (۲۰۰۳)	۴۰
اندازه بازار، رشد تولید ناخالص داخلی، دستمزد کارایی بخش صنعت و باز بودن اقتصاد بر میزان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی به صورت معنی داری موثرند.	یانیک و همکاران (۲۰۰۲)	۴۱

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات خارجی)

درگیریه‌های خارجی، تنش‌های قومی، اوضاع اجتماعی-اقتصادی، مشخصات سرمایه‌گذاری، تنش‌های نظامی و مذهبی، تعیین‌کننده‌های مهم جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در ایران هستند	راقت و قراهانی (۲۰۱۹)	۴۲
یک رابطه علیت یک طرفه از سمت توسعه بخش مالی به جریان ورود سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در کوتاه مدت وجود دارد.	یایار و گاوریلتا (۲۰۱۸)	۴۳
اندازه بازار، رشد بازار و جمعیت بر جریان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی تأثیر مثبت و معنادار و بازیودن تجاری بر جریان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی تأثیر منفی و معنادار دارد.	یترویچ-راندلوچ و همکاران (۲۰۱۷)	۴۴
عوامل نهادی و سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی رابطه مثبتی دارند. همچنین، تأثیر بحران مالی سالهای ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ بر جریان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی منفی بوده است.	کارال و یالتا (۲۰۱۷)	۴۵
تأثیر نرخ ارز واقعی بر سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در نیجریه مثبت و معنادار بوده است.	زکریا (۲۰۱۷)	۴۶
هیچگونه رابطه‌ای بین شاخص‌های جهانی شدن سیاسی و سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در بلندمدت و کوتاه مدت وجود ندارد.	دوغارون و ارسلان (۲۰۱۶)	۴۷
بین نرخ بهره و سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در کنیا همبستگی مثبت وجود دارد. همچنین، نرخ تورم، نرخ ارز واقعی و تولید ناخالص داخلی به عنوان دیگر متغیرهای اصلی اقتصاد کلان با سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی همبستگی منفی دارند.	کیلاگات (۲۰۱۶)	۴۸
ثبات اقتصادی و هزینه‌های نیروی کار بر جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی تأثیر مثبت دارند.	یایراکتار و یوک (۲۰۱۷)	۴۹
متغیرهای بازار، جمعیت و زیرساخت‌های آموزشی و همچنین رشد حقیقی اقتصاد دارای نقش تعیین‌کننده‌تری در جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی نسبت به سایر عوامل مؤثر می‌باشند	کامپ (۲۰۰۲)	۵۰
تأثیر معنادار عواملی مانند اندازه بازار، زیرساخت‌ها، سرمایه‌انسانی و درجه آزادسازی تجاری و افزایش رشد اقتصادی در آن FDI بر جذب کشورهاست	کاجو و آب کیوم (۲۰۱۲)	۵۱
وجود یک رابطه بلندمدت بین سرمایه‌گذاری خصوصی و کسری بودجه دولت وجود دارد و کسری بودجه دولت باعث برون رانی سرمایه‌گذاری خصوصی شده است.	سامول (۲۰۱۶)	۵۲
در بلندمدت کسری بودجه باعث برون رانی سرمایه‌گذاری خصوصی شده است.	ییزا و همکاران (۲۰۱۵)	۵۳
فساد، کسری بودجه اثر منفی بر سرمایه‌گذاری خصوصی دارند	کییت (۲۰۱۳)	۵۴
مخارج دفاعی و مخارج مربوط به پرداخت اصل و فرع بدهی‌ها دارای اثر منفی بر سرمایه‌گذاری خصوصی بوده‌اند. همچنین، مخارج مربوط به زیرساخت‌ها، بهداشت، آموزش و امور رفاه اجتماعی باعث تشویق سرمایه‌گذاری خصوصی شده است.	حسین و همکاران (۲۰۰۹)	۵۵

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات خارجی)

نتایج حاصل از آن بیانگر این است که سرمایه‌گذاری عمومی در برخی کشورها اثر منفی و در برخی دیگر اثر مثبت بر سرمایه‌گذاری خصوصی داشته است.	آقونسو و اوین (۲۰۰۸)	۵۶
نتایج بیانگر اثرات درون رانی مخارج آموزش و بهداشت و اثر برون رانی مخارج زیرساختی بر سرمایه‌گذاری خصوصی است.	وینگ (۲۰۰۴)	۵۷
نتایج نشان دهنده اثر مثبت سرمایه‌گذاری دولت و اثر منفی هزینه‌های مصرفی دولت بر سرمایه‌گذاری خصوصی است.	ماماتازا یکس (۲۰۰۱)	۵۸
رشد تولید ناخالص داخلی، سطح تولید ناخالص داخلی سرانه و نرخ سرمایه-گذاری عمومی با سرمایه‌گذاری خصوصی رابطه مثبت و نریهره واقعی، نرخ تورم داخلی، نسبت خدمات بدهی و نسبت بدهی خارجی به تولید ناخالص داخلی اثر منفی بر سرمایه‌گذاری خصوصی داشته است.	گرین و ویلاتووا (۱۹۹۱)	۵۹
سرمایه‌گذاری خصوصی از فساد، سیستم قضایی و مقررات (محدودیت‌های اداری) تأثیر می‌پذیرد. این عوامل می‌توانند به افزایش دامنه ریسک سرمایه‌گذاری در کشورهای مختلف منجر گردد	مانورو (۱۹۹۵)	۶۰
از عوامل بازدارنده سرمایه‌گذاری بخش خصوصی ضعف قوانین و مقررات، ضعف زیرساخت‌های اقتصادی، فساد و ارتشا و سایر عواملی است که موجب افزایش هزینه ریسک در کشور مورد مطالعه گردیده است	سروواتو و جیارامان (۲۰۰۱)	۶۱
مهمترین موانع رسمی سرمایه‌گذاری در کشورهای مورد مطالعه شامل محدودیت حساب سرمایه، موانع قانونی، مشکلات نظام مالیات ستانی و موانع غیر رسمی شامل ریسک‌های سیاسی، نهادها، عدم حاکمیت قانون، فساد اداری، عدم ثبات اقتصادی و ریسک‌های ارزی بود	یانوم و مورای (۲۰۱۰)	۶۲
نتایج پژوهش نشان داده عوامل سیاسی، عوامل اقتصادی (زیر بنایی) عوامل اجتماعی و فرهنگی به ترتیب دررتبه‌های اول تا چهارم تاثیرگذار بر سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی قرار می‌گیرد	هانگوسیرهاد (۲۰۱۵)	۶۳
اندازه بازار، هزینه نیروی کار، نسبت ثبت نام شدگان دوره متوسطه، بدهی خارجی و مصرف برق عوامل مؤثر بر جریان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی می‌باشند. همچنین نتایج مطالعه نشان دادند که موافقتنامه‌های سرمایه‌گذاری با کشورهای توسعه یافته دارای تأثیر مثبت و معنی دار و موافقتنامه‌های منطقه‌ای نیز اثرات متفاوتی بر سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی دارند	یانگا (۲۰۰۹)	۶۴
متغیر نرخ مالیات بر شرکت‌ها، درجه انحراف نرخ ارز، شاخص آزادی تحرک سرمایه، نرخهای تعرفه، شرایط انعقاد قراردادهای، ریسک ملی و نظام ارزی بر FDI تأثیر دارد	گاستانا و همکاران (۱۹۹۸)	۶۵
دستمزد و مالیاتها اثرمنفی و باز بودن اقتصاد اثرمثبت بر جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در چین دارد	کر و پیتر (۲۰۰۱)	۶۶

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات خارجی)

اندازه بازار داخلی، زیربنای اقتصادی، جذابیت بازار کشور میزبان و بازبودن اقتصاد اثر مثبت و بی ثباتی نرخ ارز و بی ثباتی سیاسی و اقتصادی اثر منفی بر جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی دارد	اردال و تانوگل (۲۰۰۲)	۶۷
آموزش و بازبودن اقتصاد از عوامل مؤثر بر جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی است که تابع متغیر بازار جمعیت و رشد حقیقی تولید ناخالص داخلی میباشند، به عبارت دیگر متغیرهای بازار، جمعیت و رشد حقیقی اقتصاد دارای نقش تعیین کننده تری بر جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی میباشند.	کامپ (۲۰۰۲)	۶۸
در منطقه منا عامل تجارت آزاد و فساد و خط قرمز بوروکراسی نقش اصلی در جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی دارند. راه حل رفع این موانع، اجرای برنامه های خصوصی سازی جهت کاهش حجم دولت در نتیجه کاهش فساد و نیز حذف موانع و حمایت های تجاری و حرکت به سوی آزادسازی تجاری است. بنابراین در منطقه منا خصوصی سازی و آزادسازی تجاری خط مشی اساسی در جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی محسوب میشود	اونیو (۲۰۰۲)	۶۹
ذخایر منابع طبیعی، گسترش تجارت و عواملی مانند تورم و نرخ ارز بر جریان FDI در نیجریه تأثیرگذار است و در طولانی مدت اندازه بازار بر جذب FDI تأثیر ندارد.	دیندا (۲۰۱۰)	۷۰
تولید ناخالص داخلی، بی ثباتی سیاسی و میزان صادرات	ستی و همکاران (۲۰۲۰)	۷۱
باز بودن تجارت، زیرساخت ها، کیفیت نهادی، سرمایه انسانی، تولید ناخالص داخلی سرانه و فناوری به طور مثبتی با سرمایه گذاری مستقیم خارجی در کشورهای جنوب آسیا مرتبط هستند. اما در این میان سرمایه انسانی از همه موثرتر است.	سپیر (۲۰۲۰)	۷۲
جهانی شدن از نظر آماری اثر مثبت و معناداری بر سرمایه گذاری مستقیم خارجی دارد، در حالی که تولید ناخالص داخلی از نظر آماری اثر منفی معنی داری بر سرمایه گذاری مستقیم خارجی دارد. اما اثر تولید ناخالص داخلی و نرخ ارز (EXC) به طور مشترک، مثبت و معنی دار است.	شفق و اریجیت (۲۰۲۰)	۷۳
سیستم حقوقی همگام و کامل، مدیریت دولتی مؤثر، زیرساخت ها و فناوری نسبتاً توسعه یافته و منابع انسانی فراوان عوامل مؤثری هستند که ویتنام را در جذب سرمایه گذاران خارجی رقابتی تر می کند. علاوه بر این، عوامل متعددی مانند زیرساخت های ضعیف و آلودگی محیط زیست همچنان مانع جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی در ویتنام می شوند.	Thi Thu Ha (۲۰۲۲)	۷۴
نتایج تجربی نشان می دهد که تولید ناخالص داخلی و اجاره منابع طبیعی به طور مثبت بر سرمایه گذاری مستقیم خارجی تأثیر می گذارد در حالی که تورم بر کوتاه مدت و بلندمدت تأثیر منفی بر سرمایه گذاری مستقیم خارجی در هلند گذاشته است	شاکات (۲۰۲۲)	۷۵

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات خارجی)

رژیم مالیاتی هر کشور، نرخ تورم، نرخ بهره، درجه باز بودن اقتصاد، اندازه بازار، نظام مالیاتی و بیکاری، واردات به عنوان درصدی از تولید ناخالص داخلی (GDP) و تولید ناخالص داخلی سرانه تولید ناخالص داخلی سرانه هر کشور، درجه باز بودن، نرخ کل مالیات عوامل تعیین کننده اصلی جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی هستند. میزان باز بودن اقتصاد رابطه مثبتی با جریان ورودی FDI و همچنین تولید ناخالص داخلی سرانه دارد.	Pieri, Theofano P(2023)	۷۶
ثبات سیاسی، محیط نظارتی مطلوب، زیرساخت‌های بهتر و قوانین کار منعطف برای جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در هند بسیار مهم است. همچنین رشد اقتصادی با ثبات از اهمیت ویژه ای برخوردار است.	کوتاری و همکاران (۲۰۲۳)	۷۷

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات داخلی)

ردیف	نام نویسندگان	نام مقاله	کشور مورد مطالعه	روش	متغیرها	یافته های پژوهش
۱	بهنامیان، شجاعی، حاجی (۱۳۹۹)	بررسی عوامل موثر بر رشد سرمایه گذاری بخش خصوصی در ایران	ایران	میانگین گیری پویا (DMA)	نرخ ارز	تأثیر سطح بالا
					تولید ناخالص داخلی	تأثیر سطح بالا
					مخارج دولت	سطح بالا
					نورم	سطح بالا
					تقدینگی	سطح متوسط
					نسبیلالات بانکی	سطح متوسط
					نرخ بهره	سطح پایین
					Doing business	سطح پایین
۲	سعید مشیری و سعید کیان پور (۱۳۹۱)	عوامل موثر بر جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی، یک مطالعه بین کشوری	۲۰۸ کشور	پانل دیتا (اثر ثابت)	درجه باز بودن اقتصاد (صادرات و واردات کالا و خدمات به عنوان سهمی از GDP)	اثر مثبت و معنی دار بر جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی
					نرخ بازگشت سرمایه	اثر مثبت و معنی دار بر جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی
					زیر ساخت ها (میزان دسترسی تلفن به ازای هر ۱۰۰ نفر)	اثر مثبت و معنی دار بر جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی
					سرمایه انسانی (ثبت نام شوندگان در دانشگاه)	اثر مثبت و معنی دار بر جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات داخلی)

اثر مثبت و معنی‌دار بر جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی	حجم سرمایه‌گذاری در دوره قبل					
بی‌معنی	اندازه دولت (نسبت مخارج مصرفی دولت نسبت به GDP)					
بی‌معنی	فساد و ریسک سیاسی					
بی‌معنی	نرخ تورم					
بی‌معنی	تقدینگی (M2)					
تأثیر مثبت و معناداری بر سرمایه‌گذاری در صنایع مورد بررسی	صادرات					
تأثیر مثبت و معناداری بر سرمایه‌گذاری در صنایع مورد بررسی	تحقیق و توسعه	پاتل دیتا	گروه ۲۲ صنعتی	بررسی عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری در صنایع مختلف ایران بر حسب کدهای ISIC	منیره دیزجی، مریم حبیب پورفتاحی (۱۳۹۵)	۳
تأثیر مثبت و معناداری بر سرمایه‌گذاری در صنایع مورد بررسی	ارزش افزوده					
تأثیر مثبت و معناداری بر سرمایه‌گذاری در صنایع مورد بررسی	تورم					
تأثیر مثبت و معناداری بر سرمایه‌گذاری در صنایع مورد بررسی						
1.478	شاخص حکمرانی (GI)	پاتل دیتا	کشورهای عضو سازمان همکاری‌های	عوامل اقتصادی و اجتماعی موثر بر جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی با تأکید بر شاخص‌های حکمرانی	حیدری، افشاری (۱۳۹۱)	۴

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات داخلی)

0.013	شاخص پایداری محیطی (جایگزین شاخص زیرساخت های فیزیکی) (ESI)	اقتصادی و توسعه و منتخب کشورهای منطقه منا			
0.001	شاخص ICOR (شاخص نسبت سرمایه‌گذاری به تغییرات تولید ناخالص داخلی)				
1.014 (بی معنی)	تولید ناخالص داخلی				
0.00	شاخص آزادی اقتصادی (EAI)،	ایران	عوامل مؤثر بر سرمایه‌گذاری خصوصی در بخش کشاورزی ایران	هوشمند و همکاران (۱۳۹۳)	۵
0.22	تولید ناخالص داخلی (نگارشم)				
	هزینه های زیربنایی دولت (نگارشم)				
	مخارج مصرفی دولت				
	نرخ بهره تورم				
	نااطمینانی (درصد تغییرات تورم سالانه)	جوهانسون - جوسیلیوس			
اثر مثبت	تولید ناخالص داخلی به عنوان شاخصی برای اندازه بازار	۴ کشورهای تولیدکننده نفت	بررسی عوامل موثر بر جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی در منتخبی از کشورهای تولید کننده نفت (پایان نامه)	نازنین یزدانیا، ابوالقاسم مهدوی مرده (۱۳۹۰)	۶
اثر مثبت	درجه باز بودن اقتصادی				
اثر مثبت	مقدار تولید نفت				
اثر منفی	قیمت نفت				
اثر منفی	نرخ تورم				
اثر منفی	نرخ ارز				
		روش داده های تلفیقی			

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات داخلی)

اولویت ۱	نرخ ارز	روش TOPSIS	ایران	شناسایی و اولویت بندی عوامل موثر بر جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی با استفاده از تکنیک TOPSIS	کاظمی و همکاران (۱۳۹۲)	۷
۲	امنیت سرمایه گذاری					
۳	نرخ انتظاری بازگشت سرمایه					
۴	وجود سیاستهای حمایتی دولت از سرمایه گذاری خارجی					
۵	امکان نقل و انتقال آزادانه سرمایه					
۶	وجود زیرساختهای اقتصادی نظیر جاده، انرژی، بنادر، اینترنت					
ثبات	بهره وری کل عوامل	دادههای تابلویی و روش گشتاورهای نمیم یافته	دی هشت، بریکس و جی هفت	تأثیر بهره وری کل عوامل بر جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی در بلوک های اقتصادی صنعتی	ابولفضل شاه آبادی، رقیه عابدینی، علی مرادی (۱۴۰۰)	۸
ثبات	جمعیت					
ثبات	نرخ ارز واقعی،					
ثبات	درجه بازبودن اقتصاد					
ثبات	نرخ بهره واقعی					
(ترتیب اولویت)	درجه بازبودن اقتصاد	شبکه عصبی چندجمله ای	ایران	عملکرد شبکه عصبی GMDH در پیشبینی عوامل موثر در جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی کشور ایران	کیان پور، عظیمی (۱۳۹۶)	۹
۲	فساد و ریسک سیاسی					
۳	مخارج تحقیق و توسعه					
۴	نقدینگی					
۵	نرخ بازگشت سرمایه					
۶	رشد اقتصادی					
۷	زیرساخت ها					
۸	سرمایه انسانی					
تاثیر مثبت	وقفه آزادی اقتصادی					
					بیات و عسکری (۱۳۹۴)	

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات داخلی)

تأثیر منفی	وقفه نرخ تورم					
تأثیر مثبت	وقفه سهم یارانه ها و حمایت های دولتی			بررسی عوامل موثر بر جریان سرمایه گذاری مستقیم خارجی در افغانستان		۱۰
تأثیر مثبت	وقفه نرخ مالیات بر شرکتها					
تأثیر مثبت	وقفه شاخص ضمانت مالی					
تأثیر مثبت	وقفه درجه باز بودن اقتصاد					
تأثیر مثبت	ثبات سیاسی - عدم وجود خشونت (psv)					
تأثیر مثبت	لگاریتم تولید ناخالص داخلی حقیقی به عنوان شاخصی برای اندازه اقتصاد (lrg)					
بی معنی	سرمایه انسانی	مدل خودرگرسیون	۴۰ کشور		نیره سادات محسنی ، تیمور محمدی، حمیدرضا اریاب (۱۳۹۹)	۱۱
بی معنی	زیر ساخت (fra)	برداری چند متغیره	توسعه یافته و در حال توسعه	بررسی اثر تعاملی ثبات سیاسی و اندازه اقتصاد بر جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی		
تأثیر منفی	وقفه نرخ ارز رسمی (exc)	تابلونی				
تأثیر منفی	(لگاریتم طبیعی تولید ناخالص داخلی حقیقی) * (ثبات سیاسی - عدم وجود خشونت)					
تأثیر مثبت	لگاریتم سرمایه گذاری مستقیم خارجی با یک وقفه					
تأثیر مثبت	زیرساخت های قانونی	داده های تلفیقی		بازشناسی عوامل مؤثر بر جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی (FDI) در اقتصاد ایران و ۴۶ کشور جهان در چارچوب یک الگوی تلفیقی	داودی و همکاران (۱۳۸۳)	۱۲

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات داخلی)

تاثیر مثبت	تشویق و تقویت سرمایه‌گذاری داخلی بخش خصوصی					
تاثیر مثبت	توجه به کارایی و بهره‌وری سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در زیرساخت‌ها و تحقیق و توسعه					
تاثیر مثبت	توجه به کارایی، بهره‌وری و سطح مهارت نیروی کار					
تاثیر مثبت	اقداماتی در جهت افزایش ثبات سیاسی کشور					
بی‌معنی (در کوتاه مدت و بلندمدت)	چون ریسک سیاسی	الگوی خود توضیح با وقفه‌های گسترده	ایران	اثرات کوتاه مدت و بلندمدت ریسک سیاسی و نوسعه مالی بر سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در ایران	فدائی، صارم (۱۳۹۸)	۱۳
در کوتاه مدت و بلندمدت تاثیر دارد	جمعیت					
در کوتاه مدت و بلندمدت تاثیر دارد	نرخ ارز					
در کوتاه مدت و بلندمدت تاثیر دارد	نرخ تورم					
در کوتاه مدت و بلندمدت تاثیر دارد	تولید ناخالص داخلی					
در کوتاه مدت و بلندمدت تاثیر دارد	درجه بازبودن تجارت					

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات داخلی)

در کوتاه مدت و بلندمدت تأثیر دارد	نسبت جریان‌های FDI به GDP					
۰.۳۳	شاخص حکمرانی خوب	روش گشتاورهای تعمیم یافته (GMM)		تأثیر عوامل مؤثر بر جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی با تأکید بر متغیرهای نهادی و ساختاری	غلامرضا گرایی نژاد، علیرضا دقیقی اصلی، آذین سادات استاد رمضان (۱۳۹۳)	۱۴
۰.۰۰۸۸	میزان صادرات منابع طبیعی					
۱.۶۷	تولید ناخالص داخلی					
۰.۰۰۰۴۶ (بی معنی)	تورم					
-۰.۰۰۰۴۹	نرخ ارز رسمی					
۰.۴۹	وقفه سرمایه‌گذاری					
۰.۰۴۵	گسترش زیرساخت‌ها (مخطوط تلفن)					
اثر مثبت و معنی دار	نیروی انسانی (نسبت دانشجویان به جمعیت فعال)	روش خود توضیح برداری با وقفه‌های گسترده (ARDL)	ایران	بررسی عوامل مؤثر بر سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در ایران با تأکید بر اثر حق ثبت اختراع	قطرس و امامی (۱۳۹۰)	۱۵
اثر مثبت و معنی دار	منابع طبیعی (نسبت صادرات نفت و گاز به کل صادرات)					
اثر مثبت و معنی دار	زیرساخت‌های اقتصادی (نسبت سرمایه‌گذاری حقیقی بخش دولتی به کل تولید ناخالص داخلی حقیقی)					
اثر مثبت و معنی دار	درجه بازبودن اقتصاد					
اثر مثبت و معنی دار	حمایت از حق ثبت اختراع					

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات داخلی)

اثر منفی و معنی دار	اندازه دولت (نسبت هزینه های دولت شامل پرداخت های عمرانی و جاری به تولید ناخالص داخلی)				
اثر مثبت و معنی دار	تصویب قانون جدید حمایت و گسترش سرمایه گذاری مستقیم خارجی				
مثبت و معنی دار	درآمد ملی،		نقش توسعه یافتگی کشورها در اثرگذاری شاخصهای بهبود فضای کسب و کار بر جریان سرمایه گذاری مستقیم خارجی	جمفری و همکاران (۱۴۰۱)	۱۶
منفی و معنی دار	نرخ تورم،				
مثبت و معنی دار	میزان صادرات و واردات،				
مثبت و معنی دار	تشکیل سرمایه ثابت ناخالص				
	متغیرهای بهبود فضای کسب و کار (آغاز کسب و کار، اجازه ساخت و ساز، حق ثبت اموال، اخذ اعتبار، حمایت از سهامداران، پرداخت مالیات، تجارت برون مرزی، الزام آور بودن قراردادهای انحصاری و ورشکستگی)				
۱	عوامل سیاسی (ثبیت سیاستهای ارزی، تئیرات قوانین، معافیت های	آمار توصیفی برای دسته بندی کردن و توصیف مشخصات جمعیت	شناسایی و اولویت بندی عوامل موثر بر جذب سرمایه گذاری خارجی در بخش صنعت استان قزوین	محسن شهسواری، رضا شعبان نژاده مهدی شعبان زاده (۱۳۹۶)	۱۷

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات داخلی)

	مالیاتی، معافیت های گمرکی، احساس امنیت سرمایه گذاران)	شناختی و برای تجربه و تحلیل از روش AHP فازی				
۲	عوامل اقتصادی (تسریع در روند خصوصی سازی، اندازه و گستره بازار، درجه باز بودن اقتصاد، تعدیل در نرخ های بهره بانکی)					
۳	عوامل زیر ساختی (تقویت زیرساخت های اقتصادی، اعطای تسهیلات زیر بنایی)					
۴	عوامل انسانی و طبیعی (عوامل جغرافیایی، منابع طبیعی نیروی کار ارزان و ماهر)					
اثر مثبت	پس انداز داخلی	اقتصاد سنجی فضایی (الگوی دورین فضایی) برای داده های پانل	ایران و کشورهای منتخب	بررسی عوامل موثر بر سرمایه گذاری مستقیم خارجی با تأکید بر نرخ مالیات بهینه بر آن در کشورهای منتخب (الگوی دورین فضایی برای داده های پانل)	ک	۱۸
اثر مثبت	اشتغال نیروی کار					
اثر مثبت	زیرساخت					
اثر مثبت	تولید ناخالص داخلی					
اثر مثبت	نرخ اجاره منابع طبیعی					
اثر منفی	نرخ تورم					

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات داخلی)

اثر مثبت	نرخ مالیات بهینه				
اثر مثبت	درجه باز بودن اقتصاد				
اثر مثبت و منفی دار	نرخ تورم	روش حداقل مربعات دو مرحله ای	عوامل موثر بر جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی در منطقه منا	خطابی، کمیجانی، محمدی و محماریزاد (۱۳۹۵)	۱۹
اثر مثبت و منفی دار	نرخ رشد اقتصادی،				
اثر مثبت و منفی دار	درجه باز بودن تجاری،				
تأثیر مثبت رژیم ثابت و تأثیر منفی سیستم ارزی دوگانه	نظام ارزی (متنیر داس؛ نظام ارزی ثابت و دوگانه)				
اثر منفی و منفی دار	شاخص حکمرانی خوب				
تأثیر مثبت	تولید ناخالص داخلی،		بررسی ارتباط میان نااطمینانی تورم و سرمایه گذاری در اقتصاد ایران	کمیجانی و مجاب (۱۳۹۱)	۲۰
تأثیر مثبت	نرخ بهره حقیقی،				
تأثیر منفی	نرخ ارز حقیقی				
تأثیر منفی	شاخص نااطمینانی				
-۰.۰۰۰۰۴۳	وقفه متغیر وابسته	روش میانگین گیری مدل بیزی	بررسی عوامل تعیین کننده سرمایه گذاری خصوصی در ایران مبتنی بر رویکرد میانگین گیری بیزی (BMA)	محسن مهرآراء، مظهره السادات مجدزاده، آرزو غضنفری (۱۳۹۴)	۲۱
۰.۷۰	رشد تولید ناخالص غیرنفتی				
۰.۰۰۴۲	سهم بخش خدمات				
۰.۰۰۶	سهم بخش حمل و نقل				
۰.۰۰۱۷	سهم بخش صنعت				

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات داخلی)

۰۰۰۶۳-	سهم بخش کشاورزی					
۰۰۰۵۶-	لگاریتم نسبت مالیات بر شرکت‌ها					
۰۰۰۳۱۹	رشد نیروی کار					
۰۰۰۰۵۴	رشد صادرات نفتی					
۰	رشد صادرات غیرنفتی					
۰۰۰۴۲	رشد واردات سرمایه‌ای					
۰۰۰۰۰۴۱	لگاریتم حاشیه نرخ ارز					
۰۰۰۰۰۷-	رشد پول					
۰۰۰۰۷۳	لگاریتم عدم تعادل پولی (لگاریتم وقفه نسبت پول به تولید)					
۰۰۰۰۳۷۷-	نرخ تورم					
۰۰۰۰۵۱	نرخ تسهیلات بانکی					
۰۰۰۰۱۰-	نسبت مانده اعتبارات بانکی به بخش خصوصی					
	رشد تولید ناخالص داخلی	توابع عکس‌العکس تجزیه واریانس و تحلیل هم‌انباشتی جوهانسن		تحلیل اثرات سیاست‌های مالی و مالیاتی کارآمد بر سرمایه‌گذاری خصوصی در ایران؛ با تأکید بر مالیات بر درآمد شرکتها و بی‌انضباطی مالی دولت	حجت‌ابزدخواستی، عباس عرب مازار (۱۳۹۵)	۲۲
	نسبت سرمایه‌گذاری عمومی به تولید ناخالص داخلی (GI)					
	تفاوت نرخ سود سپرده‌های ۵ ساله سرمایه‌گذاری (RINT)					

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات داخلی)

نرخ تورم به عنوان شاخص نرخ بهره واقعی					
ارتباط منفی بین متغیرهای مالی و مالیاتی و نسبت سرمایه‌گذاری خصوصی به تولید ناخالص داخلی در بلندمدت وجود دارد	نسبت حجم نقدینگی به تولید ناخالص داخلی به عنوان شاخص توسعه مالی				
	نسبت مالیات بر درآمد شرکتها به کل درآمدهای مالیاتی دولت به عنوان شاخص بی‌انضباطی مالی				
	نسبت کسری بودجه دولت به درآمدها و مخارج دولت به عنوان شاخص بی‌انضباطی مالی				
۰.۴	سرمایه‌گذاری دولتی (GI)	روش هم‌انباشتگی جوهانسون و الگوی تصحیح خطا به بررسی ر	ایران	بررسی اثر مخارج دولت بر سرمایه‌گذاری خصوصی در ایران	محنت فر (۱۳۹۴)
-۱.۴	مخارج مصرفی دولت (GC)				
۰.۴۸	تولید ناخالص داخلی GDP				
-۰.۰۱۷	تورم CPI				
۰.۶۳	لگاریتم نرخ واقعی ارز	روش آزمون هم‌انباشتگی جوهانسون - جوسیلیوس		مدیریت عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ایران	سید علی پایتختی اسکویی، حسن طاهری، فلور اقبایی (۱۳۹۱)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات داخلی)

۰.۵۹	سیاست‌های پولی (لگاریتم مانده اعتبارات اعطایی بانکها به بخش خصوصی)					
۰.۱۱	سیاست‌های مالی (لگاریتم هزینه های سرمایه گذاری دولتی)					
۱.۵۴	لگاریتم تولید ناخالص داخلی					
-۰.۱۳	لگاریتم نرخ تورم					
						۲۵
رشد درآمدهای نفتی بیشترین تاثیر را بر سرمایه گذاری در بخش خدمات داشته	درآمدهای نفتی			نقش درآمدهای نفتی در تامین منابع سرمایه گذاری ایران	غروی نهمی	
رشد نقدینگی بیشترین تاثیر را بر سرمایه گذاری در بخش صنعت داشته	نقدینگی					
۰.۷۸	لگاریتم تولید کل شرکت	داده های تابلویی		بررسی عوامل جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی در صنایع پتروشیمی ایران به روش داده های تابلویی	طیعی، گوگردچیان (۱۳۸۵)	۲۶
۱.۳۷	لگاریتم متغیر باز بودن شرکت (نسبت صادرات به حجم تولید)					
-۰.۰۹۸	لگاریتم سود (زمان) شرکت					

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات داخلی)

۰.۰۷۵	لگاریتم مخارج تحقیق و توسعه مجتمع					
رتبه ۱ در بین عوامل مثبت سیاسی	ثبات سیاسی	روش پژوهش شامل دو مرحله کیفی و کمی (ناپسیس فازی) است		شناسایی و رتبه بندی عوامل سیاسی موثر بر سرمایه‌گذاری خارجی در ایران در راستای سیاست های کلی نظام در حوزه امنیت اقتصادی	کمالی، شیخ زاده جوشانی، افضلی کروه	۲۷
۲	برقراری امنیت سرمایه گذاری					
۳	حکمرانی خوب					
رتبه ۱ در بین عوامل منفی سیاسی	تحریم‌های بین المللی					
۲	بی ثباتی و بالابودن ریسک سیاسی					
۳	عدم امنیت سرمایه‌گذاری					
تاثیر مثبت و معنی دار بر سرمایه گذاری در بخش کشاورزی	موجودی سرمایه در بخش کشاورزی	ARDL		عامل های موثر بر سرمایه گذاری در بخش کشاورزی ایران	شکری و همکاران (۱۳۸۸)	۲۸
تاثیر مثبت و معنی دار بر سرمایه گذاری در بخش کشاورزی (بیشترین تاثیر)	تسهیلات اعطایی بانک ها به بخش کشاورزی					
بی معنی	ارزش افزوده بخش کشاورزی					
بی معنی	نرخ بهره واقعی					
۰.۱۵	سرمایه گذاری بخش دولتی			تسهیلات بانکیها و سرمایه گذاری خصوصی در ایران	سلیمی فر، قوی (۱۳۸۲)	۲۹

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات داخلی)

۰.۰۷۸	تولید ناخالص داخلی					
۰.۰۱۷	نرخ تورم (با یک وقفه)					
۰.۲۳	وام‌ها و اعتبارات اعطایی شبکه بانکی به بخش خصوصی					
	نرخ تورم			تاثیرپذیری سرمایه‌گذاری خصوصی در ایران از شاخصهای امنیت اقتصادی (1358-1379)	شریف آزاده، حسین زاده بحرینی (۱۳۸۲)	۳۰
	نرخ ارز					
	حجم سرمایه‌گذاری دولتی					
	حجم سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی					
تاثیر مثبت و معنادار بر نسبت سرمایه‌گذاری خصوصی به GDP	ثبات دولت					
تاثیر مثبت و معنادار بر نسبت سرمایه‌گذاری خصوصی به GDP	حاکمیت نظم و قانون					
تاثیر مثبت و معنادار بر نسبت سرمایه‌گذاری خصوصی به GDP	خطر بروز درگیر داخلی					
تاثیر مثبت و معنادار بر نسبت سرمایه‌گذاری خصوصی به GDP	خطر بروز درگیری خارجی					

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات داخلی)

تأثیر مثبت و معنادار بر نسبت سرمایه‌گذاری خصوصی به GDP	شکاف میان انتظارات مردم و عملکرد اقتصادی دولت				
بی‌معنی	پاسخگویی دولت در برابر مردم و نهادهای دموکراتیک»				
بی‌معنی	فساد دولت				
بی‌معنی	خطر بی‌اعتنایی به قراردادها و مصادر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی به وسیله دولت				
رابطه مثبت	تولید ناخالص داخلی		شناسایی عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری خارجی در ایران	کلانتری (۱۳۸۳)	۳۱
رابطه منفی	تورم				
رابطه منفی	مالیات بر شرکت‌ها				
رابطه منفی	نرخ تعرفه				
رابطه منفی	نرخ ارز				
رابطه منفی	شاخص اسمی دستمزد				
رابطه منفی	آبایش سرمایه داخلی				
رتبه ۱ در بین عوامل اقتصادی	امنیت اقتصادی	ایران	بررسی عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری خارجی در اقتصاد ایران	حسینی، نبیونی و آقاجانی (۱۳۹۳)	۳۲
رتبه ۲ در بین عوامل اقتصادی	دسترسی به بازارهای بین‌المللی				

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات داخلی)

رتبه ۳ در بین عوامل اقتصادی	وجود زیرساخت های فیزیکی					
رتبه ۱ در بین عوامل اجتماعی-حقوقی	امنیت و ثبات سیاسی- اجتماعی					
رتبه ۲ در بین عوامل اجتماعی-حقوقی	امکان خروج سرمایه و سود آن از کشور					
سرمایه گذاری خصوصی بیشترین حساسیت را نسبت به سرمایه گذاری دولتی دارد	سرمایه گذاری دولتی	ARDL شرطی در چهارچوب پسران و شین	ایران	کاربرد الگوی تصحیح خطای نامعین در تعیین عوامل موثر بر سرمایه گذاری خصوصی در ایران	قرمائی، شکری و مطلبی (۱۳۸۶)	۳۳
رابطه بلندمدت با سرمایه گذاری خصوصی	درآمد سرانه					
رابطه بلندمدت با سرمایه گذاری خصوصی	موجودی سرمایه					
رابطه بلندمدت با سرمایه گذاری خصوصی	ترخ بهره واقعی					
سرمایه گذاری خصوصی در ایران حساسیت کمی نسبت به تسهیلات اعطایی بانک ها به بخش خصوصی دارد	تسهیلات بانک ها به بخش خصوصی					
۱	عامل مدیریت (تبلیغات مناسب، ثبات مدیریت، تهیه طرح مطالعاتی امکان سنجی شده، بازاریابی مناسب)	روش تحلیل سلسله مراتبی (AHP)		شناسایی و اولویت بندی عوامل مؤثر بر جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی در بندر امام خمینی (ره)	برمکی، اتواری (۱۳۹۵)	۳۴

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات داخلی)

۲	عامل اقتصادی (نرخ بازگشت سرمایه، کنترل تورم، تعدیل نرخ بهره، تقویت زیرساخت‌های اقتصادی، اندازه و گسترش بازار، تثبیت سیاست‌های ارزی ارائه تسهیلات بانکی مناسب به سرمایه‌گذاران، معافیت مالیاتی و گمرکی به تولیدات شرکتها و واردات نهاده‌های سرمایه‌گذاران، اعطای پوشش بیمه ای)					
۳	عامل سیاست‌گذاری (ارائه تسهیلات بانکی مناسب به سرمایه‌گذاران، گسترش روابط بین الملل، آزادسازی و خصوصی سازی، برگزاری و شرکت در نمایشگاه های بین الملل)					
۴	عامل حمایتی (ارائه تسهیلات بانکی مناسب به سرمایه‌گذاران، معافیت مالیاتی و گمرکی به تولیدات شرکتها و واردات نهاده های سرمایه‌گذاران، اعطای پوشش بیمه ای حمایتی و تسهیلات زیربنایی به سرمایه‌گذاران، سیاستها و مشوق های مالیاتی)					

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات داخلی)

۵	عامل امکانات (وجود نیروی کار متخصص، زیرساختها، مراکز آموزش عالی، نزدیکی به مواد اولیه)					
۶	عامل قوانین و مقررات (سیاستها و مشوقهای مالیاتی، تنظیم و تسهیل قوانین و مقررات جهت تأمین امنیت اقتصادی، شفافیت قوانین، بروکراسی اداری، سرعت اخذ مجوزها)					
۷	عامل مکانیابی (اراضی مستعد جهت واگذاری به سرمایه‌گذاران، ارتباط مستقیم از طریق راه آهن و جاده، عزت منطقه ای)					
-۰.۳۸	اندازه دولت	روش خودرگرسیون برداری	ایران	بررسی موانع سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ایران (در راستای سیاستهای کلی ابلاغی نظام)	اسفند آبادی، صمیمی (۱۳۹۳)	۳۵
-۸.۱۳	نوسان نرخ ارز					
-۰.۱۰	نورم دائمی					
۷.۱۳	صادرات نفت					
-۴.۴۷	مالیات بر درآمد					
۱.۰۸	واردات کالاهای واسطه ای					

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات داخلی)

۰۰۹۳	نسبت سپرده های دیداری به تولید ناخالص داخلی					
۰۰۰۰۰۱۶	اندازه بازار (تولید ناخالص داخلی)	روش حداقل مربعات تعمیم یافته (EGLS)	کشورهای عضو اوپک	بررسی تأثیرگذاری تحریم اقتصادی و سایر عوامل بر جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در کشورهای عضو اوپک	جرم‌زاده، برزکار (۱۳۹۸)	۳۶
۰۰۰۷	درجه باز بودن اقتصاد					
۰۰۱۰۰	سلامت جامعه (امید به زندگی در بدو تولد)					
۰۰۴۴	منابع طبیعی (نسبت ذخایر نفتی اثبات شده هر کشور به جمعیت آن)					
۰۰۳۶	حاکمیت قانون					
-۰۰۲۰	تحریم اقتصادی					
۱	عوامل بی ثباتی در اجرا و تغییرات مکرر در قوانین و مقررات مرتبط با صنعت			شناسایی مهمترین عوامل افزایش ریسک سرمایه‌گذاری در بخش صنعت ایران و ارائه راهکارهایی به منظور کاهش آثار منفی آنها	میرزاعمانی، نوری (۱۳۹۲)	۳۷
۲	مشکلات پرداخت های بخش صنعت بابت مالیات، حق بیمه تعرفه گمرکی و عوارض					
۳	تبعات نوسان شاخصهای اقتصاد کلان از قبیل تورم و نرخ ارز و..					

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات داخلی)

۴	عدم وجود محیط رقابتی در بخش صنعت (به دلیل دیوانسالاری، ارتشا و رانت جمعی)					
۵	تبعات مسائل سیاسی (در سطح بین المللی و داخلی) بر بخش صنعت					
۶	مشکلات نظام تأمین مالی در بخش صنعت (انحد وام های بانکی)					
۷	ضعف فنی و عدم تأمین زیرساختهای اولیه استقرار واحدهای صنعتی					
تأثیر مثبت	سرمایه گذاری داخلی	روش 2sIs	کشورهای منتخب شرق و غرب آسیا	تأثیر زیرساخت های اقتصادی و اجتماعی بر جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی و رشد اقتصادی در کشورهای منتخب شرق و غرب آسیا	قادری، نظر دهمرده (۱۳۹۲)	۳۸
تأثیر مثبت	تولید ناخالص داخلی،					
تأثیر منفی	نرخ تورم،					
تأثیر مثبت	شاخص ترکیبی زیرساخت اقتصادی					
تأثیر مثبت	شاخص ترکیبی زیرساخت اجتماعی					
تأثیر مثبت	صادرات					
	میارهای اقتصادی (جذاب بودن محیط سرمایه گذاری و تأمین منافع طرفین، سیاستهای اقتصادی، هزینه های تولید در کشور میزبان، وجود			بررسی عوامل موثر بر جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی (FDI) در صنعت نفت و گاز ایران	رنجبر، رستمی (۱۳۹۴)	۳۹

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات داخلی)

	زیرساختهای مناسب برای حمل و نقل و ارتباط، تسهیل رقابت و منع انحصار، بهبود فضای کسب و کار)				
	بخش سیاسی: کاهش ریسک حکمرانی، عوامل سیاسی و آزادسازی اقتصادی				
	بخش حقوقی: وجود ثبات در کشور میزبان، مقررات زدایی، کاهش پیچیدگی در سیستم مالی یا کاهش بار اداری				
۱.۳۱	لگاریتم تولید با یک وقفه	روش حداقل مربعات دومرحله ای (2SLS)	ایران	طراحی یک مدل کلان سنجی برای اقتصاد ایران ۲. عوامل مؤثر بر سرمایه گذاری بخش خصوصی (سرمایه گذاری در ماشین آلات)	دفتر پژوهش های مجلس (۱۳۹۶)
-۰.۴۱	لگاریتم تورم				
-۱.۱۲	سرمایه گذاری دولت در ماشین آلات				
-7.45E05	وارماتس شرطی نرخ ارز حقیقی				
۱.۰۲	لگاریتم سرمایه گذاری دولت در ساختمان				

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات داخلی)

۱۰۹	واردات کالاهای سرمایه‌ای و واسطه‌ای				
۲۰۲۳	لگاریتم تولید ناخالص داخلی	روش آزمون همگرایی جوهانسن		بررسی تأثیر مخارج مصرفی و سرمایه‌ای دولت بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ایران	کازرونی، ابقانی (۱۳۸۶)
۰۹۲	لگاریتم نرخ تسهیلات اعطایی شبکه بانکی به بخش خصوصی				
۰۸۵	لگاریتم هزینه‌های سرمایه‌گذاری بخش دولتی				
۱۰۷۲	لگاریتم هزینه‌های مصرفی بخش دولتی				
تأثیر منفی	لگاریتم نرخ تورم				
اثر مثبت و معنی‌دار	درجه باز بودن اقتصاد	روش اقتصادسنجی داده‌های ادغام شده		بررسی عوامل اقتصادی موثر بر جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در کشورهای نفت‌غیر خاورمیانه	غضاری و اکبری (۱۳۹۰)
اثر مثبت و معنی‌دار	امنیت اقتصادی				
اثر منفی و معنی‌داری	و عدم ثبات اقتصادی				
بی‌معنی	اندازه بازار				
بی‌معنی	نیروی کار				
شوک‌های مثبت ارز، اثرات	نوسانات مثبت و منفی نرخ ارز	الگوی خودبازگشتی با وقفه‌های توزیعی		بررسی وجود اثرات نامتقارن نوسانات	عرفانی و همکاران (۱۳۹۴)

عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری (مطالعات داخلی)

بیشتری نسبت به شوک های منفی ارز بر سرمایه گذاری بخش خصوصی داشته است			مثبت و منفی نرخ ارز بر سرمایه گذاری بخش خصوصی		
اثر مثبت	تولید ناخالص داخلی (بدون نفت)				
اثر منفی	و سرمایه گذاری دولتی				
متغیرهای پس انداز (کوتاه مدت و بلندمدت و سرمایه گذاری خصوصی از نرخ بهره تأثیر میپذیرند و لیکن سرمایه‌گذاری دولتی تابعی از نرخ بهره نمیباشد	نرخ بهره		تأثیرپذیری پس انداز و سرمایه گذاری از نرخ سود بانکی	خراج (۱۳۸۲)	۴۴
اثر مثبت	رشد تولید		اثر نااطمینانی نرخ تورم بر سرمایه گذاری بخش خصوصی ایران	نظری گوار و عرب مازار (۱۳۹۱)	۴۵
اثر منفی	نااطمینانی تورم				
اثر منفی	نرخ ارز				
اثر منفی	نرخ سود تسهیلات بانکی				